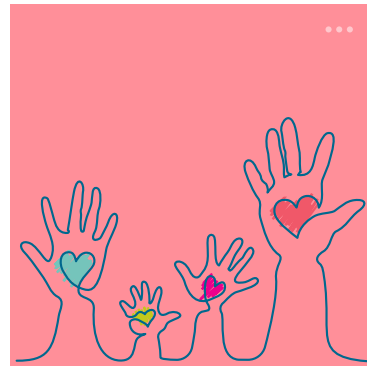
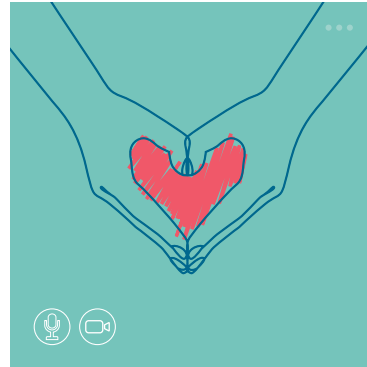
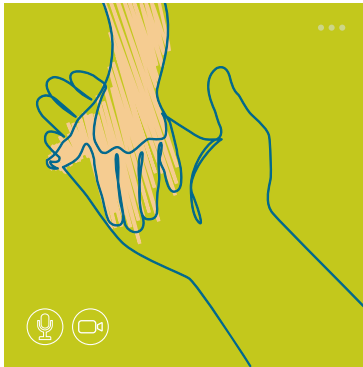

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל החינוך הדתי

חינוך לחסד בימי שגרה ובימי אתגר

איסוף, כתיבה ועריכה:

מיכל דה האן וצוות הכתיבה בחמ"ד

הפקה:

אתי אורלב, שרה תורג'מן, מנהל החינוך הדתי

עריכת לשון:

בת־שבע ורדי, "מענה לשון"

עיצוב גרפי:

גלית סבג, סטודיו 'טו דו דיזיין'

הוצאה לאור:

גף הפרסומים, משרד החינוך

ה'תשפ"א, 2021

© כל הזכויות שמורות למשרד החינוך

תוכן העניינים

מבוא

5	חזון החמ"ד
6	מבנה החוברת
7	ברכת מנכ"ל משרד החינוך עמית אדרי
8	ברכת מ"מ ראש מנהל החמ"ד שושנה נגר
10	ברכת סגנית ראש מנהל החמ"ד מיכל דה האן

חלק א'

מוסדות החינוך מצטייני חמ"ד וחסד ה'תשפ"א

קדם-יסודי

13	חמ"ד גן הגולן, קריית גת
15	חמ"ד גן לבונה, פרדס חנה-כרכור
21	חמ"ד גן נחלה, היישוב מגרון, מטה בנימין
29	חמ"ד גן אורלי גרינשטיין, הר חומה, ירושלים
35	חמ"ד גן איריסים, קריית עקרון
41	חמ"ד גן חצב, פרדסיה
47	חמ"ד גן פרחי השדה, מושב הזורעים
53	

יסודי

59	חמ"ד נתיבי עם, באר שבע
61	חמ"ד אפרים צמח, טירת הכרמל
67	

73	חמ"ד נתיב זבולון, מודיעין
80	חמ"ד יהודה הלוי, ירושלים
86	בית החינוך חמ"ד יחידי, יבנה
93	חמ"ד נעם בנים, טבריה
99	בית החינוך חמ"ד (חנ"מ) עציון, בני ברק
105	בית החינוך חמ"ד עציון, תל אביב

113	על-יסודי
115	חמ"ד אולפנת צביה, אשקלון
121	חמ"ד אולפנת אור תורה אוריה, גוש עציון
127	חמ"ד העל-יסודי המשותף, קבוצת יבנה
133	חמ"ד אולפנית בנ"ע מבשרת ברוך, חדרה
140	חמ"ד קריית חינוך, בית שמש
145	חמ"ד אולפנת דולב, מטה בנימין
151	חמ"ד ארץ הצבי, ירושלים
157	חמ"ד תיכון דתי עתיד, ראש העין
163	חמ"ד ישיבת אורות הזורעים, מושב הזורעים
169	חמ"ד ישיבה תיכונית צביה, פתח תקווה

175	חלק ב' מערכי שיעור
-----	-----------------------

מנהל החינוך הדתי על ראשיו, מחנכיו, מנהליו, מפקחיו וחברי מועצת החמ"ד, מחויבים לחינוך ילדי ישראל ליראת שמיים ולחיי תורה ומצוות באהבה. אנו פועלים כדי להתקרב ולקרב אל אבינו שבשמיים - מתוך אמונה עמוקה והשקפת עולם מגובשת ושקולה, מתוך מחויבות לחינוך כשליחות לכלל ישראל, מתוך שאיפה לשותפות ביצירת חברת מופת ומתוך מחויבות לתורה ולהלכה.

בתי החינוך של החמ"ד הם כמשפחה עבור כל הבאים בשעריהם: תלמידים, הורים, מורים ומנהלים - בית חינוך כמשפחה.

← בתי החינוך של החמ"ד

הם בתים של תורה, של יראת שמיים ואהבת ה' ושל מידות טובות ודרך ארץ.

← בתי החינוך של החמ"ד

מעודדים טיפוח זהות אישית ציונית-דתית וחברתית-אזרחית.

← בתי החינוך של החמ"ד

מלמדים באהבה ומחזקים את רוח האדם.

← בתי החינוך של החמ"ד

מקדמים למידה משמעותית, חדוות הדעת ומצוינות.

מבנה החוברת

בחוברת שני חלקים:

החלק הראשון מציג את פועלם של בתי החינוך זוכי פרס חמ"ד וחסד. בחלק השני מוגשים לכם תוכניות ומערכי לימוד נבחרים מבית החמ"ד. הלימוד בעזרתם - בכוחו לתרום רבות לחיזוק עשיית החסד של בית החינוך ולקידומה. הראייה המרחבית מתבוננת בתמונה השלמה הכוללת את המעשה החינוכי בבית החינוך ואת תוכניות החמ"ד גם יחד. שני חלקים אלו קשורים זה בזה ושזורים זה בזה ברשת עדינה של חומי חסד וענווה, הרוקמים את הקשרים - העדינים והאיתנים - בין ההלכה למעשה. עיגון העשייה בתוכניות מובנות מובהקות והוצאת התוכניות מן הכוח אל הפועל הם הים הנתיב להטמעת תפיסת חזון החמ"ד ואבני הדרך של החמ"ד, לכבוד ולתפארת.

ברכת מנכ"ל משרד החינוך עמית אדרי

— “אִישׁ בְּמִתְנֵת יָדוֹ בְּבִרְכַּת ה' אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ” —
(דברים מז, יז)

מידות החסד, הנתינה והדאגה לחלש הן מאבני היסוד שעליהן מושתת העולם. ערכים אלו, שאותם חרת החינוך הממלכתי-דתי על דגלו, הם הבסיס האיתן שעליו נבנה חוסנה של החברה בישראל.

פרס זה מפנה זרקור אליכם, מוסדות החינוך מצטייני החסד, על הפגנת מנהיגות והובלת עשייה חינוכית של חסד בין אדם לחברו ובין היחיד לעמו. בתוך המציאות המשתנה, ובמיוחד בשנה האחרונה שטלטלה את חיינו והשפיעה באופן חסר תקדים על הבריאות, על החינוך ועל חייהם של מיליוני אזרחים, יצרתם שגרה של הושטת יד וראיית האחר ביוזמות המקיפות תחומים מגוונים ואוכלוסיות שונות.

במעשה החינוכי שהובלתם זכיתם להעצים את התלמידות והתלמידים ובני משפחותיהם, ולהפוך אותם לשותפים בעשיית חסד, שהשפעת אדוותיה תוסיף ותלווה את כולנו גם בעתיד.

מערכת חינוך משגשגת ומכילה היא מערכת המקיימת בתוכה "בתי חינוך" המגבירים את המעורבות ויוזמים דרכי עבודה מתוך שותפות ואחדות.

בשם משרד החינוך אני מבקש להודות לכם על פעילותכם מעוררת ההשראה. כך נבנית חברת מופת.

עלו והצליחו.

בכבוד רב,
עמית אדרי

ברכת מ"מ ראש מנהל החמ"ד שושנה נגר

זוכי פרס חמ"ד וחסד יקרים,

בשעת משבר, בשעת מגפה, לימד הקב"ה את משה את סדר י"ג מידות: "יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם" (בבלי, ראש השנה י"ז ע"ב).

האלשיך הקדוש מדייק (בפירושו לבמדבר יד, ח) שאין כוונת הדברים שיש להסתפק באמירות המידות בלבד אלא יש לעשותן - הלכה למעשה, ובמילותיו: "שהוא כי מה שנדר הוא יתברך שאינם חוזרות ריקם, הוא בעשותנו אנחנו המדות ההם". "יעשו לפני" - בזכות עשיית י"ג המידות טמונה הבטחת הישועה. מהות המידות היא חסד ורחמים, ובתוכן מנה הקב"ה את החסד במפורש: "ורב חסד" (שמות לד, ו-ז).

יש עוד מדרגה:

מיכה הנביא ביקש להעמיד את יסודות המצוות על שלושה, ואחד מהם הוא אהבת חסד: "הֲגִיד לְךָ אָדָם מָה טוֹב וּמָה ה' דּוֹרֵשׁ כְּמוֹךָ כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהַצָּנֵעַ לָקֵת עִם אֱלֹקֶיךָ" (מיכה ו, ח). 'עשות חסד' לא נאמר, אלא "ואהבת חסד", היינו שיהיה לעשות חסד, בבחינת רודף ומחפש אחריו ששייגו.

כשאוהבים חסד, החסד הופך להיות מצוי ורב. לא מעשה חסד מקרי וחד-פעמי אלא דרך חיים של בית ספר - חמ"ד של חסד.

בתלמוד הבבלי (בבא בתרא י"ז ע"א) מובאת שיחה מרתקת שהתקיימה בין אחד מגדולי הצוררים הרומיים בתקופת בית שני ובין רבי עקיבא.

בשיחה זו שאל הרשע את רבי עקיבא שאלה לכאורה הגיוניות: "אם אלוהיכם אוהב עניים הוא, מפני מה אינו מפרנסם?"

השיב לו [רבי עקיבא]: "כדי שניצולו אנו בהן מדינה של גיהנום".

בעומק תשובתו של רבי עקיבא טמון לימוד חשוב: כאשר אדם נותן צדקה לעני - יותר משהוא עושה חסד עם העני, העני עושה חסד איתו, כי הוא מזכה אותו במצווה, ובזכותה - בחיי העולם הבא.

כותב ומבאר בעל 'ספר החינוך': **"שרצה האל להיות ברואיו מלומדים ומורגלים במידת החסד והרחמים, כי היא מדה משובחת, ומתוך הכשר גופם במידות הטובות יהיו ראויים לקבלת הטובה"**.

אתם הזוכים פועלים ומקדמים בבית החינוך שלכם חינוך ונכונות לחסד ולנתינה כאורח חיים; במעשיכם אתם משמשים דוגמה לרבים, ולא זו בלבד אלא שאתם מצרפים את הרבים - תלמידים ועמיתים - אליכם, מרחיבים עוד ועוד את מעגלי החסד, ומאפשרים לכולם לחוות את הרגש המתלווה לנתינה ולפתח בליבם את הרגישות לזולת עד שהיא מוטמעת בתנועת הנפש של כל באי הקהילה.

אנו רואים בכם מגדלור של זכויות - במיוחד בשנה זו. אתם זוכי פרס חמ"ד וחסד מאמינים ויודעים ש"**עֲלֵיכֶם חֶסֶד יִבְנֶה**" (תהלים פט, ג). בפעילות החסד שלכם בביה"ס, בגן, בצבא, בקהילה, בקרב קשישים ובכל מקום שבו החסד נחוץ, בתקופה המורכבת של הקורונה - אתם "**עושים לפני כסדר הזה**", ובזכותכם הקב"ה שומע, רואה ומרחם. נתפלל שנזכה להימנות תמיד עם הנותנים, שנשכיל ונצליח להרבות חסד ואמת בעולם מתוך אהבת תורה וישראל.

בברכת חזקו ואמצו במעשיכם המרגשים והגדולים. אנו יודעים כי כל פועלכם נעשה לשם שמיים ולא על מנת לקבל פרס. הענקת הפרס היא הזדמנות בשבילנו, בשביל כולנו, ללמוד ממעשיכם.

יהי רצון שתוסיפו להרבות טוב במעשיכם ולהשפיע מטובכם למען הכלל.

תודה לכל השותפים עימכם לדרך ולזכייה, שמחים בשמחתכם.

שושנה נגר

מ"מ ראש מנהל החמ"ד

ברכת סגנית ראש מנהל החמ"ד מיכל דה האן

מאזשרים אנו כולנו אם אור של חסד זורח בקרבנו,
הוא האוצר שנותן את הערך לכל נפש, לכל נשמת חיים,
ומעטר אותה בעטרת תפארת — (אורות הקודש ג', שיג)

כחלק מהראייה הכוללת של "בית חינוך כמשפחה" אנו רואים במעשה החינוכי - מעשה המוביל ומנהיג את הערבות ההדדית בעם ואת החסד והנתינה, ומתוך כך מטפח את זהותם הציונית-דתית של המתחנכים.

חוזק של עם מתבטא בעמידה יציבה בכל מצבי החיים. מגפת הקורונה הציבה לפני בתי החינוך אתגר לא פשוט - להוסיף ולשמור על ערבות ומעורבות במציאות המתאפיינת בבידוד וריחוק חברתי. שנה זו הביאה אל בתים רבים בעם ישראל התמודדויות אישיות, חברתיות, משפחתיות וכלכליות ומצבי בריאות מורכבים, ואני מבקשת לשלוח ברכת חיוק עמוקה לכולם מכל משפחת החמ"ד.

המציאות אינה פשוטה ודורשת התמודדויות עם קושי, אבל גם טוב טמון בה - היא הגבירה אצל כולנו את המודעות לצורכי הזולת והכלל, עוררה אותנו לשאת את עינונו מן המעגל הצר שלנו אל המעגל הרחב של עם ישראל כולו ולחפש את המקומות הזקוקים לנו; ובקריאת "הינני" - לבוא אליהם ולהושיט יד עוזרת, תומכת ומחבקת (אפילו היא מטפורית).

החברת שבידכם מביאה את סיפורם המיוחד של בתי חינוך זוכי פרס חמ"ד וחסד אשר זכו להעצים ולחזק את מנגנוני החסד והנתינה למרות הקשיים שאפיינו את המציאות המשתנה (בתוך כלל בתי החינוך בחמ"ד, שכולם פועלים ללא לאות). הענקת האות היא הזדמנות להוקיר ולהעריך את פועלם ולברכם שההתחדשות תמשיך ותלווה אותם ותעמיק את עשייתם בתחום החסד - מתוך בריאות ושמחה.

בחבורת מוגשות גם שלל תוכניות של החמ"ד שנועדו להנחלת ערכי החסד, לחינוך לאורם ולהטמעת גמילות החסד באורח חייו. בעזרת התוכניות המיוחדות - לימוד לאור דמויות החמ"ד, שגרירים, מעורבות חברתית, מגן מסך ועוד - אתם מוזמנים להעמיק את הנחלת החסד ואת העשייה בו. אנו סמוכים ובטוחים שתשכילו להרחיב את מעגלי העשייה החינוכית בבתי החינוך, וגם לפרוץ אל מחוצה להם ולפעול למען הקהילה והחברה כולה במגוון דרכים ויוזמות, בבחינת "בכל דרכיך דעהו" (משלי ג, ו).

בתפילה לגאולה השלמה:

”אין אליהו הנביא בא להפריד ולחלק,
רק לאחד את הכל ולקרב איש אל רעהו.
ועוד נזכה ליום ההוא אשר קיווינו, בשב ח' את שיבת ציון
וישראל אל אדמתו” (הרב יעקב מאיר זצ"ל, אלול תרע"ג)

בברכה,

מיכל דה האן

סגנית ראש מנהל החמ"ד

— חלק א' —

מוסדות חינוך מצטייני
חמ"ד וחסד ה'תשפ"א

קדם-יסודי

[קדם-יסודי]

חמ"ד גן הגולן

כתובת:

רחבת המוריה 4, קריית גת

מנהלת בית החינוך ורכזת החסד:

גיטל פינר

היזומה:

"לראות את הנולד"

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

למידה עצמאית בעזרת שימוש בטכנולוגיה מתקדמת; צמצום פערים בתחום החברתי; קידום הזדמנויות שווה לאוכלוסיות שונות ולקהלים שונים; מציאת דרכים להגברת תחושת השייכות לקהילה ולחברה.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

יצירת קשר במציאות המשתנה; יכולת שימוש בטכנולוגיה לצורך למידה - כנדרש מלומד במאה ה־21, הגברת תחושת מסוגלות.

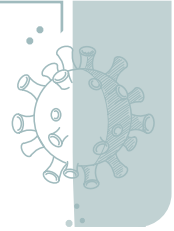
ערכים שהיזומה מקדמת:

שוויון הזדמנויות, שוויון חברתי, שייכות לקהילה ולחברה.

קהל היעד של היזומה:

קהילת הגן - הילדים והוריהם וצוותי החינוך; גננות עמיתות.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחישנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

מגפת הקורונה אילצה אותנו להקפיד על ריחוק פיזי (סגר, בידוד), והבקיאות בשימוש במחשב אפשרה לנו לקיים מפגשים מקוונים ולשמור על הקשר בין כולם.

הלמידה מרחוק הבליטה פערים בין גנות בכל הקשור למיומנות השימוש בכלים דיגיטליים. גיטל סייעה לעמיתותיה לרכוש את הידע והמיומנויות הדרושים להצלחת הלמידה ושמירת הקשר עם ילדי גן, לשמחתן ולשמחת הילדים, ולשביעות רצון ההורים והגברת הערכתם כלפי הגנות.

משולחננו...

גן הגולן הציב לעצמו אתגר לפתח בילדים את המיומנויות - בתחום הטכנולוגיה - הנדרשות ללמידה במאה ה-21, מתוך הבנת התרומה הטמונה בהן לטיפול לומד עצמאי ולצמצום פערים בתחום החברתי. בהקניית המיומנויות לכלל הילדים מעניקים הזדמנות שווה לאוכלוסיות שונות ולקהלים שונים.

השם שנבחר ליוזמה הוא **"לראות את הנולד"**, בשל תרומתה ליצירת עתיד חברתי טוב יותר לכולם. הפעלת היוזמה נעשתה בשני מעגלים: במעגל קהילת הגן - הכולל את ילדי הגן, בני משפחותיהם והצוות החינוכי; ובמעגל קהילת הגנות בגני הילדים באזור.

גיטל בעלת ידע בתחום התקשוב, והיא מקנה לילדים בגן ידע ומגוון מיומנויות לשימוש מיטבי במחשב, בהתאם לגילם וליכולתם. הם לומדים להפיק ממנו תועלת, ללמוד וגם ליהנות.

בתקופת הקורונה קיבל הלימוד הזה ערך מיוחד - חברתי וקהילתי: גיטל וילדי הגן מקיימים מפגשים מקוונים עם חברים שלא הגיעו לגן. מפגשים אלו מאפשרים לילדים הנאלצים להישאר בבית בשל מחלה או סיבה אחרת - להמשיך ולהיות נוכחים בפעילות בגן. השיתוף הרציף תורם לחיזוק תחושת השייכות שלהם לקבוצה ומקדם גם את ערך החברות - הם מעורבים בכל הנועשה. הילדים שבגן והילדים שבבית - ממשיכים להיפגש, ללמוד ולשחק יחד.

ילדי הגן למדו לקדם פעילות של נתינה וחסד ולהסתייע לשם כך באמצעים הטכנולוגיים: אם חבר לא מגיע לגן - מבררים מהי הסיבה שבגללה לא הגיע. אם מתברר שהוא חולה, חושבים יחד ומוצאים דרכים לשמח אותו ולעודדו: מציירים לו ציור או מכינים למענו ריקוד, דקלום או שיר. אחרי שההפתעה מוכנה, יוצרים קשר באמצעות 'זום' או שיחת וידאו עם הילד, דורשים בשלומם ומציגים לפניו את מה שהכינו עבורו וגם משוחחים איתו על מצבו, מתעניינים מה ירצה לראות, למה הוא מתגעגע במיוחד בגן ועוד.

גיטל מחנכת לחדס וגם גומלת חסד בעצמה. לא כל הגנות בקיאות ברזי הטכנולוגיה. על פי רוב הן אינן נדרשות לבקיאאות זו בחיי הגן. ואולם בתקופת הקורונה, עת נדרשה הלמידה מרחוק, הפכה הטכנולוגיה לכלי הכרחי. ולא זו בלבד - למשפחות רבות יש יותר מאשר ילד אחד בגיל הגן, וכשכל ילד לומד בגן אחר - ההורים נוטים לערוך השוואות: הם שמים לב שגנות של ילד אחד פתחה חדרי 'זום' ויצרה קשר במגוון כלים טכנולוגיים, וגנות של ילד אחר לא יצרה קשר כלל, לא משום שלא רצתה אלא משום שלא היו לה המיומנויות הדרושות. הגנות הללו חשו חוסר אוניס ותסכול, ומלבד זאת הן הרגישו שערכן כגנות נפגע. גיטל דאגה להקנות לגנות משישה יישובים שונים את המיומנויות הנדרשות (לשמירה על קשר מרחוק, לניהול אספות הורים ב'זום' ועוד) ומלבד זאת רוממה את רוחן, ואת כל זאת עשתה בהתנדבות. תחושת המסוגלות שלהן עלתה (בצדק), ומתוכה - האמון שלהן בעצמן וביכולתן. אימוץ התהליכים החדשניים וההתמודדות המוצלחת עם המציאות המשתנה הביאו לשיקום ביטחונן העצמי של הגנות והשיבו להן את כבודן ואת הערכת ההורים כלפיהן, אם לא למעלה מזה.

הגן שגיטל עומדת בראשו הוא דוגמה לגן קהילתי של ממש. רוב ילדי הגן באים ממשפחות שעלו ארצה מאתיופיה, ועדיין חוות קשיים הקשורים לעלייתם ארצה, והקושי העיקרי - הידיעה המוגבלת של השפה אינה מאפשרת תקשורת מובנת ויעילה עם הסביבה. גיטל מסייעת להורי הילדים ככל יכולתה. בשעות שאחרי יום הלימודים, היא מסייעת להם בהתנדבות במשימות רבות בירוקרטיית: מילוי טפסים, פנייה למוסדות ולגופים ממשלתיים ועוד.

**מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.**

חמ"ד גן הגולן, קריית גת

[קדם-יסודי]

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

חמ"ד גן לבונה

כתובת:

חברון 36, פרדס חנה-כרכור

מנהלת בית החינוך ורכזת החסד:

דורית חזן

היוזמה:

שיל"ת - "שיתוף ה' לנגדי תמיד"

בעשייה במגוון תחומים:

שילוב הקהילה, יחס אישי, ללמוד וללמד, תורה, מידות וערכים.

היוזמה נותנת מענה לאתגרים:

מקור כל תנועת החיים הוא השאיפה להתעלות תמיד הלך ועלה אל שורשה" (הראי"ה) -
התייחסות להיבטים רגשיים חברתיים וערכיים.

מיומנויות שהיוזמה מקדמת:

מיומנויות רגשיות וחברתיות וכישורי חיים.

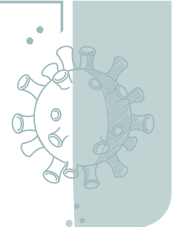
ערכים שהיוזמה מקדמת:

אהבה ונתינה לצולת, חסד, ערבות הדדית וקהילתיות.

קהל היעד של היוזמה:

תלמידים, הורים ומשפחות בקהילה.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

במציאות המתאפיינת באי־ודאות, בהלה וחרדה, המערך הסדור של דרכי הוראה, הטמעת ערכים ויצירת קשרים בין־אישיים ב'זום' מילא תפקיד חשוב ביצירת אקלים רגוע, מאפשר, מקדם סבלנות וסובלנות.

יוזמה ייחודית לתקופה הייתה הדאגה להורים מאומתים או הורים שנאלצו לשהות בבידוד – קהילת ההורים התגייסה בעזרה למשפחות וביצירת קשר עם הילדים.

משולחנו...

היוזמה שמנחה אותנו בגן היא שיל"ת - "שויתי ה' לנגדי תמיד" בעשייה במגוון תחומים: שילוב הקהילה, יחס אישי, ללמוד וללמד, תורה, מידות וערכים.

חינוך ילדי הגן הוא שליחות משמיי, שמטרתה להצטייד את העוללים למידות טובות ולחנכם למצוות, לאהבת התורה ואהבת האדם. כדי למלא את השליחות הזאת - אנו מקפידים שהאווירה בגן תהיה נעימה ורגועה, והאקלים החינוכי מיטבי. הילדים קונים את התורה מתוך אהבה ושמחה, בבחינת "בכל דרכיך דעהו" וגם "ואהבת לרעך כמוך".

הילדים רוכשים ידע רב, ומלבד זאת הם צומחים לאור ערכים - מעורבות חברתית ואחריות הדדית, מפנימים אותם וגם רוכשים מיומנויות התורמות להתפתחותם ולצמיחתם האישית, הערכית והחברתית.

בגנו אנו מטפחים את **ערך החסד והנתינה** כדרך חיים.

השנה נפתחת בלימוד הלכות צדקה, ולאחר מכן אוספים מטבעות לצדקה, מוצרי מזון, ביגוד ומשחקים ומעבירים למי שאין ידם משגת.

לקראת פורים - ילדי הגן אוספים דברי מתיקה וצעצועים ושולחים לבית החולים "הלל יפה".

לקראת חג פסח - הילדים אוספים צדקה בקופה מיוחדת לקמחא דפסחא.

בחבירה לבית ספר אלישבע אנו קונים מצרכי מזון למשפחות רווחה ביישוב.

גמ"ח יולדות - עזרה בהכנת ארוחות למשפחת היולדת במהלך השבוע מאימהות הגן.

עם הפנים לקהילה - אימוץ נשים מבוגרות שגרות סמוך לגן; תמיכה נרחבת בשלוש משפחות מגנו שילדיהם חלו.

שי לחייל - אנו מזמינים את בוגרי הגן שלנו החיילים, להגיע ולקבל שי לחייל. ניתן גם שי לחיילים בני היישוב ולחיילים המשרתים בחטיבת גולני ובמחנה 80.

במהלך מבצע צוק איתן, התגייסו הורי הגן והעבירו לחיילים המגויסים בחזית הדרום בגדים, ציציות וסבונים. לחבילות שארזו הם צירפו איגרות שכתבו ואיירו הילדים. העשייה המשותפת במפעל החסד, החיבור, והערבות ההדדית, הפיחו שמחה עצומה בכולם - בנותנים ובמקבלים.

"האחר הוא אני" - ראיית הטוב באחר. ילדי הגן מספרים על מעשה טוב שעשו חבריהם. במעגלי החסד בגן שותפים כל בְּאֵי הגן - הילדים, ההורים, הצוות חינוכי, השכנים ומעגלים רחבים של הקהילה - חמ"ד כמשפחה. העשייה הפעילה של כולם יחד מקדמת מיומנויות רגשיות וחברתיות וכישורי חיים; וגם ערכים: גמילות חסד ונתינה, ערבות הדדית, קהילתיות ואהבה.

ימי נגיף הקורונה יצרו מציאות שהתאפיינה באי־ודאות, בהלה וחרדה. נערכנו ויצרנו שגרה חדשה ושונה מזו שהכרנו, ודאגנו שתשרה אצלנו אווירה של רוגע. ראינו בקושי - הזדמנות, וקיוונו להפוך אותו למנוף להעצמת ערכים: סבלנות וסובלנות, התבוננות בזולת בעין טובה וערבות הדדית. פעלנו ליצור אקלים של אמפתיה, והקפדנו להיות קשובים לשאלות, למחשבות ולחששות של הילדים בנסיבות המיוחדות שנוצרו.

ערכנו ביקורי בית בחצרות הבתים ויזמנו שיחות אישיות עם הילדים, ועוד יוזמות מיוחדות, ולהלן נמנה מקצתן:

מפגשי 'זום' - הקפדנו לקיים מפגשי 'זום' עם ילדי הגן מדי יום ביומו; קיימנו שיחות אישיות ושיחות קבוצתיות של שלושה ילדים בכל פעם; ערכנו סרטונים של כלל הילדים ושלחנו בקבוצה; קישטנו את פרדס חנה בדגלים מעוררי השראה.

הורים שהיו בבידוד ומאומתים - קהילת ההורים התגייסה לעזרה בקניות ובהכנת צורכי שבת וגם בקיום קשר הדוק עם המשפחות הללו.

ימי הולדת בזמן הקורונה - ילדי הגן בירכו את הילד החוגג במפגש 'זום', ואני השתדלתי להגיע לחוגגים - בהתרגשות רבה, עם בלון ושי אישי מילדי הגן.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך

ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,

אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חסד וקהילה בחמ"ד גן לבונה

תהיו

מקור השראה ודוגמה
אישית לילדים.

תרבו

בסיפורי חסדים
מן המקורות.

תתרגשו

מכל מעשה חסד,
גם מהקטנים
המתרחשים בגן.

תיזמו

וגלו מקומות חדשים
שבהם נחוצה עזרה,
והגיעו אליהם והושיטו
אותה.

תקשיבו

לילדים שבגן. גם להם
יש מה לתת לעולם.

תאמינו

שאפשר להשפיע
על דורות נוספים.

תודו

על הזכות להיות
שליחים ובעלי חסד.

תתעניינו

בסביבה שלכם וחפשו
את המקומות שבהם ניתן
להושיט יד לעזרה.

תדמיינו

עולם מזהיר מלא חסד.

תפרגנו

לפועלים במעגלי החסד
ודואגים שאדוותיהם ייצרו
מעגלי השפעה נוספים.

תלמדו

ידע וערכים.

תהיו

יצירתיים: צאו מהקופסה
וחשבו על רעיונות נוספים
שבעזרתם תוכלו להשפיע.

תדאגו

שמעגלי החסד והעוסקים
בחסד ילכו ויתרחבו.

תפרסמו

'תשווקו' את שליחות
החסד. עשו עצמכם כלי
לשליחות.

תשתפו

ילדים, צוותים ומשפחות.

תשפיעו

ותהיו מעוררי השראה.

תשמיעו

עזרה לזולת
האחר הוא אני!

חמ"ד גן לבונה, פרדס חנה-כרכור

[קדם-יסודי]

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

חמ"ד גן נחלה

כתובת:

שירה חדשה 50, היישוב מגרון, מטה בנימין

מנהלת בית החינוך ורכזת החסד:

אורלי כהן

היזומה:

יריד חסד

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

קידום אקלים חיובי, הטמעת ערכים של חסד ונתינה.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

חינוך הילדים לעשייה ולנתינה למען הקהילה מתוך שמחה והנאה.

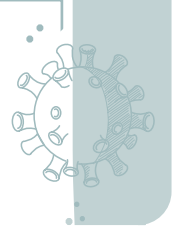
ערכים שהיזומה מקדמת:

חשיפה, חיזוק והרחבת החסד והטמעתו בתוך אורח החיים בגן.

קהל היעד של היזומה:

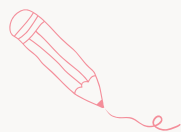
משפחות מעוטות יכולת.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת
מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים
חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

מגפת הקורונה העצימה את המבט אל צורכי עם ישראל, ועל כן, הדאגה
והערבות ההדדית הופנו למשפחות מעוטות יכולת.

משולחנו...

האווירה בגן הייתה מאוד תוססת. ורציתי לתעל את התסיסה הזאת לכיוון חיובי - לעיסוק בפעולה שמטרתה חסד ונתינה. ערכי החסד והנתינה הם ערכים מובהקים של עם ישראל, שילדי הגן הם חלק ממנו, וחינוכם לאורם בגיל צעיר חשוב לבניית אישיותם ועולם הערכים שלהם. במשנה נאמר: "על שלושה דברים העולם עומד: על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים" (מסכת אבות). חז"ל הפליגו בשבחה של מצווה זו ואמרו שעליה העולם עומד ושכרה שמור לאדם לעולם הבא. מידת החסד נחשבת לאחד מעמודי התווך של העולם כולו. מעשה החסד מניע ומצמיח את האדם הן מבחינה אישית הן מבחינה חברתית ולאומית.

המחויבות לחינוך ילדי ישראל, הרצון לבנות חברה ערכית בריאה וסבלנית המושתתת על כבוד ונתינה לזולת והאמונה שגמילות חסד מרבה את השמחה בעולם וממעטת את הצער והכאב בו - הם שעמדו בבסיס הרצון להנחיל ערכים אלו לילדי הגן.

למדנו בגן סיפור על חסד. הילדים התרגשו מאוד וביקשו לעשות גם הם חסד. חשבנו יחד על דרך שבה נוכל לתרום ולעשות חסד יחד, והועלה הרעיון לקיים יריד. הילדים היו שותפים ביוזמה מראשיתה - למן קבלת ההחלטות; ובכל שלבי העשייה עד להשלמת התהליך בשליחת ארגזי המזון, 'קמחא דפסחא' ליעדם.

בשלב הראשון אפינו עוגות בגן בכל יום שישי וחילקנו אותן לחיילים המשרתים באזור. הילדים נהנו וביקשו להרחיב את הפעילות. הם קבעו תפריט, שלחו מכתבים לחנויות ולהורים שלהם וביקשו לקבל תרומות של מוצרי מזון בסיסיים. מאותם המוצרים הכינו הילדים בגן מטעמים - הם אפו חלות ועוגות והכינו גם סלטים וארזו הכול יפה. ההורים וגם יתר חברי היישוב הוזמנו - בפרסום מאיר עיניים ברחבי היישוב כולו - לקנות אוכל מוכן לשבת ביריד שנערך בימי שישי. היריד, שנפתח בברכת הרב לילדים, היה חגיגי מאוד - שלטים מאירי עיניים שהכינו הילדים ניצבו ליד הדוכנים, לצד כל מוצר צוין מחירו, והקונים קיבלו מלבד המוצר גם פתקית המעידה שזכו להיות שותפים במפעל חסד.

לאחר היריד ספרנו את הכסף שנאסף ושאלתי את הילדים מה לדעתם כדאי לעשות בו. הועלו שני רעיונות: האחד - לתת את הכסף לרב היישוב והוא ידאג להעבירו לנזקקים;

והאחר - שנמשיך בעשייה בעצמנו: נקנה מזון כשר לפסח ונתרום אותו. הוחלט לאמץ את הרעיון האחרון. חשבנו יחד אילו מוצרים נקנה, וכשהמוצרים הגיעו לגן, הילדים קישטו ארגזים ומילאו אותם. הזמנו לגן איש חסד והוא הסביר לילדים על חסד וסיפר להם על מי שעתידים לשמוח בארגזים היפים שהכינו.

העשייה לוותה בשמחה אמיתית. ערכי הנתינה הוטמעו, ועשיית החסד השתלבה באורח החיים של הגן.

גם בשגרת קורונה, עם הקשיים לקיים את השגרה שבנינו לפני בוא המגפה, הוסיף החסד להיות שזור בתוך השיח בגן: למדנו עליו מתוך סיפורי תורה וסיפורי צדיקים, והטמענו אותו בפעילויות שלנו הקשורות למעגל השנה, לדוגמה:

תשרי - מהו חסד? פיתוח מודעות לעשיית חסד ולריבוי מעשים טובים.

מרחשוון - סיעור מוחות עם ילדי הגן למציאת דרכים שבעזרתן נרבה במעשי חסד השנה.

כסלו - הקמת ועדת חסד: חברי הוועדה ותפקידיה - משתנים בכל חודש. חיפשנו רעיונות לעשיית חסד בחופשה, במציאת דרכים לעודד ילדים השוהים בבידוד לשמור על קשר עם סבא וסבתא ועוד.

טבת - חסד בטבע? האם קיים דבר כזה? חקר לימוד על ציפורים המגדלות גוזלים שאינם שלהן.

אדר - למדנו על מצוות "מתנת לאביונים": מהו אביון? כיצד נוכל לעשות עימו חסד?

ניסן - "כל דכפין ייתי וייכול": כיצד נקיים זאת הלכה למעשה בגן? הקמנו "פיות הכנסת אורחים".

אייר - כיצד עושה עימנו חסד ארץ ישראל? וכיצד אנו נעשה איתה חסד?

תמוז - מסיבה בנושא החסד.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך

ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,

אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד גן נחלה, משה בנימין

[קדם-יסודי]

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

חמ"ד גן אורלי גרינשטיין

כתובת:

הרב כלפון משה הכוהן 9, הר חומה, ירושלים

מנהלת בית החינוך ורכזת החסד:

אורלי גרינשטיין

היוזמה:

"מתנות קטנות לילדים גדולים"
חדר מתנות במחלקה "כירורגית ילדים"
בבית החולים הדסה עין כרם.

היוזמה נותנת מענה לאתגרים:

חיזוק החינוך לחסד, נתינה ואחריות לחברה - בין ילדי הגן, בינם לסביבתם הקרובה, ובינם לחברה כולה.

מיומנויות שהיוזמה מקדמת:

כישורי חיים: שיח, דיון, ויתור, שיתוף פעולה; מיומנויות חשיבה ולמידה בתחומי הדעת.

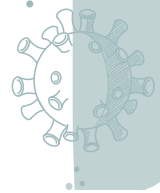
ערכים שהיוזמה מקדמת:

חסד ונתינה, כבוד, אחריות הדדית וערבות הדדית, סבלנות וסובלנות.

קהל היעד של היוזמה:

ילדים המאושפדים בבית החולים.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

בתקופה המאתגרת של הקורונה, הקימה אורלי מערכת ארגונית המאפשרת תמיכה במיזמים של "משפחה מאמצת משפחה" וקשרים בין ילדים ושמירה על קשר עם המבודדים ועם הקהילה כולה.

משולחנו...

היזומה שנבחרה בגן: "מתנות קטנות לילדים גדולים".

בשיח עם ילדי הגן הועלו רעיונות לנתינה ולעזרה שבהם הילדים יכולים להשתלב. הילדים הציעו לחזק ולשמח ילדים מאושפזים, לשלוח להם ציורים וברכות ואף לבקר אותם, לשיר לפניהם ולהעלות חיוך על פניהם. הילדים שיתפו ברעיון את ההורים וכך נולדה היזומה. החדר הוקם בבית החולים הדסה עין כרם במחלקה הכירורגית לילדים. משפחות הילדים תרמו כסף, ובכסף נקנו כ־400 מתנות שמשמחות ילדים. ילדי הגן ארזו את המתנות וצירפו לכל אחת מהן ברכה מקושטת מכל ילדי הגן.

המתנות הונחו בחדר שיוחד להן, והן ניתנות לילדים – ליום הולדת או לפני ניתוח (לפי שיקול דעת הצוות הרפואי). גם את חגיגות יום ההולדת של ילדי הגן ציינו בנתינה: ילדי הגן שחגגו יום הולדת הגיעו לבקר במחלקת הילדים וחילקו מתנה אישית לילדים המאושפזים. לשמחת הילדים כולם לא היה גבול.

היזומה מקדמת מיומנויות חשובות, ובהן קיום דיון מכבד וניהול שיח, הקשבה, קבלת החלטות משותפות והוצאתן יחד בשיתוף פעולה מן הכוח אל הפועל; היכולת לזהות צרכים העולים מן השטח וחיפוש דרכים לתת להם מענה. היזומה מקדמת גם מיומנויות של למידה: ביטוי אישי וניסוח, מיון, יצירה ואומנות; ומיומנויות מוטוריות (אריזה נאה, קשירה) ועוד.

גם ערכים היזומה מקדמת: חסד ונתינה, אחריות, כבוד לזולת ומודעות לצרכיו ואדיבות.

החינוך לחסד משתלב בתוכנית החינוכית השנתית ובשגרת הגן. הילדים לומדים להשפיע טוב על סביבתם במעגלים הקרובים וגם במעגלים שנוצרים סביבם:

1. **בין אדם לחברו בגן** - למדנו שהקב"ה ברא אותנו שונים זה מזה, בתכונות וגם במחשבות וברצונות. הילדים למדו להקשיב זה לזה ולברר את הרגשות של האחר. במקרים שבהם הרצונות 'מתנגשים' (לדוגמה: שני ילדים רוצים משחק מסוים באותו הזמן) - מתקיים שיח רגשי ובוחרים בפתרון המתאים למקרה: ויתור, קביעת תור, שיתוף.
 2. **בסביבה הקרובה** - פעילויות של הגברת מעשים טובים בבית; ופעילות משותפת עם הגנים הסמוכים מתוך הכנסת אורחים ואהבה; בשכונה - תליית כרזות ברכה לתושבים לקראת השנה החדשה, מועדים וחגים, איסוף מצרכי מזון לנזקקים בעזרת עמותת "אהבת רחמים".
 3. **בחברה** - הצעת חידוק, תמיכה ושמחה לילדים חולים המאושפזים בבתי החולים.
- פעילויות רבות של חסד ונתינה משתלבות בתוכנית החינוכית השנתית בגן, ונדגים מקצתן:
- תשרי** - הכנת איגרות ברכה וחלוקתן לתושבי השכונה.
- כסלו** - הכנת מארזים לחייל צה"ל. ההורים תרמו מוצרי מזון מפנקים ומוצרי היגיינה, והילדים ארזו אותם לחבילות נאות וצירפו ציורים וברכות לחיילים.
- אדר** - הכנת קישוטים וליצנים לתלייה במחלקת הילדים בבית החולים.
- ניסן** - "קמחא דפסחא": הילדים היו שותפים במבצע הכנת חבילות לנזקקים ועסקו במיון מוצרים ובאריזתם.
- אייר** - הילדים ציירו כרזות ובהן ברכות לתושבי השכונה לכבוד יום שחרור ירושלים. היצירות והברכות נתלו במקומות ציבוריים ברחבי השכונה.

לאורך כל שנה"ל - תפילה למען הצלחת עם ישראל במגוון תחומים:
לנבחנים - הצלחה בבחינות; **לעובדים** - הצלחה בעבודתם; **למתפללים לזכות**
בפרי בטן - תפילה לילדים בריאים; **לכל עם ישראל** - בריאות טובה, ולחולים -
החלמה מהירה ועוד.

גם בתקופת נגיף הקורונה המשיך הגן לי'זום' ולפעול בתחום החסד. העשייה
הותאמה למגבלות התקופה וקמו יוזמות חדשות שנתנו מענה לצרכים החדשים:

עזרה למבודדים וחולים - שמירה על קשר עימם ודאגה למחסורם, הכנת ערכות
יצירה לילדים.

משפחה מאמצת משפחה - כל משפחה דואגת לשמור על קשר עם משפחה אחרת,
להתעניין במצב בריאותם של בני הבית ולסייע בעת הצורך.

קשר בין ילדים - כל ילד אחראי לשמור על קשר עם שניים מילדי הגן, לשוחח איתם,
לשחק משחק מילים בעזרת האמצעים הטכנולוגיים, להעניק להם ציור וירטואלי
וכדומה.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד גן אורלי גרינשטיין, ירושלים

[תמונות מספרות]

חמ"ד גן איריסים

כתובת:

אחד העם 9, קריית עקרון

מנהלת בית החינוך ורכזת החסד:

ענת מרק

היזומה:

"דור לדור יביע אומר"

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

חינוך לאהבת כלל ישראל מתוך אחריות אישית ומעורבות חברתית, פיתוח תחושת גאווה מקומית והשתייכות יישובית.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

פיתוח קשרים רב-גיליים, מיומנויות של שיח והקשבה, אמפתיה ורגישות, עבודה בשיתוף פעולה.

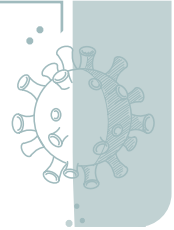
ערכים שהיזומה מקדמת:

שייכות, אחריות ומנהיגות, כבוד לכול; קשר בין-דורי, אכפתיות, שיתוף, עזרה הדדית, ראיית האחר וצרכיו.

קהל היעד של היזומה:

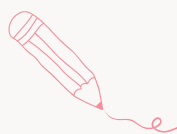
תלמידים, קשישים, שירותי רווחה והקהילה כולה.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

הקורונה גרמה לריחוק פיזי בין הילדים לקשישים, וענת דאגה ליצירת חיבורים בין התלמידים, המשפחות והצוותים החינוכיים. כמובילת אשכול, ענת פיתחה מנהיגות בין החברות הגנות ויצרה שותפויות בין גנים, והן תרמו לחוסן הרגשי של הגנות, הצוותים החינוכיים וילדי הגנים.

מישולחננו...

בית החינוך שם דגש בחינוך לאהבת כלל ישראל, מתוך אחריות אישית ומעורבות חברתית, תחושת גאווה מקומית והשתייכות יישובית.

היזומה נקראת "דור לדור יביע אומר" - העצמת ילדי קריית עקרון מתוך ראיית השורשים, יצירת הקשר הבין-דורי עם בני הגיל השלישי והצמחת הכנפיים לדור העתיד של היישוב - בדרכים משמעותיות, בהקשבה לדופק היישובי, בעוז ובענווה. היזומה מתקיימת כבר שנים רבות עם בית הקשיש ושירותי הרווחה ביישוב. עם השנים צירפה ענת ליוזמה את כל גני החמ"ד ביישוב - ילדים והוריהם.

היזומה מקדמת מיומנויות: יכולת ליצור תקשורת וקשר בין בני הגילים השונים מתוך הקשבה וקידום שיח ערכי ומשמעותי; היכולת להתאים את קצב פעימות הלב של ילד צעיר למבוגר שאיתו הוא נפגש בטבעיות, בתמימות ובכנות האופייניות לילדים; אמפתיה - גילוי רגישות לזולת ולמבוגר - עבודה משמעותית בהתאם לגיל הילדים וליכולותיהם, יכולת ליצור יחסי קרבה ולשמרם.

היזומה מקדמת גם ערכים: שייכות, אחריות ומנהיגות מתוך כבוד - למבוגר ולשונה; קשר בין-דורי מתוך משמעות ואהבה כנה; אכפתיות, שיתוף, עזרה הדדית וראיית האחר וצרכיו.

בראשית דרכה של היזומה למען הקשישים, פעלו במסגרתה ילדי גן איריסים, ובהמשך - צורפו אליה שירותי הרווחה, גנים נוספים ביישוב והורי הילדים - הכול רצו לקחת חלק בפעילויות הקבועות והמזדמנות, בחוגים המשותפים, בהקמת הגינה השיתופית, בחגיגות החגים, בשיעורי היצירה והאומנות, בשיעורי התנועה והמוזיקה.

כלל תלמידי בית החינוך מעורבים בשגרת החסד והנתינה: לאורך השנה מתקיימים מפגשים בין ילדי הגן לחברים ממועדון הקשיש. יש מפגשים קבועים ובהם שיעורי תנועה, מוזיקה ויצירה, ויש מפגשים לקראת חגים - חגיגות משותפות או פעילות אחת: הכנת שי לקשישים ושי שהקשישים מכינים לילדי הגן. בין הילדים ובין הקשישים נרקמים קשרים אישיים והם נבנים בעבודה וביצירה המשותפות.

עם השנים ובתפקידה כגננת מובילה, הרחיבה ענת את מעגלי ההשפעה וצירפה גננות נוספות מהיישוב לעשייה שלה עם הקשישים ולנתינה ביישוב כולו.

העשייה העלתה את קרנם של גני החמ"ד, וגרמה לתושבים ממגזרים אחרים שנהגו לשלוח את ילדיהם למוסדות שמחוץ ליישוב, לחזור הביתה ולהיות חלק מהמעגל החינוכי של החמ"ד, והוא זכה להתרחב, וכמוהו מעגלי הטוב והחסד ההולכים ומתפשטים גם בזכות שיתוף הפעולה בין הגנים לבית הספר היישובי - שענת יזמה ומובילה בשום שכל.

ערכות הדדית היא דרך חיים אצל ענת. בגן איריסים ישנם ילדים רבים המגיעים מבתי מעוטי יכולת. מדי שבוע ענת מניחה במקום מוצנע בחצר הגן ארגזים ובהם ירקות שונים ושקיות לצידם. ההורים יכולים לגשת ולקחת לעצמם את הנחוץ להם בצנעה ובכבוד, ולמשפחות הנזקקות היא דואגת לתמיכה כלכלית גם ממקורות נוספים. הנתינה של ענת רחבה מני ים, אבל כולה נעשית בצניעות ובהסתור, בבחינת נאה דורש - נאה מקיים.

הקורונה גרמה לריחוק פיזי בין הילדים לקשישים. ענת דאגה לשלוח ציורי ילדים, ברכות וסרטונים קצרים כדי לשמח את הקשישים ולעודד את הילדים המתגעגעים. ועד שיחודשו המפגשים, ענת ממשיכה לשמרם בעצמה כדי שהחוט לא יינתק.

בהיותה גננת מובילה, ענת דואגת תמיד, ובתקופת הקורונה יותר מתמיד, לרווחתן של נשות הצוות באשכול שלה, בשיחות אישיות רבות, בהקשבה, בהכלה, בעצה טובה ובביקורי בית. היא קשובה לרחשי ליבן של עמיתותיה ומסייעת להן להפיג מתחים ולהתמודד עם אתגרים פדגוגיים ואישיים. היא חונכת גננות צעירות, מחזקת את רוחן של הגננות הוותיקות ומשכינה שלום בקרב צוותי גנים.

ענת מפתחת מנהיגות בין החברות הגננות ויוצרת שותפויות בין גנים. החוסן הרגשי של הגננות, הצוותים החינוכיים וילדי הגנים גובר ומתעצם.

**מתוך התרשמות מופעלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.**

חמ"ד גן איריסים, קריית עקרון

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

חמ"ד גן חצב

כתובת:

הדקל 17, פרדסייה

מנהלת בית החינוך ורכזת החסד:

צילה ולצמן

היוזמה:

"מתנות קטנות וחסדים גדולים בגן חצב"

היוזמה נותנת מענה לאתגרים:

יצירת אורח חיים המושתת על חסד, בהיותו מרכיב מרכזי בבניית האישיות של הילד; הקניית כישורי חיים ופיתוח מודעות אישית וחברתית.

מיומנויות שהיוזמה מקדמת:

מיומנויות רגשיות תוך אישיות ובין-אישיות; מיומנויות חברתיות ובהן קיום יחסי גומלין בטוחים ומכבדים עם הסביבה.

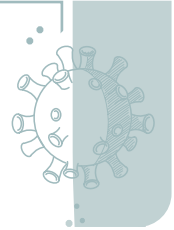
ערכים שהיוזמה מקדמת:

יש"י – יחד שבטי ישראל; מעורבות אישית, יחסי קרבה ואכפתיות.

קהל היעד של היוזמה:

תלמידים, משפחות, קהילה, עם ישראל.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

מגפת הקורונה הביאה את בית החינוך ליצור קשרים עם אוכלוסיות שונות בקהילה ומחוצה לה. אנו נושאים תפילה שהקשרים יימשכו גם לאחר המגפה.

משולחננו...

"הרצון להיות טוב לכל, בלי שום הגבלה. לא בכמות המומינים ולא באיכות הטוב זהו הגרעין הפנימי של מהות נשמת ישראל" (הרב קוק)

"הגיד קד אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות מצוות ואהבת חסד ורחמים לכת עם אלהיך" (מיכה ו, ח)

החסד הוא יסוד כל המידות הטובות, וכלולות בו הלכות מעשיות רבות, שחשוב ללמדן ולקיימן כבר בגיל הרך, בבחינת גרסא דינקותא לא משתכחא.

היזמה שאנו מובילים בגנו כבר שנים רבות היא: **"מתנות קטנות וחסדים גדולים בגן חצב"**. מטרתה העיקרית היא למפח אווירה ואורח חיים של עשיית חסד, מתוך הבנת תרומתם לעיצוב האישיות של הילד וביסוס אמונתו; לכישורי החיים שירכוש ויאמץ, לפיתוח המודעות שלו לעצמו, לזולת ולסביבה.

המעשים הטובים ישפיעו על נפש הילד ויעוררו בו רגישות לזולת ורצון להיטיב עם הבריות כמעשה יום-יומי. אהבת האדם תוטמע בנשמתו.

היזמה מקדמת פיתוח מיומנויות ובהן יצירה וטיפול של קשרים בין-אישיים, עבודה בשיתוף פעולה עם חברים בקבוצת השווים; קיום יחסי גומלין בטוחים ומכבדים עם הסביבה.

היזמה מקדמת גם ערכים: אכפתיות ואחריות, נתינה ועזרה הדדית.

בשפת החמ"ד, היזמה מסייעת להטמעת היעד יש"י (יחד שבטי ישראל) – פיתוח מעורבות אישית:

הילד המתרגל לחשוב על טובת האחר ישתדל לשמח אותו, לעזור לו, לעודד אותו להסביר לו פנים ויקיים את מצוות החסד בהזדמנויות רבות ושונות מתוך אותה מודעות.

בתפילה אנחנו מתפללים על צרכים של אחרים הזקוקים לרפואה, שמירה, נחמה או ביטול המגפה.

העשייה במסגרת היוזמה כוללת איסוף כסף ותרומתו לנזקקים. הדרכים לאיסוף משתנות משנה לשנה, וגם קהל היעד של התרומה נקבע בכל שנה מחדש. הילדים מעלים הצעות למי כדאי לתרום ומקיימים הצבעה בקלפי כדי לקבל החלטה על פי הרוב. במבצעים הכוללים איסוף מצרכים, אריזתם וחלוקתם (ולעיתים אפיית עוגות ומכירתן בירידים, שההכנסות מהם – קודש לצדקה) – ההורים פעילים מאוד. הילדים פעילים מאוד בהכנת ברכות יפות מקושטות וציורים.

שגרת החסד והנתינה עוטפת את השנה כולה:

שי לחיילים לקראת חג החנוכה (בעקבות מעשי גבורה של המכבים) – הכנת חבילות שי ליחידה קרבית שבה שירת בן משפחה של אחד הילדים.

"משלוח מנות ומתנות לאביונים" – הכנת אריזות ענק וחלוקתן למשפחות.

"קמחא דפסחא" – הכנת חבילות מצרכי מזון לקראת פסח למשפחות.

שי לקשיש – הכנת שי אישי לקשישי פרדסייה.

הדרכים לאיסוף הכספים לצורך המבצעים השונים, גם הן מגוונות:

איסוף בקבוקים ריקים ותרומת כספי הפיקדון; קופות צדקה – נמסרות לילדים והכסף שנאסף נתרם לצדקה; תיאטרון – העלאת הצגה בגן, ותרומת ההכנסות ממכירת הכרטיסים ומהמכירות בקיוסק ל"הכנסת כלה", לגן חנ"מ ועוד.

לאחרונה, בזמן מתקפת הטילים על יישובי עוטף עזה, יצרנו קשר עם גן חצב בשדרות, הקשר בא לידי ביטוי בשליחת ברכות וציורים, בשליחת שי קטן לכל ילד לקראת חנוכה, שליחת סרטונים ומשלוחי מנות לקראת פורים ועוד.

יוזמה שנוספה לתוכנית העבודה השנתית כולה התנדבות והושטת עזרה למשפחה מהסביבה שהייתה מעורבת בתאונת דרכים. הילדים והוריהם אפו עוגות בבית וגם בגן (הורים רבים באו לעזור באפייה וגם הביאו עימם שפע מוצרים) ומכרו אותן בדוכנים לקראת שבת, ותושבים רבים ששמעו על המבצע – הצטרפו גם הם.

כל ההכנסות ממכירת העוגות ודברי המאפה לשבת נתרמו למשפחה שנפגעה. המלצות להטמעת ערכי החסד והנתינה בבית החינוך בחמ"ד במציאות משתנה: תכנון – תוכניות החסד מובנות בתוך התוכנית השנתית, ועל פי רוב קשורות למעגל השנה.

הבלטת מעשי החסד של האבות והאימהות כפי שהם באים לידי ביטוי בפרשות התורה ובסיפורי חז"ל.

מודעות לסביבה: ערנות לצרכים שעולים בסביבה הקרובה או בארץ (חדשות), ומתוך מודעות לכאב של האחר ולסבלו – חיפוש דרכים להושטת עזרה.

שיתוף: יידוע ושיתוף (כבר בתחילת השנה) הצוות, הילדים, ההורים, הקהילה, הרשות וגורמים נוספים ביוזמה – במטרותיה ובתוכניותיה – כדי לגייסם ולצרפם למעגל הפעילים.

**מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.**

חמ"ד גן חצב, פרדסייה

[תמונות מספרות]

חמ"ד גן פרחי השדה

כתובת:

מושב הזרעים

מנהלת בית החינוך ורכזת החסד:

אורית מתנה

היוזמה:

"הזרעים בדמעה ברינה יקצורו"
גן פרחי השדה מפיץ טוב

היוזמה נותנת מענה לאתגרים:

מגמות עתידיות, קבלה והכלה של השונה, חיבור בין קהילות ביישוב כולל ותיקים ואנשים בעלי צרכים מיוחדים.

מיומנויות שהיוזמה מקדמת:

יזמות, תקשורת, רגישות לאחר, שיתוף פעולה, טיפוח תחושת המסוגלות.

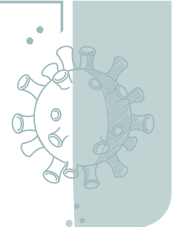
ערכים שהיוזמה מקדמת:

קבלת האחר, נתינה.

קהל היעד של היוזמה:

חינוך מיוחד, ותיקי היישוב, חיילים, חולים, קהילת היישוב.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

צוות הגן רואה חשיבות רבה בשיתוף ההורים גם בתקופת הקורונה, ויוצר חוויות משותפות בהתאם להנחיות כדי לשמור על הקשרים המיוחדים שנוצרו עם כיתת החנ"מ וותיקי היישוב.

משולחנו...

הגן כבית החינוך הציב לעצמו מטרה להתמחות במגמות עתידיות, לחנך לקבלה והכלה של השונה, וליזום חיבור בין קהילות ביישוב כולל ותיקים ואנשים בעלי צרכים מיוחדים.

הגן אינו מסתגר במעגל הפנימי שלו אלא רואה בעצמו חלק ממארג שלם ומורכב העשוי מעגלים-מעגלים: הגן מוקף בקהילת הגן (משפחות הילדים), וקהילת הגן מוקפת בקהילה הרחבה של היישוב. הגן הוא חלק מן השלם - ומתוך מודעות זו מתפתחות בילדים מעורבות חברתית, תחושת שייכות לקהילה ואחריות להיטיב עימה.

היזומה נקראת:

"הזורעים ביחד ברונה יקצורו" - גן פרחי השדה מפיץ טוב.

הפעילות עם ילדי כיתת התקשורת (חנ"מ) משיבת הזורעים מתקיימת לאורך השנה, והיא עשירה ומגוונת:

תלמידי כיתת התקשורת מנחים חוגים - ספורט וחיות - לילדי הגן.
ילדי הגן ותלמידי הכיתה הקימו יחד גינה וחצר פעילה והם מתחזקים אותן בצוותא.
לקראת פורים - קיימו יחד הפנינג שכלל תחנות הפעלה וגם יצאו לטיולים משותפים.

ילדי הגן פועלים גם במיזמי חסד נוספים:

הכנה תה ועוגיות לחיילים המשרתים באזור.
שיתוף עם עמותת "קו לחיים" - הכנת שי וחלוקתו על ידי ילדי הגן.
הכנת שלט פסיפס גדול בכניסה ליישוב לרגל חגיגות 80 שנה ליישוב.
איסוף מצרכים לפני חגים, חגיגות חנוכה וט"ו בשבט עם ותיקי היישוב.
הזמנת הוותיקים לגן והאזנה לסיפוריהם.

הקרנת סרט לילדי היישוב - ילדי הגן מכרו כרטיסים, ובמהלך הצפייה - כיבוד. כל ההכנסות שנאספו הוקדשו לסיוע למשפחות נזקקות.

היזומה מקדמת מיומנויות רגשיות וחברתיות - יזמות, תקשורת, רגישות לאחר, שיתוף פעולה, טיפוח תחושת המסוגלות; וגם ערכים: קבלת האחר, אכפתיות ועוד. קהל היעד של היזומה הם תלמידי חינוך מיוחד, ותיקי היישוב, חיילים, חולים, קהילת היישוב.

כלל תלמידי בית החינוך מעורבים בשגרת החסד והנתינה ולוקחים חלק פעיל בחשיבה, בתכנון ובביצוע.

בתקופת הקורונה המשיכו ילדי כיתת החנ"מ להגיע להפעיל חוגים בגן. עם ותיקי היישוב נמשך הקשר מרחוק. לקראת החגים הילדים הכינו איגרות ברכה וחילקו אותן בתיבות הדואר של הוותיקים.

צוות הגן מייחס חשיבות רבה לשיתוף ההורים גם בתקופת קורונה, ויוצר חוויות משותפות בהתאם להנחיות: כגון 'זומים' משותפים, משחק "המרוץ לסיום" הורה וילד ועוד.

בתקופת הסגר, צוות הגן שמר על קשר יום-יומי עם הילדים, והוסיף למפח את הערכים בשיחות אישיות, בבניית סדר יום באתר הגן ובמפגשי 'זום'. גם עם שאר הגנים נמשך הקשר, ונערכו מפגשי 'זום' משותפים עם רב היישוב לפני סוכות ויום הכיפורים ובכל יום שישי.

**מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויזומות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.**

חמ"ד גן פרחי השדה, מושב הזורעים

[קדם-יסודי]

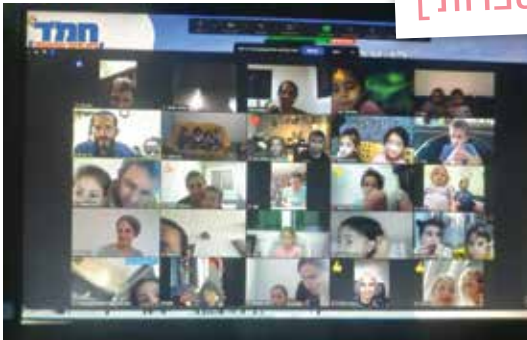

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

— חלק א' —

מוסדות חינוך מצטייני
חמ"ד וחסד ה'תשפ"א

יסודי

[יטודי]

חמ"ד נתיבי עם

כתובת:

שדרות ירושלים 70, באר שבע

מנהלת בית החינוך:

אורלי אושרי

רכזת החסד בבית החינוך:

קרן ביטון

היזומה:

"חסד לתזונה בריאה"

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

שמירה על הבריאות האישית וגם על בריאות המשפחה והקהילה.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

עבודת צוות, חשיבה יצירתית.

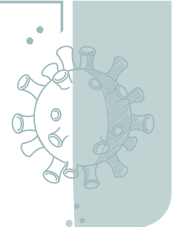
ערכים שהיזומה מקדמת:

דאגה ונתינה לזולת (חסד), "ונשמרתם לנפשותיכם".

קהל היעד של היזומה:

תלמידים, משפחה, חברים וקהילה.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

מלבד היוזמה המיוחדת, התלמידים הבוגרים קיבלו עליהם בימי הקורונה שלל משימות נוספות: עזרה לתלמידים הצעירים במטלות פיזיות; פעילויות חברתיות ב'זום' בנושא "עין טובה"; חיזוק קשרים בין-אישיים; שמירה על הבריאות של כולם – בעידוד לעטיית מסכות.

משולחננו...

היוזמה "חסד לתזונה בריאה" נועדה לתת מענה לאתגר השמירה על הבריאות האישית תחילה, ומתוך כך להגיע לגמילות חסד עם הזולת - בדאגה לבריאות כל קהילת בית החינוך: תלמידים ובני משפחותיהם, המורים וכל באי בית החינוך.

היוזמה כוללת הגברת המודעות לערך הטמון באימוץ אורח חיים בריא - בעזרת הפצת ידע וגם בדוגמה אישית מעשית - התורמות לבריאות בהווה ולמניעת מחלות בעתיד. מלבד זאת, בחיי המעשה - הפעלת "בר בריא" שבו נמכרים מוצרים בריאים בלבד (דלים בסוכר, שומן רווי, צבעי מאכל וחומרים משמרים). הפעלת הבר נעשית בתורנות (אחת לחודשיים). כל כיתה או שכבה מגויסת להפעלת הבר ב'משמרת' שלה. כל התלמידים מוזמנים לקנות בבר מוצרים בריאים להנאתם. אמצעי התשלום ב"בר הבריא" הוא "שקלי הצטיינות" - שהתלמידים זוכים בהם כתגמול על קיום ערכי החודש, התנהגות נאותה ולמידה משובחת. המיזם פועל בבית ספרנו זה ארבע שנים, ושותפים בו גם רכזת החינוך החברתי, מחנכי הכיתות ומשפחות התלמידים.

מטרת היוזמה היא גמילות חסד - לסייע לכול לקיים את הציווי "ונשמרתם לנפשותיכם". הפעילות מגבירה את המודעות לחשיבות השמירה על הבריאות, ומתוכה - לשמירה עליה בפועל, מניעת מחלות (צעדי 'רפואה מונעת') והצלת חיים של ממש.

אגב העיסוק בחסד, היוזמה מקדמת מיומנויות של עבודת צוות וחשיבה יצירתית ומעלה על נס ערכים ובהם: נתינה לזולת, אכפתיות וערבות הדדית.

פעילויות רבות של חסד ונתינה משתלבות בשגרת בית הספר, ונפרט מקצתן:

1. **שגרירי החסד** - התלמידים משתתפים במיזם החשוב "חמ"ד וחסד", שמנוהל על ידי אגודת "ידידי החמ"ד". המבצעים נערכים כמה פעמים בשנה. לקראת כל מבצע, נציגי מנהיגות התלמידים עוברים בכיתות ומעוררים את כלל התלמידים להשתתף במבצע. הם מספרים סיפור על מצוות הצדקה או על מעלת הנתינה והחסד ומסבירים לתלמידים אילו מוצרים אפשר להביא.

הילדים מביאים מוצרים, אורזים אותם בארגזים, והארגזים נשלחים לאחת מעמותות החסד הפועלות בעיר, לחלוקה למשפחות. בשנה שעברה, מבין בתי הספר הרבים שהציגו יוזמות מבורכות של חסד, זכה בית ספרנו במקום הראשון, והוענק לנו גביע החסד.

2. **סיירת ניקיון** - תלמידים מכיתות ה' מתנדבים לדאוג לניקיון החצרות והגינה.
 3. **משכניי שלום** - תלמידים מהכיתות הגבוהות מתנדבים ומסייעים בהשגחה על תלמידי הכיתות הנמוכות, ואם מתגלעים סכסוכים בין ילדים, הם עוזרים להשכין שלום ביניהם.
 4. **קשר רבדורי** - תלמידי כיתות ו' נפגשים עם קשישים במועדון הקשישים ויוזמים פעילויות מגוונות, במיוחד לקראת החגים, כדי לרומם את רוחם.
 5. **קמחא דפסחא** - נציגים ממנהיגות התלמידים מתרימים בכניסה למרכז "מגה" בתיאום עם מנהל הסניף.
 6. **יריד תחפושות ויריד חסד יד שנייה** - לפני פורים אנו נוהגים לקיים יריד הכולל ביתנים, משחקים, ומגוון הפעלות. ביריד נמכרים אביזרי פורים ותחפושות - שהתלמידים תורמים - במחיר סמלי, כדי לאפשר לכל אחד להצטייד בתחפושות. לקראת יריד החסד התלמידים אוספים בגדים, משחקים, ספרי קריאה ועוד, וביריד מוכרים אותם במחיר נוח לכל כיס.
 7. **מצדיעים לצה"ל** - אנו שולחים לחיילינו ברכות מיוחדות לקראת ראש השנה, משלוחי מנות לקראת פורים ותרומה לקראת פסח. אשתקד 1,000 ₪ מהסכום שנאסף ביריד התחפושות הועברו לאגודה למען החייל.
- ככלל, אנו משתדלים לתת יד איש לרעהו ככל האפשר, בשגרה ובאירועים מיוחדים, לדוגמה: ארגון חגיגת בת מצווה לילדה יתומה שיד אימה אינה משגת, סיוע למורה שנכנס לבידוד, הושטת עזרה בסתר לתלמיד ועוד יוזמות רבות וברוכות.

בתקופת הקורונה הצטרפו לפעילויות השגרתיות פעילויות שלידתן במציאות המיוחדת, והשתתפו בהן תלמידים וגם מורים, ונמנה מקצתן:

1. עזרה לתלמידים צעירים המתקשים לשאת את תיקם הכבד עד הכיתה (בימי שגרה, הם נעזרים בהורים). המתנדבים, תלמידי הכיתות הגבוהות, מגיעים לבית הספר בשעה 7:40, ניצבים ליד השער, ומסייעים לכל הזקוק לעזרה.
2. בזמנים שבהם מוטל סגר ונאסר קיום הלימודים בבית הספר, מועצת התלמידים מקיימת שיעורים ב'זום' לכיתות הנמוכות בנושא "עין טובה".
3. מיזם "מה נשמע?" - מנהלת בית הספר מתקשרת בכל יום ל-10 הורים ודורשת בשלום המשפחות.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויזמות חינוכית,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד נתיבי עס, באר שבע

[תמונות מספרות]

[יטודי]

חמ"ד אפרים צמח

כתובת:

הכלניות 20, טירת הכרמל

מנהלת בית החינוך:

מירה אלמליח

רכזת החסד בבית החינוך:

רבקה פרוט

היזומה:

חשיבה על הזולת ומעורבות קהילתית.

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

תחושת בדידות בקרב האוכלוסייה המבוגרת; חינוך לחשיבה על הזולת; העצמה של נתינה; העלאת הערך העצמי.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

מעורבות קהילתית; פיתוח מנהיגות; התנדבות.

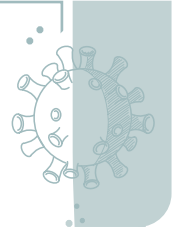
ערכים שהיזומה מקדמת:

נתינה, ראיית הזולת וצרכיו.

קהל היעד של היזומה:

תלמידים ומשפחותיהם תורמים. בודדים מבוגרים בקהילה נתרמים.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחישנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

לפני כל חג אנו חושבים עם התלמידים על דרכים שבהן נוכל להיטיב עם הזולת, ויחד מגבשים החלטה במה להתמקד. בית הספר פתח גם במבצע "דור לדור יביע אומר", ששם דגש באוכלוסייה המבוגרת ובצרכיה במציאות המשתנה.

מישולחנו...

במשנה הסדורה, ה"אני מאמין" של בית החינוך, הצדקה והחסד תופסים מקום חשוב ומרכזי, וזאת מתוך ההכרה שהם מצוות מן התורה ואינן 'מידת חסידות' בעלמא הנתונות לבחירתנו. אנו מצווים לעסוק בהן.

התורה חייבה את היחיד ואת החברה לעזור לחלשים: חולים וקשישים, עניים ונדקקים וחסרי ישע, יתומים ואלמנות - כל מי שנזקק לעזרה בכל תחום שהוא: עזרה כלכלית, עזרה חברתית ועוד (חשוב לזכור שגם עשיר יכול להיות 'נדקק' בתחום מסוים, ולהושיט עזרה גם לו). גמילות החסדים צריכה להיעשות בין בממון ובין בגוף - על פי הצורך.

הרגישות לסבל של הזולת מעדנת את המידות שלנו ומעוררת בנו את מידת הכרת הטוב, ללמוד להעריך את מה שיש לנו, ואחרים לא זכו בו. הכלל שעמד לנגד עינינו בחיפוש הדרך לגמול חסד היה "עניי עירך קודמים", ולאורו פעלנו.

מתוך הלימוד בכיתות לקראת ראש השנה ומתוך המודעות שהתפתחה בנו בתקופת הקורונה, זיהינו שיש סביבנו לא מעט אנשים מבוגרים הסובלים מבידודות, רבים מהם ניצולי שואה ערירים, והם עתידים לחוג את החגים לגמרי לבדם.

אנו מחנכים את הילדים ומרגילים אותם לחשוב על הזולת ועל צרכיו, ולחפש דרכים כיצד לעזור במקומות שנחוצה עזרה. ערך הנתינה תופס מקום חשוב בבית החינוך, וראינו חשיבות רבה לעסוק בו לא רק בלמידה אלא גם הלכה למעשה.

הילדים שמחים לתת! כידוע, העיסוק בנתינה - מלבד תרומתו למקבל, תורם רבות גם לנותן. העיסוק בחסד ובעשייה למען הזולת מגביר בילדים את תחושת הערך העצמי, והיא מפיחה בהם רצון להוסיף ולהעניק לזולתם.

מתוך כל הנ"ל התגבשה יוזמה של הכנת ערכות לראש השנה לאוכלוסיית המבוגרים הבודדים בטיירת הכרמל. כל ילדי בית הספר הביאו בתרומה מביתם עוגות דבש וצנצנות דבש;

כיתות א'-ג' הכינו איגרות ברכה מקושטות ומרגשות הישר מהלב; **וכיתות ד'-ו'** ארזו את הערכות וציירו אליהן ספר תהלים וסדר ראש השנה שהודפס במיוחד. את הערכות חילקנו דרך העירייה לניצולי שואה ומבוגרים עניים.

היוזמה מקדמת מיומנויות ובהן מעורבות קהילתית, פיתוח מנהיגות והתנדבות; וגם ערכים ובהם ראיית הזולת וזיהוי צרכיו, חסד ונתינה.

כלל תלמידי בית החינוך מעורבים בפעולות של חסד ונתינה. מבצעי חסד מתקיימים בדרך כלל לפני חגים, אבל הפעילות השוטפת משולבת בשגרת בית הספר לאורך השנה כולה.

לקראת פורים קיימנו מבצעי חסד מגוונים:

יום "משמחים ושמחים" - הזמנו לבית הספר את מנקי הרחובות וקיימנו לכבודם מעמד הוקרה מיוחד. הילדים רקדו לכבודם, וכל אחד מהם הוזמן לבימה והענקנו לו שי אישי ותעודה.

"משמחים בקהילה" - כל ילדי בית הספר התחלקו לצוותים ויצאו לשמח את הקהילה: במתנ"ס, בעירייה, בבתי הקשישים, בגני הילדים ובמרכז המסחרי. יום נוסף במסגרת המבצע הוקדש למשפחות שכולות - הילדים הביאו מהבית מטעמים וארזו משלוחי מנות ויצאו לחלקם.

בתקופת הקורונה שהתאפיינה במציאותה המורכבת, המשיך בית החינוך בשגרת החסד: לפני כל חג אנו חושבים עם התלמידים ומחפשים דרכים שבהן נוכל להיטיב עם הזולת ויחד מגבשים החלטה במה להתמקד השנה במיוחד.

בית החינוך עסוק בהטמעת התוכנית "דור לדור יביע אומר". התוכנית מתמקדת בפיתוח הרצון והיכולת לקיים קשרים רב־דוריים. כיוון שהאוכלוסייה המבוגרת נפגעה מאוד בתקופה זו, ותחושת הבדידות שמלווה אותם בדרך כלל - התעצמה מאוד, ראינו לנכון לעורר את תלמידינו להבנת החשיבות שיש בפיתוח קשרים עם המבוגרים.

הבנו יחד עד כמה הקשר עם בני הדור הצעיר נוסך בהם כוח ושמחה, והבנו שהקשר הזה חשוב גם לנו - יש לנו הרבה מה ללמוד מהמבוגרים, וכולנו - חברה אחת. פיתוח הקשרים ירחיב את מעגל הערבות ההדדית ויגביר את תחושת השייכות לחברה ואת הקרבה בין איש לרעהו.

המלצות להטמעת ערכי החסד והנתינה בבית החינוך בחמ"ד במציאות משתנה:

הכנת ערכת משחק ייחודית שתשלב נושאים לוקאליים (במקרה שלנו - של טירת הכרמל) ונושאים הקשורים לזמן ולרוח התקופה וחלוקתה לקשישים ולבודדים.

ארגון מערך שיחות טלפון יזומות עם קשישים - התלמידים אחראים ליזום את השיחות בתדירות שנקבעת, לשוחח עימם וגם לשחק עימם במשחקי הערכה באמצעות הטלפון.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך

ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויזומות חינוכיות,

אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד אפרים צמח, טירת הכרמל

[תמונות מספרות]

[יסודי]

חמ"ד נתיב זבולון

כתובת:

גינות החולה 52, מודיעין

מנהל בית החינוך:

דוד אפרט

רכזת החסד בבית החינוך:

אילה טרכטינגוט

היזומה:

הוספת טוב ואור בכל מעגלי בית הספר וקהילתו:
תלמידים לתלמידים, תלמידים לקהילה,
קהילה לבית הספר, קהילה לקהילה.

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

העלאת מספר התלמידים, הגברת גאוות התלמידים בבית החינוך ותחושת השייכות אליו,
העמקת הקשר עם קהילת ההורים, השפעה של "מאירים את העולם בתורה ובמעשים
טובים".

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

זיהוי הכוחות האישיים ושימוש בהם כדי לעזור ולתרום לאחרים; יצירת קשרים בין
אישיים ושמירה על רציפותם.

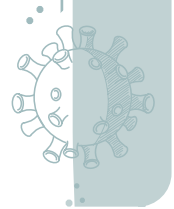

ערכים שהיוזמה מקדמת:

ערבות הדדית, אחריות.

קהל היעד של היוזמה:

תלמידים, קהילה, בני משפחה ועוד.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

מגפת הקורונה חייבה למידה מרחוק, ולא לכל התלמידים היה הציוד הנדרש ללמידה כזאת. ועדת הקהילה, ביוזמה של ערבות הדדית ואכפתיות, דאגה שברשות כל תלמיד יהיה הציוד הנחוץ ללמידה מקוונת.

בקהילת בית הספר גם משפחות עולות שטרם רכשו את העברית על בורייה. קבוצות ווטסאפ ייעודיות נפתחו, ובהן הונגש המידע להורים כשהוא מתורגם לשפה המוכרת והמובנת להם.

משולחננו...

ערך החסד הוא הבסיס לכלל העשייה החינוכית. הוא יוצר שותפות, שייכות ומשמעות אצל הנותן והמקבל כאחד.

בית החינוך חמ"ד נתיב זבולון הוא בית הספר הממ"ד הראשון בעיר מודיעין. אוכלוסיית השכונה שבה הוא נמצא הולכת ומתבגרת, ומספר התלמידים הולך ופוחת.

ביה"ס שם לו למטרה להעצים את העיסוק בפעילות חסד - שכל קהילת בית הספר שותפה מלאה בה, כמשפחה הפועלת יחד **"בית החינוך כמשפחה" - כפשוטו!** כולנו יחד **"מאירים את העולם בתורה ובמעשים טובים"** - תחילה במעגלים הפנימיים, ואט-אט המעגלים מתרחבים והחסד מתפשט והולך.

במעגל התלמידים - מיזם חונכות: תלמידים בוגרים חונכים תלמידים צעירים מהם.

חונכות תורנית לימודית - מסורת! תלמידי כיתות ד'-ו' חונכים את תלמידי כיתות א'-ג' בנושאים תורניים ובנושאי לימוד שונים.

חונכות בין הצלצולים - תלמידי כיתה ו' מקיימים בהפסקה שיעור בנושא תורני. התלמידים המשתתפים מקבלים 'שקלים' ובהם הם יכולים לקנות פרסים ב'מרכול' שמפעילים הבוגרים.

פעילות מסוג אחר היא פעילות רצפים:

מהגן לכיתה א' - תלמידי כיתה ה' חונכים פעם בשבוע את ילדי גן חובה ובשנה שלאחר מכן הם יהיו החונכים שלהם בכיתה א'. מלבד זאת, ילדי הגן משתלבים באחדות מן הפעילויות חברתיות המתקיימות בבית הספר. השילוב מעורר בהם תחושת שייכות לקהילת בית הספר והם מרגישים קשורים אליה אפילו טרם הצטרפו אליה הלכה למעשה.

בוגרים לבית הספר - במעטפת החונכויות הבית ספרית משולבים גם בוגרי בית הספר. הבוגרים מתנדבים גם באירועים גדולים של בית הספר ומשתלבים בצוות המפעיל.

בוגרי בית הספר נתיב זבולון מרגישים חלק מקהילת בית הספר ורוצים לשמור על קשר עימה גם לאחר סיום הלימודים. הם רוצים להשיב טובה למי שגמלם טובה, ולכן במסגרת המחויבות האישית שלהם הכלולה בתוכנית הלימודים בתיכון, רבים מהם חונכים תלמידים מבית הספר הזקוקים לעזרה.

שילוב קהילתי-עירוני - נשות "הדסה" חונכות תלמידים בנושאים לימודיים שונים.

בסוף שנת הלימודים מתקיים בבית הספר טקס מיוחד להבעת תודה והערכה לכל המתנדבים.

מתוך ראיית בית חינוך כמשפחה - הפעילות אופפת את קהילת בית הספר כולה. בתוך ועד ההורים פועלת ועדת קהילה, שתפקידה לדאוג בסתר למשפחות נזקקות מקרב קהילת בית הספר.

הוועדה פועלת בשיתוף עם עמותת "עזר מודיעין" - ומצליחה להרחיב את מעגל החסד אל קהילת העיר כולה.

כל קהילת בית הספר משתתפת במבצעים מגוונים לאיסוף כספים לעמותות חסד שונות ובהן אק"ם, "עזרה מגד" - לזכר סמ"ר גד יצחק (גדי) עזרא הי"ד ועוד.

היזומה מקדמת מיזמנויות ובהן מודעות לכוחות הטמונים בכל אחד ושימוש בהם כדי לעזור לזולת; קיום קשרים בין אישיים מיטביים ועוד. היזומה מקדמת גם ערכים ובהם ערכות הדדיות ואחריות.

כל הקהילה פועלת יחד בשגרה של חסד מתוך אחריות ואכפתיות ומתוך רצון להושיט יד תומכת ולהעניק לזולת.

אנו מאמינים שפעולות של חסד ונתינה רלוונטיות גם במציאות משתנה.

בשגרת הקורונה, למרות הקושי, ועדת הקהילה בית ספרית (של ועד ההורים) הרחיבה את פעילותה! לדוגמה:

דאגה למכשירי קצה (מחשבים ניידים וטאבלטים) ללמידה מרחוק עבור תלמידים שאין להם;

סיוע ותרגום מידע למען הורים עולים (פתיחת קבוצות ווטסאפ ייעודיות בשפות שונות);

חונכות – בוגרי בית הספר שימשו חונכים לתלמידים שנזקקו לסיוע, ועוד.

יהי רצון שנוסיף אור וטוב עם תלמידינו!

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך

ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,

אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד נתיב זבולון, מודיעין

[תמונות מספרות]

[יסודי]

[תמונות מספרות]

חמ"ד יהודה הלוי

כתובת:

הצפירה 29, קטמון, ירושלים

מנהלת בית החינוך:

אסתי ברמץ

רכזת החסד בבית החינוך:

בתיא גבאי

היוזמה:

"בית חינוך כמשפחה" - שיתוף פעולה מעמיק ונדיר, המלווה באמפתיה אמיתית לתת סיוע במקום, בזמן הנכונים על פי הצורך - בכל צורך.

היוזמה נותנת מענה לאתגרים:

לראות כל איש צוות, תלמיד ומשפחתו כחלק מקהילת בית הספר - בית החינוך כמשפחה, ליווי וסיוע בהתמודדות יום-יומית במצבי קצה ובמקרים של צורך מיוחד.

מיומנויות שהיוזמה מקדמת:

חשיבה על האחר והזדהות עימו, קידום פעולות של חסד ונתינה.

ערכים שהיוזמה מקדמת:

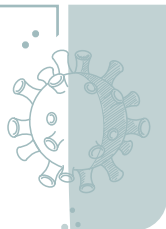
מעורבות חברתית ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית; הכרת מעלת כל חבר באשר הוא על כישוריו חזקותיו וחולשותיו, כנבא בצלם אלוקים; "עֲזֹלָם חֶסֶד יִבְנֶנָּה".

[יטודי]

קהל היעד של היוזמה:

קהילת בית החינוך: התלמידים ובהם שלוש כיתות של החינוך המיוחד, מורים ואנשי צוות; ילדי "כנפיים של קרמבו"; משפחות מעוטות יכולת ומשפחות שנקלעו למצוקה כלכלית, פיזית ורגשית.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערכות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

התגייסות מרגשת של בית החינוך למען משפחות הקהילה במציאת מענה הולם לצרכים השונים הן בתחום הכלכלי הן בכלים התקשוביים.

משולחנו... ..

בית החינוך הציב לעצמו אתגר לראות בכל איש צוות, בכל תלמיד ובני משפחתו - חלק מקהילת בית הספר, ובבית ספר - משפחה. כדרך שבני משפחה תומכים זה בזה, גם אנו דואגים לכל אחד מבני המשפחה שנתקל בקושי: מלווים ומסייעים בהתמודדות, בין שהיא יום-יומית ובין שהיא חריגה ('מקרי קצה', צורך מיוחד).

בבסיס היוזמה המעידה על שיתוף פעולה מעמיק ונדי, שוכנים אמפתיה ורצון כן לעזור בכל צורך המתעורר בכל מקום ובכל זמן. האמפתיה מאפשרת לזהות את המצוקה ולהזדהות עם מי ששרי בה ולהתעורר לפעול למענו ככל האפשר.

היוזמה מקדמת מיומנות בסיסית וחשובה: היכולת לחוש את הזולת, לזהות קשיים שהוא מתמודד עימם ועשיית מאמץ לתת להם מענה.

היוזמה מקדמת גם ערכים:

מעורבות חברתית - ברמה האישית, הקבוצתית והבית ספרית.

עין טובה - הכרת מעלת כל חבר באשר הוא (מתוקף בריאתו בצלם אלוקים) על כישוריו חזקותיו וחולשותיו.

חסד - שקיום העולם תלוי בו: "עולם חסד יבנה".

קהל היעד של היוזמה הם תלמידי כל הכיתות (בהן שלוש כיתות של חינוך מיוחד), מורים, אנשי צוות בית הספר, ילדי "כנפיים של קרמבו", משפחות מעוטות יכולת ומשפחות שנקלעו למצוקה כלכלית, פיזית ורגשית.

עשייה של חסד ונתינה משולבת היטב בשגרת בית הספר, והכול - תלמידים ואנשי צוות - שותפים בה. להלן נמנה מקצת הפעולות:

מבצעי צדקה, סיוע למשפחות רווחה בבית הספר; גיוס כספים לרכישת ציוד לימודי, לבוש לימי החורף ותלושים לקראת ימי החגים במעגל השנה.

חלוקת נרות חנוכה, משלוחי מנות לחיילים; איסוף דמי חנוכה לילדים מאושפדים. התגייסות הצוות למשמרות בבית חולים לצד תלמידה מחלימה מתאונת דרכים במהלך שנה שלמה.

שילוב תפילות מיוחדות לרפואה במפגשי ר"ח וטקסים שונים במשך השנה. עמידה לצד מורים ששכלו בן משפחה במתן בסתר ובליזוי נפשי רגשי.

כשפרצה הקורונה אל חיינו, קהילת בית הספר התארגנה מייד, ובתוך עשרה ימים גייסה עשרות אלפי שקלים לקניית מצרכים למשפחות רווחה; לרכישת מחשבים, הובלתם והתקנתם בבתי ילדים שלא היה ברשותם מחשב, כדי שגם הם יוכלו להיות פעילים ושותפים מלאים בלמידה מרחוק.

מחנכות וכיתותיהן יצאו ללמוד סמוך לביתם של חבריהם שנאלצו להישאר בבית משום שהם נמנים עם קבוצת סיכון או בשל בידוד. הילדים היו שותפים בהווייה הכיתתית והתעודדו מאוד.

בפתיחת שנת הלימודים החדשה, משפחות בית הספר הושיטו לנו סיוע נדיב לתמיכה במשפחות הרווחה.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד יהודה הלוי, ירושלים

[תמונות מספרות]

[יסודי]

[תמונות מספרות]

בית החינוך חמ"ד יחידני

כתובת:

הדרור 21, יבנה

מנהלת בית החינוך:

שני ברזילי

רכז החסד בבית החינוך:

יעקב אילוז

היוזמה:

"אמץ ותיק"

היוזמה נותנת מענה לאתגרים:

מענה לשכבות החלשות בקהילת העיר יבנה.

מיומנויות שהיוזמה מקדמת:

נתינה לאחר, עבודת צוות.

ערכים שהיוזמה מקדמת:

מעורבות חברתית.

קהל היעד של היוזמה:

קהילת ותיקי העיר יבנה.

[יטודי]

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת
מתוך ערכות הדדיות. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשונו דרכים
חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...
אמץ ותיק – גם מרחוק.

משולחננו...

מתוך אחריות לחינוך הדתי בעיר, חרת בית הספר חמ"ד יחידיני על דגלו **לפעול למען קהילת החמ"ד** ולפתוח צוהר והזדמנות לילדי הקהילה ללמוד ולצמוח לאור ערכי החמ"ד.

לחנך לתורה, לאמונה **ולאהבת העם והארץ**; לקדם למידה עצמאית מתוך הקניית המיומנויות הנדרשות מן הלומד במאה ה־21 הכוללות שימוש בטכנולוגיה ותקשורת בין־אישית מיטבית; ומתוך הקפדה על אקלים לימודי, חינוכי וחברתי מיטבי.

"אני מאמין" בית ספרי בתחום חסד וקהילה

אנו מאמינים שהחינוך לאהבת העם והארץ יסודו בחינוך לראיית הטוב ולעשיית הטוב.

אנו מאמינים שנתניה מובילה לאהבה ושמחה, ומתוכן – לצמיחה.
בית הספר הציב לעצמו מטרה לתת מענה לכל שכבות האוכלוסייה בקהילת העיר יבנה. ומתוך הרצון הכן להיטיב – נוסדו יוזמות חסד:

אמץ ותיק – פעילות למען ותיקי העיר

במהלך השנה מגיעים ותיקי העיר לביה"ס ומתקיימים ימי שיא, פעילויות, למידה משותפת (חונכות).

כל שכבות הגיל שותפות בתוכנית, ובכל חודש שכבת גיל אחת אחראית לפעילות.

בתקופת הקורונה גבר הצורך לטפח את ותיקי העיר, ונאלצנו למצוא פתרונות יצירתיים ודרכים מגוונות להמשיך היוזמה "אמץ ותיק". הנתניה המשיכה גם מרחוק, ולהלן נזכיר מקצת היוזמות:

תלמידי ביה"ס (כל השכבות) הכינו עבור ותיקי העיר מצגת לעידוד ולחיזוק.

בחודש תשרי – התגייסו התלמידים והוריהם והכינו לוותיקים חבילות שי ואליהן צירפו מכתבים חמים. החבילות והמכתבים הובאו לבתי הוותיקים.

בחודש מרחשוון - הכינו תלמידי כיתות ו' עבור ותיקי העיר ברכה, כתבו להם שיר והכינו גם שי קטן לכולם.

בחודש כסלו - הכינו תלמידי כיתות ג' שי לוותיקים - סדר הדלקת נרות חנוכה, וליוו אותו בברכות ובמילות חיזוק.

ותיקי העיר הם חלק בלתי נפרד מביה"ס!

היזומה מקדמת מיומנויות כגון נתינה לאחר ועבודת צוות; וערכים ובהם מעורבות חברתית.

מבצע תפילה

במהלך חודשים תשרי-כסלו התקיים בביה"ס מבצע תפילה וזיכוי הרבים בהשתתפות כל התלמידים.

צוות יהדות של ביה"ס הפיק חוברת ביאורי תפילה ומדבקות. החוברות הופצו לתלמידים. התלמידים התמידו בתפילה מדי בוקר וזכו במדבקה לאלבום. בתקופת המבצע אספו התלמידים את המדבקות ולמדו ביאורי תפילה.

בחודש כסלו התקיים ערב חגיגי וחגיגי (מקוון) שבמוקדו חסד ונתינה - "חנוכרונה", והשתתפו בו (מרחוק) כל משפחות ביה"ס. בסיום הערב התקיימה הגרלת ענק של כל המשתתפים במבצע תפילה וזיכוי הרבים.

יריד החסד הגדול

מסורת הפועלת בביה"ס זה שמונה שנים - יריד החסד הגדול.

בכל שנה בסיום ימי ספירת העומר מתקיים יריד "יד שנייה" שאליו מוזמנת כל קהילת העיר יבנה.

התלמידים והוריהם פועלים במרץ רב ובשיתוף פעולה מבורך למען היריד: הם אוספים פריטי לבוש והנעלה, כלי בית, ספרים ומשחקים ועוד, וגם תרומות של כספים.

ביום היריד – מוצבים בבית הספר דוכנים, ומאות הבאים ניגשים אליהם ורוכשים פריטים כרצונם. המחיר המרבי לפריט: 2 ₪. כל החפץ לקנות – יכול לקנות כאוות נפשו ולהתחדש. כל ההכנסות מהיריד מוקדשות למטרת צדקה וחסד: בשיתוף מבורך עם הנהלת המרכז, הכסף מומר בתלושי קנייה; והתלושים ניתנים למשפחות נזקקות, והן קונות בהם מוצרים על פי שיקול דעתן והעדפתן.

**מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויזמות חינוכית,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.**

בית החינוך חמ"ד יחידנ, יבנה

[יסודי]

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

[יסודי]

חמ"ד נעים בנים

כתובת:

הרב עוזיאל 1, טבריה

מנהל בית החינוך:

חי דמרי

רכזת החסד בבית החינוך:

אתי ברון

היזומה:

"חינוך בונה קהילה" - במעגל השנה

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

קידום השותפות בין בית החינוך, ההורים והקהילה וחיצוק הרצף החינוכי במהלך השנה.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

חשיבה יצירתית, יזמות, מנהיגות.

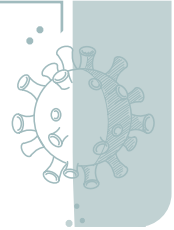
ערכים שהיזומה מקדמת:

חסד ונתינה, אחריות משותפת וערבות הדדית.

קהל היעד של היזומה:

תלמידים, מורים, הורים, גנים, מוסדות חינוך בעיר, חינוך מיוחד, קשישים, מחלקת ילדים בבית חולים, מוסדות ציבוריים, ילק"ם, תושבי השכונה.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

הובלה של תהליכי חסד במציאות המשתנה היא אחד מהאתגרים שבית החינוך קיבל על עצמו לתת להם מענה. בתקופת הקורונה הריחוק החברתי שנגזר על הכול - מגביר את ההבנה עד כמה שמירת הקשר עם הקהילה חשובה. הקשר חשוב תמיד, ובתקופה של ריחוק - יותר מתמיד.

משולחננו...

ביה"ס נעם בנים הוא ביה"ס מצמיח מנהיגות. לאור חזוננו אנו מחנכים את דור העתיד להנהגת הקהילה הקרובה והרחוקה, שבכולה אנו רואים את הסביבה החינוכית שבה הילדים צומחים. אחד מערכי היסוד במנהיגות ערכית הוא החסד – עשייה למען הזולת והכלל שלא מתוך ציפייה לתמורה, וכדברי הרב קוק זצ"ל: "צריך להטיל על הצעיר את השליחות הגדולה, ולגדלו ולרוממו, לעשותו אחראי לדור, לתקופה. לעתיד".

בית החינוך קבע לעצמו מטרה לקדם את השותפות בין בית החינוך, ההורים והקהילה ולחזק את הרצף החינוכי במהלך השנה.

במהלך השנה אנו פועלים ליצור חיבורים עם קהילת ההורים והתושבים בפעילויות הקשורות למעגל השנה – באירועים, מועדים וימים מיוחדים. החיבור ושיתוף הפעולה הופכים את הקהילה כולה למשפחה אחת, ומלבד המטרה הקהילתית-חברתית ה"ישירה" והמוצגת שלמענה היוזמה נולדה, אנו זוכים לקדם גם מיומנויות פדגוגיות וערכיות ובהן: חשיבה יצירתית – פתיחות ליוזמות ורעיונות חדשים של המנהיגות הצעירה; מנהיגות – יצירת אחריות משותפת וערבות הדדית; וגם ערכים ובהם חסד ונתינה.

עם קהל היעד של היוזמה נמנים כלל השותפים בקהילה שבתוכה נטוע בית החינוך, וכל תלמידי בית הספר שותפים בעשייה. הפעילויות מובנות בתוכנית השנתית – בחלוקה לשכבות הגיל השונות – ורובן נקשרות למעגל השנה.

חונכות – תלמידי השכבות הגבוהות חונכים תלמידים מהשכבות הצעירות.

מנהיגות תורנית – סיירת "מעלין בקודש" (פ"ש, קבלת שבת, חונכות במעגל השנה).

מנהיגות חברתית – סיירת חסד: איסוף מצרכי מזון, גמ"ח בית ספרי, יוזמות לפיתוח קשר בין־דורי.

מנהיגות ערכית – פעילויות סביב ערכי מפתח ה"ב בחודשי השנה: סיירת גישור, סיירת זה"ב.

מנהיגות קהילתית – פעילות בקהילה: התנדבות לאורך השנה בגנים, בבתי קשישים, בבתי חולים ובמוסדות חינוך מיוחד.

פעילויות רבות מופנות פנימה - לקהילת בית הספר:

ברמת הכיתה - מבצעים כיתתיים לחיזוק ועידוד הנתינה בכיתה כגון: ספסל החברות, עידוד מעשים טובים, מילה טובה באהבה.

ברמת בית הספר - פעילויות לטובת כלל התלמידים: הפסקה מעצימה, חונכויות.

יש המופנות החוצה - אל הקהילה: יריד נתינה, ערב במ"ה, אמצ' לוחם, קשר בין דורי, ספרייה קהילתית ועוד.

בתקופת מגפת הקורונה התאמנו את העשייה הברוכה למציאות המשתנה: כינוס וערבי קהילה ובהם: שישי קהילתי, כינוס עונג שבת אבות ובנים, ערב סליחות, סדר כפרות - התקיימו ב'זום'.

איסוף חמ"ד וחסד - איסוף מצרכי מזון ותרומות לצורך הכנת סלי מזון למשפחות נזקקות. **גמ"ח נותנים ב'נעם'** - גמ"ח הפועל לטובת תרומה למשפחות נזקקות ולתלמידים (כלי כתיבה, כיפות וציצית).

איגרת נהדרת - חלוקת איגרות ברכה לשנה טובה לקהילה, לחולים ולחיילים; הכנת איגרות עידוד לשוהים בבידוד.

ללמוד וללמד - שיעורי תורה ופ"ש וסדנת שופרות - התקיימו ב'זום'.

המלצות להטמעת ערכי החסד והנתינה בבית החינוך בחמ"ד במציאות משתנה:

הצלחת החינוך לערכים תלוי במידה רבה ביצירת חוויות הנחרתות בנפש. בתקופת הקורונה נדרשנו לחשיבה יצירתית ולמציאת רעיונות ליצירת חוויות מסוג חדש. חיפשנו דרכים לקיים מגוון עשיר של פעילויות בתחום החסד - באופן שעשיית החסד תיחקק בנפש התלמידים ותלווה אותם לחיים.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך

ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,

אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד נעם בנים, מבריה

[יטודי]

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

[יסודי]

בית החינוך חמ"ד (חנ"מ) עציון

כתובת:

שלמה בן יוסף 24, בני ברק

מנהלת בית החינוך:

רחלי שטיין

רכזת החסד בבית החינוך:

שרית כרמיאל ורינה כהן

היזומה:

חסד בשגרה ובשגרת הקורונה

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

חינוך תלמידינו המיוחדים להפצת אור וחסד ולתרומה בקהילה; ללמוד לתרום אף מתוך קושי ומגבלות.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

פיתוח תקשורת בין אישית, פיתוח יוזמה, פיתוח אחריות והכנה לחיים - כישורי חיים.

ערכים שהיזומה מקדמת:

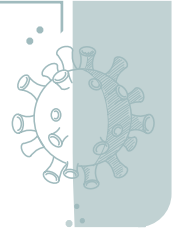
נתינה, עזרה לזולת, מחשבה על האחר והתחשבות בו, סבלנות ועוד.

קהל היעד של היוזמה:

עמותות חסד שונות, תלמידי החינוך המיוחד, צוות ומשפחות נזקקות בקהילה.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערכות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

בשל מקרי הבידוד הרבים שאנו חווים בימים לא פשוטים אלו, אנו רואים חשיבות בשמירת קשר אישי עם כל תלמיד ותלמיד. תלמידינו אורזים ערכות והן נשלחות באופן אישי לכל תלמיד ואיש צוות הנמצא בבידוד. הערכות מכילות פעילויות הפגה לשעות הפנאי, דפי העשרה, ערכות יצירה, מכתבים אישיים מהתלמידים ודברי מתיקה מעשי ידי התלמידים.

משולחנו...

ה"אני מאמין" של בית חינוך "עציון" הוא האמונה ביכולותיהם של כל תלמיד ותלמידה ובייחוס חשיבות רבה לנתינה לזולת. ראיית האחר ותרומה לקהילה הם ערכים חשובים שאנו מנחילים לתלמידינו. אנו מבליטים את החוזקות שבכל תלמיד, והאמונה שלו בעצמו מסייעת לו בהתמודדות עם קשייו.

בית חינוך "עציון" מאמין שגם תלמידים בעלי צרכים מיוחדים מסוגלים לתת ולתרום מכל הלב לקהילה, להפיץ אור וחסד ולצאת נשכרים מכך. אנו מחנכים את תלמידינו להיות בוגרים עצמאיים גם בתחום החסד והנתינה.

מקובל לראות באוכלוסיית החינוך המיוחד אוכלוסייה שראוי לתת לה. רגילים 'להציב' אותה ב'עמדת המקבל'. אנו מאמינים שתלמידינו יכולים גם לתרום לחברה ולעשות מעשי חסד רבים שיפיצו אור בסביבה.

בית החינוך מקבל את אות החסד על פעילות של חסד בשגרה רגילה וחסד בשגרת הקורונה.

תלמידינו מתחנכים לפעילויות של חסד ונתינה כאורח חיים בשגרה: תלמידי חטיבת הביניים והחטיבה העליונה יוצאים מדי שבוע להתנדבות במסגרת יוזמות של עמותות כגון "לקט ישראל", "חסדי נעמי", ובמקומות נוספים: בצבא, בבית המתנות של יאיר, בבית אבות ועוד.

אנו דואגים לסלי מזון למשפחות נזקקות מתוך קהילת ביה"ס: מדי יום נאסף האוכל שנשאר מארוחת הצוהריים, נארז ומועבר למשפחות נזקקות הגרות בקרבת ביה"ס. לקראת החגים אנו אוספים מצרכי מזון ומחלקים אותם למשפחות נזקקות.

התלמידים מתנדבים גם בתוך בית הספר: בהפסקות, תלמידי השכבה הבוגרת חונכים את תלמידי השכבה הצעירה, מפעילים אותם בפעילויות יצירה והפגה שונות.

מנהיגות התלמידים פועלת לרווחת התלמידים ומגייסת את תלמידי ביה"ס למעשי חסד רבים: הבאת ספרי קריאה מבתי התלמידים ויצירת פינת קריאה לטובת כלל התלמידים.

במציאות המורכבת של שגרת הקורונה, שהתאפיינה במקרי בידוד רבים, ייחסנו חשיבות רבה לשמירת קשר אישי עם כל תלמיד ותלמידה. כל תלמיד או איש צוות ששהה בבידוד, זכה וקיבל לביתו ערכה ארוזה באהבה רבה מן התלמידים שהמשיכו להגיע לבית הספר. בערכה נכללו פעילויות להפגה לשעות הפנאי, דפי העשרה, ערכות יצירה, מכתבים אישיים מהתלמידים ודברי מתיקה מעשי ידיהם.

אגב העיסוק בחסד התלמידים מפתחים מיומנויות חשובות ובהן יכולת לקיים תקשורת בין-אישית מיטבית, יוזמה, אחריות ועבודה בשיתוף פעולה; וגם ערכים: התחשבות בזולת והושטת העזרה שהוא זקוק לה, סבלנות וסובלנות.

עם קהלי היעד של פעילויות החסד נמנים תלמידינו, תלמידי החינוך המיוחד ובני משפחותיהם, משפחות נזקקות בקהילה ועמותות חסד שונות.

אנו מאמינים כי השיעורים והפעילויות הרבות בנושא החסד ילוו את תלמידינו כערך עליון של נתינה בהתנהלותם בחיי יום-יום בהווה ובעתיד.

**מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.**

בית החינוך חמ"ד (חנ"מ) עציון, בני ברק

[יטודי]

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

[יסודי]

בית החינוך חמ"ד עציון

כתובת:

שמעון ברנפלד 15, תל אביב

מנהלת בית החינוך:

נילי שמואלי

שם רכזת החסד בבית החינוך:

שרון ארביב

היזומה:

חסד סביב דלתי - חסד בסביבה הקרובה תחילה.

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

סיוע למשפחות מעוטות יכולת מקרב קהילת בית החינוך; הטמעת הערכים של חסד, נתינה ומאור פנים בקרב תלמידי ביה"ס.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

יכולת לזהות צרכים בסביבה, הכרת כלים ואמצעים להושטת עזרה לזולת.

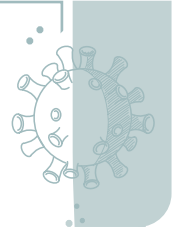
ערכים שהיזומה מקדמת:

אחריות, דאגה לזולת, נתינה ואכפתיות.

קהל היעד של היזומה:

תלמידים מביה"ס, ילדי הגנים (ממלכתי וממלכתי-דתי) הסמוכים לבית הספר, קבוצות אוכלוסייה בקהילה ומחוצה לה, עמותות וארגונים העוסקים בגמילות חסד.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשונו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

בתקופת הקורונה נדרש מאמץ עצום לשמור ככל האפשר על שגרת לימוד וחיי חברה. בית החינוך ראה בשמירה על שגרת החסד חשיבות רבה, וכיוון שלא את כל יוזמות החסד אפשר היה להוסיף ולקיים, הוא חיפש ומצא אפיקים מגוונים שבהם יוכלו התלמידים והצוות החינוכי להמשיך ולתרום: חונכיות, סיוע כלכלי, מתוך תשומת לב מיוחדת לאוכלוסיות המגוונות.

משולחנו...

בית החינוך שלנו מחנך ברוח חזון החמ"ד לערכי העם-התורה-והארץ, לחיים של נתינה וחסד, שליחות ועשייה. הצוות החינוכי, ההורים ותלמידי עציון רואים בסיוע ובתרומה לקהילה ערך ראשון במעלה המסייע לאחר ובד בבד מעשיר את עולמו הרוחני-ערכי של כל אחד ממשפחת עציון.

ההבנה שאנו חלק מחברה משמעותית הפועלת מתוך אחווה, שותפות ורצון להשפיע שפע טוב על הסביבה שלנו, חשיבותה להצמחת התלמידים להיות אזרחים ואנשים טובים יותר - עצומה. מתוך הבנה זו איתרנו בביה"ס משפחות מעוטות יכולת ופעלנו לסייע להן ומתוך כך להטמיע את הערכים של חסד, נתינה ומאור פנים בקרב תלמידי ביה"ס.

שם היוזמה שבחרנו: חסד סביב דלתי - חסד בסביבה הקרובה תחילה.

יוזמה זו לובשת מגוון פנים במשך השנה: מצרך החודש בכל ראש חודש למשפחות ונזקקות; תלמידים מקשיבים לתלמידים; מנהג כפרות וקמחא דפסחא - בכספים הנאספים ניתן זיכוי לקצב השכונתי; יוזמות בית ספריות שמטרתן נתינה וחסד ובהן הפעלת משחקייה בהפסקה, ספסל החברות שבו דואגים שילדים לא יהיו לבד בהפסקה, גמ"ח כיתתי של סיכות, כלי כתיבה, כיפות, גרביים יבשים. וכן חסד במעגלים רחבים יותר שעליהם יפורט בהמשך.

היוזמה מקדמת מיומנויות של גילוי אחריות לסביבה, נקיטת יוזמה בסיוע לאחר, וגם ערכים של נתינה ואכפתיות. כשאתה נותן ומשמח אחרים - גם אתה שמח!

קהלי היעד של היוזמה מגוונים: חלקם בבית הספר, וחלקם - מחוצה לו. התלמידים מצטרפים ליוזמות חסד של עמותות כגון "חסדי נעמי", "יד יצחק ויששכר", מסייעים למוסדות חינוך סמוכים ולמשפחות, ומשמחים חיילים המשרתים באזור, מאושפצים בבית החולים ועוד.

תוכנית החסד מתקיימת בשגרה בשלושה מעגלים:

- המעגל הכיתתי** - גמ"ח בכל כיתה, מאור פנים של איש לרעהו, טלפון לחבר חולה.
- המעגל הבית ספרי** - התורם לרווחה האישית והחברתית של כולם, מעצים קשרי חברות ויוצר אווירה משפחתית ואכפתית האופפת את הכול.
- המעגל הרחב לקהילות סביב ביה"ס** - "תוכנית החסד הבית ספרית" - תוכנית ספירלית שבה בכל שנה חווה התלמיד פעילות חסד עם קהילה אחרת. הפירוט: **תלמידי שכבת א'** - נותנים בכל בוקר צדקה ל"חסדי נעמי".
- תלמידי שכבת ב'** - מקיימים לאורך השנה פעילויות עם הגנים הסמוכים (ממלכתי וממלכתי-דתי).
- תלמידי שכבת ג'** - מכינים פעילויות ומארגנים מתוקים לאורך השנה עם בית האבות הסמוך משען.
- תלמידי שכבת ד'** - מאמצים חיילים מחטיבת גבעתי: שולחים להם ברכות ומארגנים ומקיימים עימם פעילויות.
- תלמידי שכבת ה'** - מכינים ושולחים מארגנים מתוקים וברכות לילדים חולים המאושפדים בבית החולים דנה.
- תלמידי שכבת ו'** - מאמצים את תלמידי בי"ס אנוך לחינוך מיוחד.
- לאורך כל שנות ביה"ס היסודי התלמיד נפגש עם כל הקהילות הנ"ל וחווה פעילות חסד עם אוכלוסיות מגוונות.
- שגרת הקורונה** יצרה הזדמנויות רבות לחשיבה על ערכות הדדית, עשיית חסד ודאגה לזולת וחייבה אותנו למצוא דרכי עבודה ותהליכים חדשניים המותאמים למציאות המשתנה. למרות הקשיים היה לנו חשוב לשמור על שגרת החסד, ומצאנו דרכים חדשות להמשיך ולתרום:

1. ברכות לגנים לשנה החדשה - התלמידים הכינו, ואב הבית הלך ונתן לגנים.
2. מארזים מתוקים עם ברכות לקשישים בבית אבות - תלמידי כיתות ג' הכינו, ואב הבית הביא אותם ליעדם.
3. חונכות רגשית בין בוגרים לצעירים נעשית באמצעות 'זום'.
4. מצרך החודש וכספי הכפרות - נאספו לפני הסגר וניתנו למשפחות נזקקות, וגם שובר לקנייה אצל הקצב השכונתי.
5. מארזים מפנקים לחנוכה - הוכנו ונשלחו לקשישים בודדים.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

[תמונות מספרות]

בית החינוך חמ"ד עציון, תל אביב

[יטודי]

[תמונות מספרות]

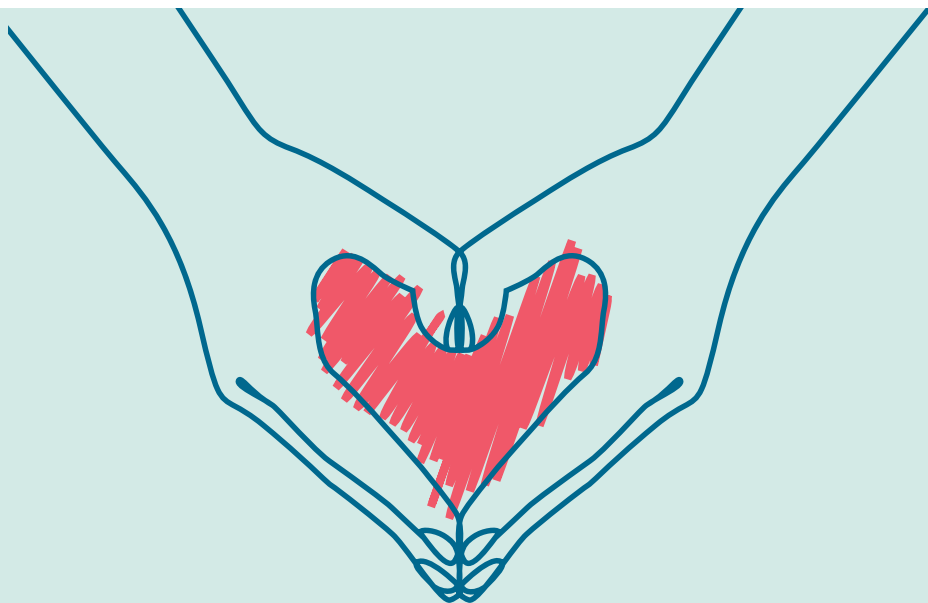

— חלק א' —

מוסדות חינוך מצטייני
חמ"ד וחסד ה'תשפ"א

על-יסודי

חמ"ד אולפנת צביה

כתובת:

ש"י עגנון 4, אשקלון

מנהל בית החינוך:

הרב יוני בן דוד

רכזת החסד בבית החינוך:

לירז מויאל

היזומה:

CONNECTING WITH VALUE

פיתוח קשר אישי מתמשך עם בנות גיל הזהב המתגוררות
ב"בית פרוטיאה" לעולי דרום אפריקה בהרצלייה,
להפגת הבדידות של הקשישות, במיוחד בזמן הקורונה.

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

לימוד אנגלית מתוך חוויה, קיום קשרים ובמיוחד רב-דוריים בתקופת הקורונה, מתוך
ערבות הדדית.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

ידעית אנגלית, יכולת לבנות קשרים מתמשכים בין-אישיים ובמיוחד רב-דוריים.

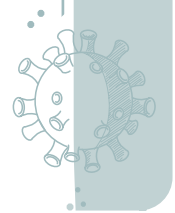

ערכים שהיוזמה מקדמת:

"והדרת פני זקן" – כבוד לדור המבוגר.

קהל היעד של היוזמה:

בנות גיל הזהב דוברות אנגלית השוהות בדירור מוגן.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחישנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

בתקופת הקורונה פתחנו במיזם מיוחד לעידוד יצירת קשר חם עם יהודי התפוצות: ISRAEL CONNECTS.

באולפנת צביה הצבנו לעצמנו אתגר - להפוך את לימוד האנגלית לחווייתי.

כדי לתת מענה לאתגר הזה ולהפיק ממנו ערך מוסף - נוסדה בבית החינוך יוזמה המאפשרת לנו "לתפוס שתי ציפורים (לפחות) במכה אחת" - CONNECTING WITH VALUE: יצרנו קשר עם "בית פרוטיאה" - דיור מוגן לעולים מדרום אפריקה שבהרצלייה. בנות האולפנה מפתחות קשרים אישיים חמים עם דיירות המקום, ובמפגשים עימן - המתנהלים באנגלית - הדיירות שמחות בחברות הצעירות שמפיגות את בדידותן, והבנות שמחות בחסד שהן גומלות עם החברות המבוגרות, ואגב הקשר המיוחד משפרות את יכולתן לשוחח באנגלית. הדאגה לקשישות וההתמדה במפגשים הן ביטוי לערכות הדדית החשובה תמיד, ובתקופת הקורונה - במיוחד.

יוזמה יפה זו משתלבת במגוון יוזמות של חסד שבית החינוך משלב בשגרת שנת הלימודים, לאור החשיבות שהוא רואה בחינוך הבנות למעורבות הדדית ולגמילות חסד. פעילויות החסד מתקיימות ברמות השונות: פרט, כיתה, שכבה או האולפנה כולה, והן שזורות בריעת חיי האולפנה, והפכו זה כבר חלק טבעי ובלתי נפרד מחיי בית החינוך. להלן נציג יוזמות אחדות:

כיתות ז'-ח' יוצאות אחת לחודש לפעילות חסד בגן ילדים או מוסד אחר באזור. על פי רוב הפעילות מתקיימת לקראת חגים ואירועים מיוחדים הקשורים למעגל השנה.

כיתות ט'-י"ב פועלות בתוך בית החינוך במגוון תחומים על פי תוכנית מובנית לחינוך למעורבות. תחומי ההתנדבות: חונכות, ספרייה, מקהלה, נבחרות ספורט; וגם ארגון אירועים ופעילויות מיוחדות לקראת חגים.

כלל האולפנה: במסגרת אירועי חודש אדר ופורים - לכל שכבה מבצע משלה התורם לכל; אירוע שיא והתנדבות ביום המעשים הטובים; התנדבות (היציאה - אחת לשבוע באופן קבוע, על פי כיתות) בגנים ובבתי ספר יסודיים באזור, ביקורים בבתי חולים ובבתי אבות.

בתקופת הקורונה פתחנו במיזם מיוחד לעידוד יצירת קשר חם עם יהודי התפוצות: ISRAEL CONNECTS.

ומלבדו - פעלו באולפנה מיזמים נוספים בשיתוף מועצת התלמידות: "אחותי", חונכות לתלמידות בית הספר (מיזם שנתן מענה לצרכים לימודיים, חברתיים ורגשיים ותרם רבות לפיתוח המעורבות החברתית); פיתוח הערכות חלופיות בדמות שילוב של ערכות הדדית ונתינה.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויזמות חינוכית,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד אולפנת צביה, אשקלון

[על-יסודי]

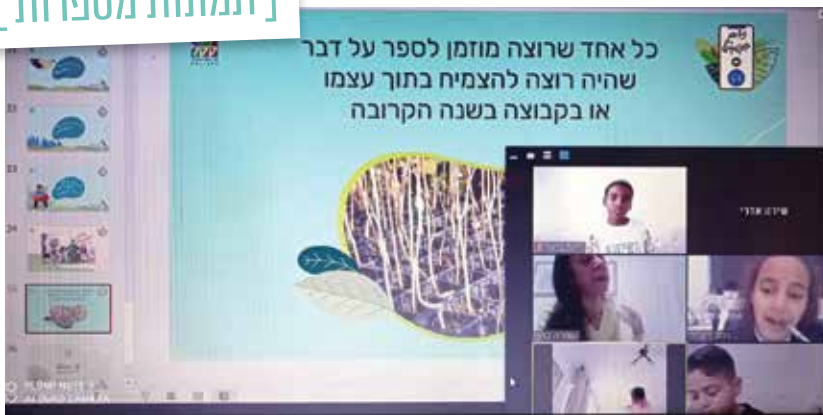

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

חמ"ד אולפנת אור תורה אוריה

כתובת:

אלון שבות, גוש עציון

מנהלת בית החינוך:

יונת למברגר

רכזות החסד בבית החינוך:

הילה יעקבי (רכזת חח"ק)

ונעם רפורט (רכזת מעורבות חברתית)

היזומה:

לבי"א - לתת ביחד אוריה

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

יציאה מאזור הנוחות והסבת תשומת הלב לסביבה, זיהוי צרכים וחיפוש דרכים לתת להם מענה.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

חיזוק 'שריר' ההתנדבות, בניית קשרים חברתיים, הכרת אוכלוסיות מגוונות: חינוך מיוחד, קשישים ועוד.

ערכים שהיזומה מקדמת:

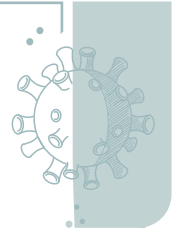
נתינה לאחר, העצמה אישית ומעורבות חברתית.

קהל היעד של היוזמה:

תלמידים

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשונו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

בית החינוך עוסק בחשיבה למציאת רעיון למיזם חסד חדש שאפשר לקיימו בתנאים המיוחדים של ימי הקורונה. רעיונות שהוצעו: מיזם תיעוד ניצולי שואה דרך שיחות טלפון ו'זום', הכנת ערכות לילדים השוהים בבידוד, הכנת אלבומי הנצחה לזכר חיילים ועוד.

משולחננו...

היזומה שלנו לבי"א - לתת ביחד אוריה, היא למעשה מכלול של יוזמות מגוונות המעוגנות בשגרת האולפנה, ובנות רבות שותפות בהן:

בנות כיתות ט' מתנדבות בקביעות בכל יום שלישי. זה היום הקבוע שלהן, והיציאה מובנית במערכת השעות של השכבה מדי שנה בשנה. הבנות יוצאות לרחבי גוש עציון ותורמות לחברה: הן משמשות חונכות לתלמידים ובהם תלמידי חינוך מיוחד, מסייעות לקשישים ועוסקות גם בחקלאות ועוד.

כל אחת בוחרת את תחום החוזק שלה, והולכת להתנדב במקום שבו תוכל לתרום באמצעותו.

היזומה מקדמת מיומנויות שונות: הבנות לומדות, מאמנות ומחזקות את 'שריר' ההתנדבות שלהן. ככל שריר, גם 'שריר' זה זקוק לאימון ולתרגול כדי להשתפר ולהגיע לתפקוד מיטבי.

הבנות נחשפות לעולם שלא בטוח היו נחשפות אליו אילו לא המידם. הן לומדות לשוחח בנועם עם קשישים, להתחבר לעולם החינוך המיוחד וליצור קשרים חברתיים עם החברה על שלל גווניה.

חשוב מאוד שהבנות יבינו את החשיבות הגבוהה הטמונה בהתנדבותן - להן וגם לחברה. בזכות ההתנדבות המעשית, הן מגיעות לכיתה י' בשלות ובוגרות יותר. בכיתה י' משולבת בתוכנית הלימודים התוכנית למעורבות חברתית, והפעילות בכיתה ט' מכשירה אותן לקראתה, והן מוצאות לעצמן מקומות התנסות, מבלי שתידרש שום פעולת שכנוע. הן יודעות שהעשייה למען הזולת חשובה, והן רוצות לפעול ולתת.

היזומה מקדמת מיומנויות מגוונות: הבנות לומדות לעצור את שטף השגרה ולהתבונן סביבן, לחפש את הזקוקים לעזרה, ולברר לעצמן אילו מבין הכוחות שניחנו בהם, יוכלו לשמשן כדי להושיט את העזרה הנדרשת.

המסוגלות הזאת היא תורה ו'ללמוד' אנו צריכות'. פיתוח הרצון לעזור והעזרה הלכה למעשה תורמים להעצמת הבנות. היוזמה מקדמת גם ערכים: נתינה לאחר ומעורבות חברתית.

המציאות המורכבת בתקופת הקורונה:

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת במעשי חסד מתוך דאגה לטובתו ולשלומו, ולשם כך נדרשנו לחפש ולמצוא דרכי עבודה ותהליכים חדשניים המותאמים למציאות המשתנה, ואכן חלק גדול מההתנדבויות הותאמו להנחיות, לדוגמה: סריגת בובות תמנון לפגים (תינוקות שנולדו טרם זמנם), שיחות עם ניצולי שואה, הכנת אלבומי הנצחה לזכר חללי צה"ל, הכנת עוגות ומארזים לחיילים, עבודה חקלאית, פריצת שבילים ועוד.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד אולפנת אור תורה אוריה, גוש עציון

[על-יסודי]

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

חמ"ד העל-יסודי המשותף קבוצת יבנה

כתובת:

קבוצת יבנה

מנהל בית החינוך:

יאיר לסלוי

רכזת החסד בבית החינוך:

רוני יעקבי (רכזת חח"ק)

היוזמה:

מרכז חלוקת מזון לנזקקים

היוזמה נותנת מענה לאתגרים:

העצמת עשיית החסד בבית החינוך; שותפות של כלל התלמידים בבית החינוך; הגברת שיתוף הפעולה עם חברי הקיבוץ הקשישים.

מיומנויות שהיוזמה מקדמת:

התמדה, מנהיגות והובלה.

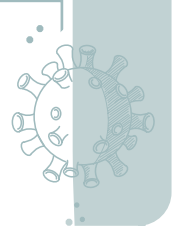
ערכים שהיוזמה מקדמת:

ערבות בעם ישראל; מודעות לשכבות השונות בעם ישראל ולצרכים השונים; תרומה פיזית ולא רק בממון; ויתור ומאמץ בתרומה לאחר.

קהל היעד של היוזמה:
משפחות וזקקות בסביבה.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת
מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחפשנו דרכים
חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

עידוד בבידוד - מורי בית הספר מכבדים כל איש צוות שנכנס לבידוד
במטעמים ביתיים ושי שמביאים אליו הביתה.

משולחנו...

בית הספר בקבוצת יבנה הוא בית חינוך שמושתת על תורת הקיבוץ הדתי. בית הספר שואף ופועל להקמת חברת מופת שמתאפיינת בערכות הדדית בין חבריה ובביטול הפערים ביניהם.

בית החינוך הציב לעצמו אתגר: לעסוק בחסד בתוך מתחם בית הספר, במרכז החצר. הרעיון שבבסיס הבחירה – ביטול התלות בהסעות או בהישארות התלמידים בבית הספר אחרי שעות הלימודים; אפשרות לעשייה שרבים שותפים בה.

בחצר בית הספר הוקם אפוא מרכז לאריזת מזון המיועד לנזקקים. המרכז פועל בחסות עמותת "יד יששכר", המחלקת בכל שבוע 350 מנות מזון. תלמידי בית הספר מכל השכבות משתתפים באריזת המצרכים, ולצידם עובדים גם חברי הקיבוץ – המסייעים הן באריזה הן בחלוקה. זה שלוש שנים שהמרכז פועל, וב"ה בהצלחה רבה.

היזומה מקדמת שתי מיומנויות עיקריות: התמדה – הפעילות רציפה ומחייבת התמדה; מנהיגות והובלה – תלמידי השכבות הבוגרות הם האחראים לניהול התורנות וגם לעבודה שלהם במערכת.

היזומה מקדמת שני ערכים מרכזיים:

ערבות בעם ישראל – בחיים בחברה הקיבוצית תלמידינו אינם נחשפים לעוני ולנזקקות, והעבודה במקום וההצטרפות לחלוקה חושפות אותם למעגלים אחרים בחברה הישראלית ולידיעה שיש בעם ישראל אנשים נזקקים. ידיעה זו היא תנאי ראשון להתפתחות תחושת הערבות והרצון לפעול מתוכה. נתינה בגוף – התלמידים נדרשים לעבודה פיזית מאומצת. הם לומדים שנתינה אינה תמיד בממון. גם מאמץ גופני ועשייה פיזית הם נתינה. לא פעם הקושי מעורר מחשבה 'לוותר' או 'להיכנע', והמחשבות האלה מספקות הזדמנות לעבודה חינוכית: להכיר את עצמנו ולברר עד כמה אנו מוכנים לוותר על נוחותנו ועד כמה אנו מוכנים להתאמץ – כדי לתרום.

המרכז פועל במשך כל השנה, ויום רביעי נבחר ליום האריזה השבועי. העבודה נעשית, כאמור, בתורנות, ותדירות ההתנדבות באריזה נעה בין פעם לפעמיים בחודש. בחופשות - תלמידים מהאזור מוזמנים להגיע עם הוריהם ולסייע באריזה השבועית במרכז.

במציאות החדשה שהביאה עימה שגרת הקורונה, נולדה יוזמה נוספת: עידוד בבידוד - מורי בית הספר דואגים לפנק כל איש צוות שנכנס לבידוד במטעמים ביתיים ובשי - שהם מביאים אליו הביתה.

המלצות להטמעת ערכי החסד והנתינה בבית החינוך בחמ"ד במציאות משתנה: ככלל, בני הנוער מזדהים עם הנתינה והעזרה לזולת, ולכן יש מרחבים גדולים שבהם ניתן להפעיל ולשתף אותם בעשייה בתחום. חשוב שהפעילות תיעשה בתוך מרחב הזמן השייך לפעילות בית הספר. כך יוכלו צוות בית הספר והתלמידים לעסוק בחסד יחד בשיתוף פעולה.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד העל-יסודי המשותף, קבוצת יבנה

[על-יסודי]

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

[על-יסודי]

חמ"ד אולפנית בנ"ע מבשרת ברוך

כתובת:

שכונת יצחק, חדרה

מנהל בית החינוך:

הרב דני דינר

רכזת החסד בבית החינוך:

אורנה מאיר

היזומה:

יזמות חברתית למען הקהילה -
עשייה בשיתוף פעולה עם הצוות החינוכי
והרשות המקומית
(והסתייעות בידע הנרכש בשלל תחומי הדעת)

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

האתגר המרכזי הוא האתגר החינוכי-ערכי "הינני - חינוך לערכות הדדיות וזהות ציונית-דתית". כל תלמידות האולפנית שותפות לפיתוח יזמות ערכית.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

אחריות, מסוגלות, התמדה, בחירה.

ערכים שהיוזמה מקדמת:

זהות ציונית-דתית, שייכות, ערבות הדדית.

קהל היעד של היוזמה:

תלמידים ובהם תלמידי חינוך מיוחד, קשישים, חקלאים, משפחות שכולות.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

הפעלת התלמידות מרחוק בתקופת הקורונה במספר רב של מיזמים: קו חם לקשיש, סיוע לימודי באמצעות מיזם חברותות, במיזם היצירה "על האש", בסיוע של קבוצות לפעילות ארגון "השומר החדש".

משולחנו...

בית החינוך הציב לעצמו אתגר חינוכי-ערכי: "הנני - חינוך לערכות הדדית וזהות ציונית-דתית". כל תלמידות האולפנית שותפות בפיתוח יזמות ערכיות ובהוצאתן מן הכוח אל הפועל.

במסגרת החינוך ליזמות חברתית-ערכית פותחו יזמות ייחודיות מגוונות. ביזמות נעשה שילוב מיטבי של תכנים הקשורים לתחומי הדעת השונים, והפעלתן נעשית בשיתוף הבנות, הצוות החינוכי והרשות המקומית.

לדוגמה:

"תופי מרים" - לימוד מקורות על שירת מרים, סדנה לבניית תופים וקישוטם, יציאה לשמח קשישים בבתי אבות וסדנאות תיפוף למען הקהילה.

"רצים לזכרם" - יוזמה המתקיימת במסגרת שיעורי החינוך הגופני לקראת יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ופעולות האיבה. התלמידות הולכות/רצות ברחבי העיר כשהן נושאות בידיהן דגלי ישראל. כל תלמידה לומדת על אחת הדמויות, וביציאתה לריצה/להליכה, היא נושאת עליה מדבקה שעליה מופיע שמו של חלל מהעיר חדרה. בסיום המרוץ מתקיים טקס בבית "יד לבנים" שבו קוראים פרקי תהילים.

"ספסלים מדברים" - צביעה אומנותית של ספסלים ברחבי העיר, של בנות הקורס לציר.

"שמחת חנוכה בבית חולים הלל יפה" - חלוקת עוגיות במסגרת יום מתוק, קישוט מחלקת ילדים למסיבת חנוכה, חלוקת חנוכיות וסופגניות לחולים.

"אמץ קשיש" - עזרה לקשישים בשיחות טלפון להפגת הבדידות ובסיוע פיזי לפי הצורך.

"בת מצווה" - ארגון חגיגת בת מצווה לשלוש בנות מעוטות יכולת: הפקת האירוע על כל פרטיו והיבטיו: בגדים, אלבום, אוכל, עריכה ועיצוב של האולם והשולחנות, ושמחה וריקודים אל תוך הלילה.

אימוץ אקי"ם חדרה - עריכת סדר ט"ו בשבט במועדון אקי"ם; הכנת תפאורה למסיבת חנוכה באולם הספורט ועזרה בהפעלת תחנות; עזרה בארגון בכניסה להרצאה של "סופר נני" באקי"ם.

"פרויקט החצאית" - בהובלת נוער הקהל התקיימה סדנה עם מעצבת, והבנות בחרו כעשרה דגמים של חצאיות, והחצאיות הנבחרות הוצעו למכירה ברחבי האולפנות השונות. גם האולפנית שלנו קיבלה חצאיות למכירה בבית החינוך.

"זה רק אני והסביבה שלי" - איסוף שנתי של בקבוקים למחזור ותרומת הכסף לצדקה.

"השומר החדש שלי" - קבוצות שיוצאות לסייע לחקלאים בשמירה על שטחי הגידולים בחוות ובמשקים.

"על האש" - עושים למען האולפנית שלנו... ציור אומנותי על קירות, יצירת קיר מפסיפס.

"חברותות" - כל בת בוגרת מאמצת בת צעירה ומלווה אותה במשך השנה מבחינה חינוכית, חברתית ולימודית. יש גם אימוץ 'בתוך השכבה' - בנות מאמצות בנות אחרות מהשכבה שלהן. בתקופת הקורונה המפגשים נערכים ב'זום'.

היזמה מקדמת מיומנויות מגוונות ובהן קבלת אחריות ומחויבות, מסוגלות, התמדה, בחירה; וגם ערכים: זהות ציונית-דתית, שייכות, ערבות הדדית.

קהלי היעד של היזמה רבים: תלמידים ובהם תלמידי חינוך מיוחד, קשישים, חקלאים, משפחות שכולות ועוד.

כלל תלמידות בית החינוך מעורבות בשגרת החסד והנתינה: כל כיתה מובילה עם המחנכת מיזם חסד שנתי אחד לפחות (לדוגמה: אימוץ גן, אימוץ מועדון אקו"ם, סיוע לקשישים ועוד), ומלבד זה, בנוות מועצת הקהל באולפנית מובילות מגוון יוזמות של חסד בקהילה; התלמידות מעורבות במיזמים רבים הנעשים בשיתוף מנהלת המתנדבים הרשותית של העיר חדרה. במיזמי החסד בא לידי ביטוי שילוב ערכים של חסד ונתינה ותכנים ממגוון תחומי הדעת.

גם בתקופת מגפת הקורונה המשכנו בשגרת חסד, ובנות רבות הצליחו להוסיף ולפעול במגוון מיזמים - מרחוק: קו חם לקשיש, סיוע לימודי במיזם "חברותות", סיוע של קבוצות בפעילות ארגון "השומר החדש", עזרה למבודדים בהבאת אוכל וקניית מוצרים, אריזת מצרכי מזון וחלוקתם למשפחות נזקקות.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

[תמונות מספרות]

חמ"ד אולפנית בנ"ע מבשרת ברוך, חדרה

[עליסודי]

[תמונות מספרות]

חמ"ד קריית חינוך בית שמש

כתובת:

המשלט 15, בית שמש

מנהל בית החינוך:

צורי עזרן

רכזי החסד בבית החינוך:

צורי עזרן וגלעד פרי

היזומה:

הרעיון הוא יזומה! יציאה מהבועה שלי!
ערבות בקהילת עם ישראל - לפקוח עיניים לצורכי הסביבה,
לסייע בכל תחום.

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

צרכים מגוונים העולים מן השטח.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

נקיטת יזומה, רגישות לזולת והבנת צרכיו.

ערכים שהיזומה מקדמת:

נתינה, ערבות הדדית.

קהל היעד של היוזמה:
תלמידים, צוות נוער בסיכון.

**מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת
מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים
חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...**

מגפת הקורונה העצימה את תחושת הערבות והנתינה. בבית החינוך
נענים לכל קריאה עירונית! ומתגייסים לאריזת מצרכים, לשיחות טלפון עם
קשישים ועוד.

משולחנו...

בית החינוך הציב לעצמו כמה אתגרים: עזרה לחקלאים באזור בית שמש בעקבות קושי להשיג ידיים עובדות; שיפוץ מרכז לימודי לילדי רווחה ומבנים שנידקו בשרפה במבוא מודיעין (חלק קטן מיוזמות שהועלו ויזמו התלמידים).

הרעיון הוא פשוט: לנקוט יוזמה! לצאת מהבועה שלי! להרבות ערכות בקהילת עם ישראל, לפקוח עיניים לצורכי הסביבה ולסייע בכל תחום.

כדי להגיע ליוזמה קיימו התלמידים סיעור מוחות בעניין הצרכים העולים מן השטח. **היוזמה מקדמת מיומנויות מגוונות:** רגישות לזולת וזיהוי צרכיו, נקיטת יוזמה, עיסוק בנתינה.

וגם ערכים: נתינה, ערכות הדדית.

קהלי היעד של היוזמה הם תלמידים, צוות נוער בסיכון.

בשיעורי חינוך התלמידים מרבים לעסוק בנושא הנתינה והחסד, והם עוסקים בעשייה בתחומים אלו גם הלכה למעשה: כלל תלמידי בית החינוך מעורבים בשגרת החסד והנתינה: התלמידים מתנדבים באופן סדיר בבתי ספר, מד"א, מרכזי רווחה, בתים חמים, גנים ועוד. היציאה להתנדבות מובנית במערכת, והתלמידים והצוות החינוכי יוצאים להתנדב בצוותא.

גם במציאות מורכבת של שגרת הקורונה, תלמידי בית החינוך ממשיכים להיענות לכל קריאה עירונית, ופועלים לעזרה לזולת ולכלל: אורזים מצרכים למען נדקקים, מקיימים שיחות בטלפון עם קשישים בודדים ועוד.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך

ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,

אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד קריית חינוך, בית שמש

[על-יסודי]

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

חמ"ד אולפנת דולב

כתובת:

היישוב דולב, מטה בנימין

מנהל בית החינוך:

אילן ביטון

רכז החסד בבית החינוך:

אבי גרשום

היזומה:

"בוסתן בראשית" - בניית אופק תעסוקתי

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

הקמת אופק תעסוקתי לחיים עצמאיים.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

התמדה, השקעה, גילוי הכוחות האישיים.

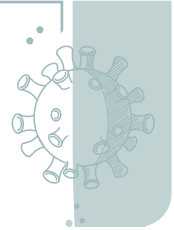
ערכים שהיזומה מקדמת:

קבלת השונה והאחר, שיפור יוזמה, הגברת ביטחון ואמון.

קהל היעד של היזומה:

תלמידות האולפנה

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

בתקופת הקורונה האולפנה עבדה (כולל בימי הסגר). כל הצוות התגייס למצב המיוחד. מבחינת כולם היה ברור ש"ההצגה חייבת להימשך". ועם זאת, במתכונת הלימודים התאורטיים והמעשיים נעשו השינויים שנדרשו כדי להתאימה לדרישות משרד החינוך והבריאות.

משולחנו...

לפני שלושים שנה חיפשו תושבי היישוב דולב רעיון למיזם קהילתי שתהיה בו נתינה לעם ישראל. חיפשו ומצאו – הם הקימו ביישובם אולפנה לבנות המתמודדות עם קשיים מגוונים. מועמדים לקליטה ביישוב שומעים כבר בתהליך הקליטה על המיזם שבו הם עתידים להשתלב כאשר ייקלטו ביישוב. כל משפחה ביישוב מקבלת עליה להיות משפחה מארחת לתלמידה מן האולפנה. הבת מתארחת אצלה בשבתות ולעיתים גם בחגים. הבנות לומדות להכיר טובה, וכשהן הולכות לאפות אצל המשפחות (לעצמן), הן מכינות עוגות גם למשפחה.

צירוף הבנות למשפחות נועד לחשוף אותן למודל של משפחה ולחוות קשר משפחתי חם ואוהב. האולפנה מעמידה לרשות המשפחות מקשרת העוזרת ומתווכת לפי הצורך, ומקיימת מעת לעת ערב הוקרה מיוחד למשפחות. הבנות שותפות בכל ההכנות לערב ובאירוע עצמו, והן יוזמות ועושות.

בית החינוך הציב לעצמו אתגר לבנות לבנות אופק תעסוקתי – "בוסתן בראשית". מטרת פרויקט להעניק לבנות ידע והכשרה במגוון מקצועות שבהם תוכלנה לעסוק בבגרותן. התחומים הנלמדים ב"בוסתן": עיצוב שיער, לק ג'ל, טיפוח החן והיופי, עיצוב אופנה ועוד... הכשרתן לעצמאות וליכולת להתפרנס חשובה מאוד להשתלבותן המיטבית בחברה ובקהילה.

היוזמה מקדמת מיומנויות החשובות לעצמאות הבנות בבגרותן. הן רוכשות מגוון מקצועות בתחום האסתטיקה וטיפוח החן וגם בעבודת האדמה (משתלה חברתית) ומקבלות כלים החשובים לניהול עסק עצמאי: פתיחת חשבון בנק, ניהול ספרים, אחריות, התנהלות עם לקוחות, ניהול זמן ועוד. כל המלמדים בסדנאות עושים מלאכתם תמורת שכר סמלי (ויש שמבקשים שלא לקבל אפילו אותו). בתום הלימודים מוענקת לבנות תעודה המעידה על המקצוע שרכשה. תעודה זו היא תעודה לחיים.

בתקופת הקורונה הקפדנו לקיים את הסדנאות על פי הנהלים שקבעו משרד החינוך ומשרד הבריאות.

הבנות מתנסות גם בעבודה מעשית, המשולבת בגמילות חסד. הן מעניקות בסלון שנפתח בסדנה מגוון טיפולים לתושבות האזור (במחיר סמלי), ומלבד זאת הן יוצאות למועדון הוותיקים, מכינות ארוחת בוקר לקשישים, ואת הקשישות - הן מפנקות במיוחד: מאפרות ומטפחות אותן. פעילות נוספת עם האזרחים הוותיקים שהבנות השתלבו בה, היא תיעוד סיפורי החיים של הוותיקים בדרכים מגוונות - באופן ההקלטות, בהלחנה ועוד.

בנות האולפנה משתתפות בעשיית חסד גם בתחומים נוספים ובהם אריזת חבילות מזון למשפחות נזקקות. אחת לשבועיים כולן נוסעות ומתנדבות. לקראת חגים הבנות מכינות הפתעות לחיילים המשרתים באזור ועוד. ההתנדבות והידיעה שהן יכולות לתת ולתרום לאחרים - מפיחות בבנות שמחה עצומה ונוסכות בהן כוחות להוסיף ולתת לזולת.

האולפנה מקנה לבנות כלים לחיים גם מעבר לתחום התעסוקה:

הבנות משתתפות במידם "מילה" - שבו הן זוכות לקבל ממשטרת ישראל הדרכה לשמירה על עצמן;

ומלבד זאת הן פוגשות דמויות מיוחדות - ובהן מרים פרץ, לוחם שאיבד רגל במסגרת פעילות מבצעית ועוד - ומקבלות מהן השראה לחיים מלאי ערכים.

כמו כן, מתוך הבנת החשיבות של הקשר בין הבנות להוריהם - נבנתה תוכנית מיוחדת המשותפת לבנות ולהוריהן וגם לצוות החינוכי. במפגשים המשותפים (עשרה ויותר, המתקיימים במסעדה) משולבים תכנים (הרצאות מגוונות המותאמות לגיל הבנות ולצורכיהן) וגם כיף וחוויה.

בשנים האחרונות האולפנה מסתייעת במומחים בתכנים הקשורים למצבים מורכבים, ליצירת שפה וכלים להנחיה במצבים השונים. צוות האולפנה מסור לבנות ומרעיף עליהן אהבה ומסירות, והכול מתוך חדוות היצירה - הבנות רואות ומעריכות.

בתקופת הקורונה האולפנה המשיכה לעבוד (גם בימי הסגר), והצוות התגייס כולו למשימה להפעיל את המערכת ולשמור על השגרה ככל האפשר, מתוך עמידה בנהלים שקבעו משרד החינוך ומשרד הבריאות, למניעת התפשטות הנגיף.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך

ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויזמות חינוכיות,

אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד אולפנת דולב, מטה בנימין

[תמונות מספרות]

חמ"ד ארץ הצבי

כתובת:

הגגות 29, גילה, ירושלים

מנהל בית החינוך:

יוסף איזמן

רכזת החסד בבית החינוך:

מרב עזריאל

היוזמה:

"סיפורי סבתא" - מפגשים של תלמידים עם בני גיל הזהב במעון יום לקשיש

היוזמה נותנת מענה לאתגרים:

חינוך למעורבות אזרחית וסולידריות חברתית, העצמה של כוחות אישיים, הכשרת התלמידים לחיים של אזרחות פעילה, אכפתיות ומשמעותיות.

מיומנויות שהיוזמה מקדמת:

מיומנות חברתיות ערכיות ואזרחיות, סובלנות ואמפתיה לסביבה.

ערכים שהיוזמה מקדמת:

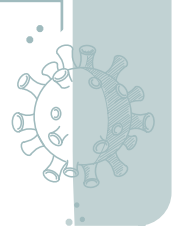
חסד ונתינה, הובלה ומנהיגות.

קהל היעד של היוזמה:

בני גיל הזהב השוהים במעון יום לקשיש ועם ישראל כולו.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

בתקופת הקורונה בית החינוך העצים את העשייה בתחום המעורבות החברתית בהצטרפות למגוון מיזמים קיימים וגם ביוזמות של בית החינוך עצמו בסיוע פיזי ורגשי לקשישים.

משולחנו...

בית החינוך מאמין שהעיסוק בחסד ובנתינה תורם לבניין האישיות, להכרה בכוחות הפנימיים ולצמיחת בוגרים שהם אזרחים התורמים לחברה ולקהילה. מתוך אמונה זו הציב בית החינוך לעצמו אתגר לחנך את התלמידים למעורבות אזרחית וסולידריות חברתית, לחסד ולנתינה לזולת ולאחריות לסביבתם ולעצמם, והוא מצייד אותם ב'ארגז כלים' שיאפשר להם לצמוח להיות אזרחים פעילים, אכפתיים ומשמעותיים.

במסגרת היוזמה "סיפורי סבתא" – תלמידי בית הספר נפגשים עם קשישים השוהים במעון יום לקשיש הסמוך לבית הספר (על פי הצורך תלמידים מתנדבים גם בבתי הקשישים). כל התלמידים שותפים במיזם, ולכל שכבה מיזם ייעודי המותאם לגיל התלמידים וליכולתם המנטלית והרגשית:

תלמידי ז'-ח': מפגשים בראשי חודשים וסביב מעגל השנה.

תלמידי ט'-י': מנגל ביום העצמאות, שיפוץ לקראת פסח, טיפוח הגינה, שיתוף מעון היום במרוץ לזכר חלל.

תלמידי י"א-י"ב: הערכה חלופית – כתיבת סיפור חייהם של הקשישים, בית מדרש משותף, טקסי יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ויום הזיכרון לשואה ולגבורה.

הקשישים נהנים מאוד ושמחים בשיתוף, ולאות הערכה ותודה, המעון אירח את תלמידי י"ב למסיבת הסיום.

היוזמה מקדמת מיומנות חברתיות ערכיות ואזרחיות, סובלנות ואמפתיה, וערכים כגון חסד ונתינה, הובלה ומנהיגות.

גם במציאות המורכבת של שגרת הקורונה המשכנו בפעילות חסד: השתתפות בפעילות של אריזת מזון של העמותות "לתת" ו"טוב וחסד"; וכמובן פעילות עם הקשישים - חלוקת עוגות לקראת חג השבועות להעלאת המורל. התלמידים יצאו בזוגות. כל זוג הגיע לבית של אחד הקשישים והניח בפתח הבית עוגה לחג; ניקוי גינות של הקשישים בקיץ (לבקשת מנהלת המעון); עזרה בבניית סוכות. מנהלת המעון יודעת שאם נחוצה עזרה, בכל תחום שהוא - התלמידים יבואו בחפץ לב.

מלבד כל אלה בית הספר פתח שעריו לפני עמותת "שכן טוב" שהתקשתה למצוא מקום לפעילותה. מתחם אריזת חבילות המזון הועבר לבית הספר, והתלמידים ובני משפחותיהם מגיעים למקום בזמנם הפנוי, אורזים ועוזרים.

בית החינוך יזם יריד "מיני ירושלים" המחולק ל"אזורים" ובהם 'אזור מד"א'. הורים ובני משפחה בוגרים מוזמנים לתרום דם. בית החינוך עושה ככל יכולתו לצרף הורים, מורים ובני משפחה לעשיית החסד, והכול תורמים יחד לכל עם ישראל.

כשתלמידינו שומעים שיש צורך בעזרה לזולת, בעשייה למען אחרים - מייד "ניצתת האש בעיניהם", ויש רבים שאין צורך להשמיע באוזניהם בקשות כלל. הם מתנדבים מעצמם.

**מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויזמות חינוכית,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.**

חמ"ד ארץ הצבני, ירושלים

[על-יסודי]

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

חמ"ד תיכון דתי עתיד

כתובת:

מנחם עמוסי 1, ראש העין

מנהל בית החינוך:

רון לוזון

רכזת החסד בבית החינוך:

שירי בראון

היזומה:

"חסד כדרך חיים"

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

טיפול בוגר עצמאי, בעל תודעה, רגישות חברתית וחוסן נפשי, אכפתי ואחראי, הרואה במעורבות חברתית ערך ודרך חיים.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

חקר, רלוונטיות לחיים; היזומה תרמה לפיתוח כישורי שפה, עמידה מול קהל וטיפוח בוגר עצמאי.

ערכים שהיזומה מקדמת:

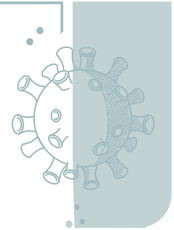
קדושת החיים (נזק בגיל צעיר יכול להוביל לנזק גדול בעתיד), אחריות ומנהיגות.

קהל היעד של היוזמה:

תלמידים כולל כיתות החנ"מ.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחיפשנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

תלמידי בית החינוך מגיעים ממקומות שונים. חלקם משתלבים בכיתות רגילות, וחלקם - בכיתות קטנות. כולם עוסקים בחסד. בתקופת הקורונה הם המשיכו לעסוק בחסד למרות הקשיים, ופיתחו דרכים יצירתיות להמשיך ולפעול לאור הערכים החשובים של מעורבות, חסד ונתינה.

משולחנו...

לפי ה"אני מאמין" הבית ספרי - הפעילות לעשיית חסד מתוך מעורבות חברתית ואכפתיות, היא מרחב עשייה מהותי בחיי היום-יום של התלמידים וכלל באי בית החינוך.

בית החינוך הציב לעצמו מטרה לטפח בוגר עצמאי הרואה במעורבות חברתית ערך ודרך חיים, והוא מחנך את התלמידים לאכפתיות, מפתח בהם רגישות חברתית וחוסן נפשי, ומצמיחם להיות חברים התורמים לקהילתם.

בית החינוך מציב דוגמה אישית למעורבות חברתית - בשילוב תלמידי חנ"מ בכל מעגלי העשייה החינוכית; בעשייה הנרחבת בתחום החסד של הצוות החינוכי - ב"חדר מורים מתנדב" ועוד.

יזומה מיוחדת בבית החינוך הנותנת מענה מרגש עבור כל תלמיד מהמקום שבו הוא נמצא, היא "מעורבות של עבודה": בשגרת העשייה החינוכית בבית הספר משלבים למידה סדירה בבית החינוך עם עבודה בענפי תעסוקה כגון מלצרות, שליחויות ועוד. כבר מגיל צעיר מאוד, התלמידים רוכשים כלים מגוונים ומתנסים בעבודה. השילוב נעשה לאורך השנה כולה.

כיוון שהתלמידים צעירים וטרם רכשו מידע מקיף בעניין זכויותיהם וחובותיהם כעובדים, בענייני שכר ועוד - תלמידי י"ב, בעזרת רכזת המעורבות החברתית, מלווים אותם בצעדיהם בעולם החדש. הם יצרו קשר עם המוסד לביטוח לאומי וזכו להכשרה הולמת. במפגשי ההכשרה עם האחיות התעסוקתיות, התלמידים למדו את הנושא לעומקו. בתום הלימוד, שנכלל בלימודי האזרחות, הם שקדו לעבד את המידע ויצרו סקר ומצגת, ובעזרתם הנחילו את המידע והכלים לכלל התלמידים.

הראייה ההוליסטית של בית החינוך, הרואה בחסד ובמעורבות החברתית דרך חיים, מביאה את התלמידים לפתח יוזמות מגוונות בהתאם לגילם, ליכולותיהם ולרמת המורכבות: "לא משאירים אף אחד מאחור", בבחינת "חונן לנער על פי דרכו".

כל צוות בית החינוך, מורים ומדריכים, אנשי תחזוקה ואבטחה - שותפים מלאים במעגל עשיית החסד והמעורבות בבית החינוך. שומר בית החינוך הנחה סדנה

לקראת ראש השנה ובה לימד את התלמידים שהתעתדו להגיע בחג לבתי קשישים כדי לתקוע לפניהם בשופר, את סדר התקיעות ואופן התקיעה המדויק. התלמידים למדו וזיכו את הקשישים במצווה "לשמוע קול שופר". כלל הצוות עסוקים ביוזמות רבות, ובהן איסוף מזון וחלוקתו בעיר. כל איש צוות מציב את רכבו בנקודה מסוימת בעיר, התלמידים אוספים מצרכי מזון ומניחים אותם ברכב. לאחר מכן ממיינים את המוצרים שנאספו, אורדים אותם בחבילות ויוצאים לחלוקה בעיר. אין ספק שהמעורבות של הצוותים והתלמידים בעשיית החסד מעמיקה את החיבור והקשר בין כולם, וביניהם אל בית החינוך ואל הערכים שהוא מנחיל.

יוזמות רבות נוספות עומדות בפתחו של בית החינוך ובהן: גבר עם סלים, סמרטפון וטכנולוגיה לקשישים, אמקולוגיק - קיימות, שגרירים באנגלית עם קשישים מארה"ב, רב גן, חונכות, רצפים - לימוד עם תלמידי בית הספר היסודי.

בתקופת הקורונה המאתגרת המשיכו כולם בפעילות החסד ומצאו דרכים יצירתיות לשמר אותה: חונכות לימודים ב'זום'; שמירה על קשר עם קשישים בטלפון; סיירת מסכות - הסברה והגברת המודעות לחשיבות עטיית המסכה; המיזם "שכן טוב", "לקט ישראל" לפי התו הסגול - ארגון סלי מזון למשפחות נזקקות; שיפוץ שביל גישה לבית כנסת כדי שהמתפללים יוכלו להתפלל בחוץ. הכול מתוך עיקרון של בטיחות וגמישות.

המלצות להטמעת ערכי החסד והנתינה בבית החינוך בחמ"ד במציאות משתנה:

1. דוגמה אישית של מחנכים, מורים מקצועיים ובעלי תפקידים בבית החינוך בשותפות ובמודל אישי - "חדר מורים מתנדב".
2. לימוד והעמקה בנושא החסד בשיעורי חינוך, בעקיבות ובהקפדה על רפלקציה.
4. העיסוק בחסד משתלב בשפה הבית ספרית בכל השכבות.
5. כל שכבה בוחרת לעצמה מיזם חסד ומוציאה אותו מן הכוח אל הפועל. ההתנדבות הופכת לדרך חיים.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

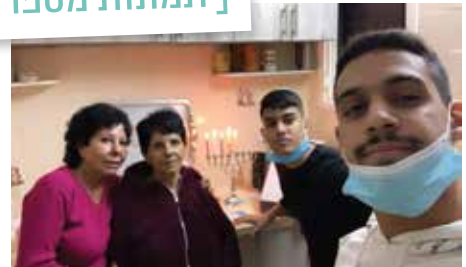
חמ"ד תיכון דתי עתיד, ראש העין

[על-יסודי]

[תמונות מספרות]

חמ"ד ישיבת אורות הזורעים

כתובת:

מושב הזורעים

מנהל בית החינוך:

הרב ניר וינוברג

רכז החסד בבית החינוך:

יעקב קניגסברג

היוזמה:

"וכולם מקבלים זה מזה"

היוזמה נותנת מענה לאתגרים:

שילוב כיתות תקשורת על הרצף בבית הספר - בתחום הלימודי והחברתי.

מיומנויות שהיוזמה מקדמת:

מצד הילדים על הרצף - יכולת תקשורת חברתית והכרה ביכולותיהם; מצד ילדי הכיתות האחרות - יכולת להבין את סגולותיו של השונה.

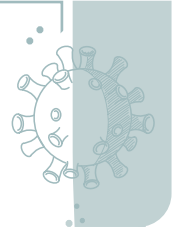
ערכים שהיוזמה מקדמת:

ענווה ללימוד מן השונה, רצון לפתח חברה מגוונת; ומעל הכול - חסד ונתינה.

קהל היעד של היוזמה:

תלמידי כיתות התקשורת

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחישנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

קיום הקשר המיוחד עם ילדי הרצף בשגרה, הפך ל"טבע שני" של כלל התלמידים, והם המשיכו בו גם בתקופת הקורונה. כשלא יכלו להיפגש פנים אל פנים הם שמרו על הקשר בשיחות ובמפגשי 'זום'. כל הפעילויות החברתיות ב'זום' היו משותפות.

משולחננו...

בישיבת "אורות הזרעים" רואים במעשה החסד והנתינה יסוד רוחני שנעים זמירות ישראל ביטאו במילים: **"עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה"** (תהלים פט, ג). כאשר האדם עוסק בנתינה הוא מתדמה לבורא עולם: בבריאה, הבורא נתן חיים לכל חי, וגם הגומל חסד עם רעהו - מחיה אותו.

הישיבה מתבלטת במספר התלמידים המשמשים מדריכים בתנועות הנוער של הציונות הדתית "בני עקיבא", "עזרא" ו"אריאל" - כ־90% מתלמידי הישיבה מדריכים.

יוזמות חסד נוספות פועלות בישיבה - וכולן ביוזמת התלמידים:

בית מדרש לילדים צעירים - תלמידי הישיבה לומדים עם ילדי המושב הצעירים בחברותות. בזכות הלימוד החשוב כשלעצמו, הלימוד בצוותא תורם לבניית קשרים מיוחדים בין תלמידי הישיבה למשפחות המושב.

הפגת בידות הקשישים - קבוצות תלמידים מאמצות קשישים מהמושב. התלמידים מבקרים את הקשישים בביתם, מפיגים את בדידותם ומשמחים אותם, וגם עוזרים להם במשימות שקשה להם לעשותן בעצמם.

בתוך הישיבה **הניהול היום-יומי**, שבמקומות אחרים נעשה על ידי עובדים בשכר ובעלי מקצוע, נעשה כל כולו ע"י תלמידי הישיבה מתוך התנדבות ונתינה בתחומים רבים ומגוונים.

הישיבה עורכת **שוק פורים** מושקע מאוד לתלמידים מכפרי נוער שונים בארץ. התלמידים אוספים תרומות ופרסים לצורך היריד, ומארגנים אותו מאל"ף ועד תי"ו. שמחת הפורים שחווים כל הבאים ליריד מקרינה על סביבותיהם.

גולת הכותרת של החסד והנתינה היא ללא ספק שתי כיתות התקשורת בישיבה, שבהן לומדים תלמידים שאובחנו על הרצף האוטיסטי, והם משולבים בחיי הישיבה שילוב מלא - בלימודים וגם בחיי החברה: לכל תלמיד מוצמדים חברותא ותלמיד מלווה, והם עוזרים לו בקליטתו בכיתה המשלבת, בלימוד משותף ובתחומים נוספים. תלמידי כיתות הרצף יוצאים עם שאר התלמידים לסדנאות ולטיולי שטח (הנמשכים שלושה ימים רצופים) והם משתלבים במארג הכיתות הרגילות, לומדים לתת את תרומתם וכמובן גם להיתרם.

בין תלמידי כיתות הרצף לתלמידי הכיתות האחרות נרקמים קשרי חברות מדהימים, והם באים לידי ביטוי בקשר יום-יומי ביניהם, בתפילות משותפות, בביקורים הדדיים בבתיים וגם בשבתות משותפות.

לצד העיסוק המעשי בחסד, משתדלים בישיבה ללמוד לעומק את מקורות החסד וחיי הנתינה ומשמעותם. הלימוד מעלה את הנתינה המעשית למדרגה גבוהה יותר, מציב אותה בשלב גבוה בסולם העדיפויות ותורם תרומה רבת ערך לבניית האישיות של כל תלמיד ותלמיד.

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד ישיבת אורות הזורעים, מושב הזורעים

[על-יסודי]

[תמונות מספרות]

[תמונות מספרות]

[על-יסודי]

חמ"ד ישיבה תיכונית צביה

כתובת:

נצח ישראל 7, פתח תקווה

מנהל בית החינוך:

הרב גולן דיעי

רכז החסד בבית החינוך:

חיים פריד

היזומה:

"להעיר את העולם"

היזומה נותנת מענה לאתגרים:

פעילות עם ילדים בעלי צרכים מיוחדים - להנאתם השלמה ולמתן אפשרות להוריהם להינפש ולנוח.

מיומנויות שהיזומה מקדמת:

פיתוח אמצעי תקשורת עוקפי מוגבלויות. הפעלת מכשירים שמאפשרים ניידות.

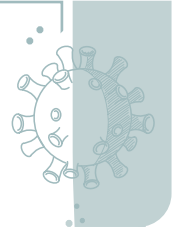
ערכים שהיזומה מקדמת:

נתינה, סבלנות.

קהל היעד של היזומה:

תלמידים בעלי צרכים מיוחדים ומשפחותיהם.

מגפת הקורונה הביאה לפתחנו הזדמנויות רבות לפעול למען הזולת מתוך ערבות הדדית. סיגלנו לעצמנו חשיבה יצירתית וחישנו דרכים חדשות להיטיב עם יחידים וגם עם הכלל, ומצאנו...

בית החינוך מייחס חשיבות רבה להובלת תהליכי חסד ונתינה תמיד, ובתקופה המאתגרת של הלמידה מרחוק והריחוק הרגשי-חברתי - יותר מתמיד. בית הספר שקד לחפש ולמצוא מענה טכנולוגי לקשיים בפיתוח אפליקציות שנותנות מענה לריחוק החברתי ולסיוע ההדדי ועוד.

משולחנו...

ישיבת צביה הציבה לה מטרה: להיות בית לכל מי שחשקה נפשו בעולם הקודש המשולב עם עולם החולין בבחינת תורת חיים בכל אזור המרכז.

עמוד החסד הוא עמוד מרכזי שעליו עומד קיום העולם. עמוד החסד אפיין את אברהם אבינו, ואנו מחנכים לאורו ולאור דמותו את תלמידינו, ועושים הכול כדי להטמיע את יסוד החסד בחיי התלמידים. לימוד החסד מובנה בתוך התוכנית החינוכית של הישיבה והוא אבן דרך מרכזית בתוכה. התוכנית להנחלת ערך החסד היא תוכנית רב-שנתית: בכל שנה מתמקדים בתחום מסוים, ובסיום חוק הלימודים - התלמיד יוצא מן הישיבה אחרי שעבר בכל המסלולים כולם.

הישיבה עושה כל שביכולתה להיות מגדלור של חסד לכל הקהילה הקרובה והרחוקה. וחשוב לנו להצמיח בוגרים שעולמם כולל בתוכו את עולם התורה וגם את עולם החולין - וביניהם מתקיים האיזון הנכון והמדויק. הצבת עמוד החסד בתווך - היא ששומרת על האיזון ועל עולם ערכי ומאיר.

בית החינוך יזם אתגר נהדר וחשוב ביותר: לתת מענה לצורך של הורים לילדים בעלי צרכים מיוחדים - לצאת לחופשה.

היוזמה נקראת "להעיר את העולם": תלמידי שכבת י"א מארגנים בחופשת החנוכה קייטנה לילדים בעלי צרכים מיוחדים. הקייטנה מתקיימת בפנימייה של הישיבה. התלמידים אוספים תרומות ומגייסים כספים לצורך הקייטנה בעוד מועד. הם לומדים ומשתלמים לקראתה ובונים בישיבה סביבה טיפולית וחוויתית למען הילדים.

הורי הילדים סומכים על מפעילי הקייטנה, ו'מרשים לעצמם' לצאת לנוח.

היוזמה מקדמת מיומנויות ובהן פיתוח אמצעי תקשורת עוקפי מוגבלויות, הפעלת מכשירים שמאפשרים ניידות; וגם ערכים ובהם נתינה וסבלנות.

קהל היעד של היוזמה הם תלמידים וילדים בעלי צרכים מיוחדים ובני משפחותיהם.

מלבד יוזמה מיוחדת זו, תלמידי בית החינוך שותפים בפעילות חסד לאורך כל השנה: הדרכה בתנועות נוער, תלמיד בוגר מאמץ תלמיד צעיר, ביקורים שוטפים בבית אבות סמוך ויצירת קשרים חמים עם הקשישים, מתגייסים לשמח חתן וכלה חסרי משפחה וחברים, מד"א, כיבוי אש ועוד.

בתקופת שגרת הקורונה היה עלינו לחפש פתרונות שיתאימו לאתגרי התקופה בלמידה, בחיי החברה וגם בשגרת החסד. ההתאמה כללה: תמיכה טכנית בכל הנוגע ללמידה מרחוק בין התלמידים, הקמת צוות טכני שמסייע להנהלה במכשור שנוגע ללמידה היברידית. סיוע למוזרים, פיתוח אפליקציה שמקשרת בין תלמיד שזקוק לעזרה לתלמיד אחר שבכוחו להציע את העזרה הדרושה.

המלצות להטמעת ערכי החסד והנתינה בבית החינוך בחמ"ד במציאות משתנה:

1. **"איש לרעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק"** - מיזמים שונים המותאמים גם ללמידה מרחוק; ליווי של תלמידים צעירים ע"י בוגרים, וליווי של תלמידים מנותקים ע"י תלמידים מחוברים.
2. **"מחנה קו לחיים"** - שמתנהל כל שנה לילדים מוגבלים בחנוכה ובקיץ: הקיץ אנו נערכים לקיימו מבלי לוותר חלילה על שמירה קפדנית על הוראות הבריאות.
3. **עזרה למבוגרים מנותקים** - בניית תוכנית מעשית, במסגרת האפשרויות הקיימות, לעזרה מגוונת לאנשים המשתייכים לפלח האוכלוסייה המבוגר.
4. **עזרה למשפחות הקהילה והישיבה השוהות בבידוד או לחולים בקורונה** - מערך תפעולי מסודר ויעיל של עזרה.

"עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה!"

מתוך התרשמות מפועלו של בית החינוך
ומתוך רצון לעודד המשך עשייה מבורכת ויוזמות חינוכיות,
אנו גאים להעניק לו את פרס חמ"ד וחסד לשנת ה'תשפ"א.

חמ"ד. ישיבה תיכונית צביה, פתח תקווה

[על-יסודי]

[תמונות מספרות]

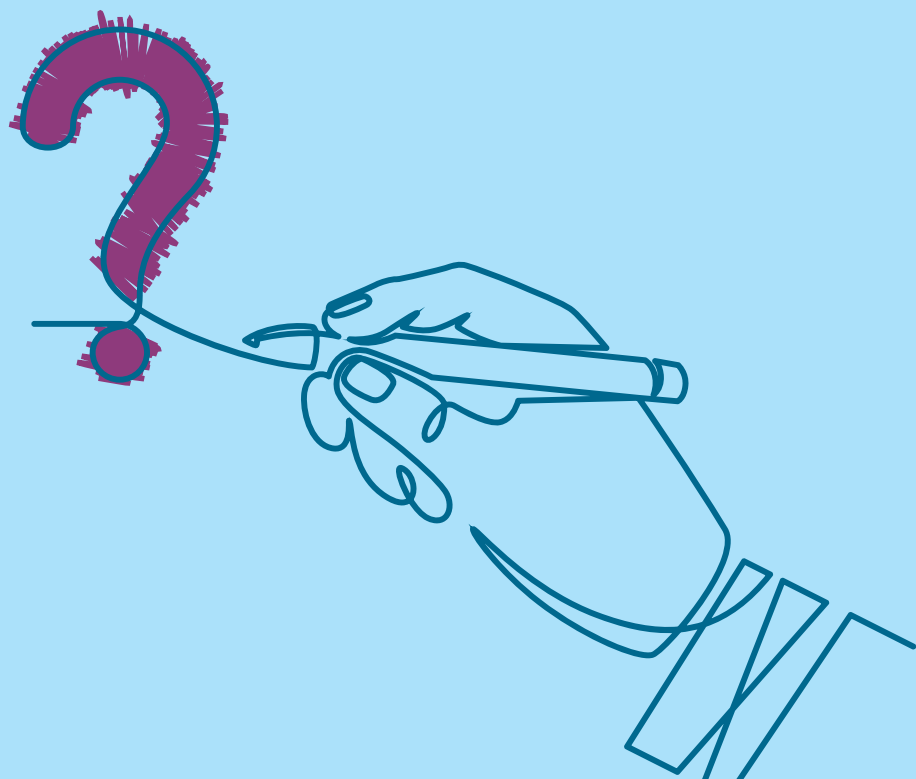

[תמונות מספרות]

— חלק ב' —

מערכי שיעור

מבוא

בחלק זה של החוברת מוגשים לכם תוכניות ומערכים מבית החמ"ד המוטמעים זה כבר במעגלים השונים של בתי החינוך בחמ"ד, וכמובן יש מקום להגביר את הטמעתם.

אצל כל אחד מזוכי אות חמ"ד וחסד שהובאו בחלקה הראשון של החוברת, הופיעה הפניה להמשך העמקה והרחבה בעזרת מגוון תוכניות, והן מוצעות כאן.

חלק זה של החוברת הוא כלי חינוכי רב-ערך: הוא חושף את כל עובדי ההוראה למגוון התכנים והתוכניות בחמ"ד, ומאפשר להם להעמיק ולהכירם ולעשות בהם שימוש מיטבי במעגלים השונים (קדם-יסודי, יסודי, על-יסודי, מפגשי אשכול גנים, ערבי במ"ה, צוות בחכמ"ה, חדרי מורים ועוד).

החומרים המוגשים מספקים כעין 'הצצה' אל תוכניות כוללות ומאפשרים 'טעימה' מהן. כדי להעמיק ולהרחיב – מובא לצד כל תוכן קישור לתוכנית השלמה. המערכים והתוכניות עוסקים במגוון תכנים. התכנים הללו כלולים בתוכניות הלימוד של כלל שכבות הגיל, ואנו מגישים מבוחר מייצג. לצד כל תוכנית מצוינת שכבת הגיל שהתוכנית נכתבה למענה (אם כי התוכניות אינן ממוינות לפי שכבות גיל), ומורים המבקשים להנחיל אותם התכנים לתלמידים צעירים או בוגרים מאלו שצוינו – מוזמנים לחפש את התוכנית המתאימה לגיל תלמידיהם.

חוברת זו מזמינה את הקוראים ללמוד מבתי החינוך אשר זכו באות חמ"ד וחסד. בזכות העמקת הלמידה סביב התוכניות המוצעות, בעשייה משותפת של צוותי החינוך, נדכה בע"ה להמשיך ולגדל דור של תלמידים העוסקים בנתינה ועשייה מתוך ערכות הדדית ומעורבות בחברה, וכל זאת – למען שמו באהבה.

במ"ה – שותפות הורים (להורי תלמידי הגנים והחינוך היסודי)

סדנה לערבי במ"ה בסימן 'היחיד והיחד'
לאור דמותם של הרב קוק והרב מאיר זצ"ל

מתוך החוברת:

"כתר מלוכה" – דמויות החמ"ד לשנת ה'תשפ"א

כתיבה:

איילת שטרן, דפנה לוי והילה גולדנברג – מדריכות במ"ה ה'תשפ"א

קהל היעד:

הורים לתלמידים בגני ילדים ובבתי ספר יסודיים

רציונל ומטרות

בעידן שבו מייחסים חשיבות רבה להתפתחות היחיד, טוב להיזכר בדברים שאמרו הרב קוק והרב מאיר זצ"ל בעניין חשיבותו של היחיד – הן היחיד כשלעצמו הן כחלק של הכלל. בהצטרף היחידים אל הכלל, התכונות הייחודיות לכל יחיד ויחיד, מצטרפות זו לזו ויוצרות יחד פסיפס מגוון עשיר ומיוחד.

בסדנה זו נעמיק בהיכרות הייחוד שבכל ילד, בכמה דרכים:

- ← הכרת הילדים מבעד לראיית ההורים: נראה את הילד היחיד על חוזקותיו וייחודו, ונתבונן בו גם כחלק מחברה וקהילה.
- ← יצירת שותפות בין ההורים והצוות מתוך תיאום ציפיות והבנת הצרכים של כל השותפים.

מהלך הסדנה (הסדנה כוללת ארבעה שלבים)

בסדנה ניצור בעזרת ההורים יצירה משותפת שיהיה בה ייצוג לייחודיות של כל ילד ולשילובה בתוך המארג הכיתתי או הגני.

שלב א – פתיחה במליאה

את הסדנה נוכל לפתוח בדברי הרבנים הראשיים הראשונים שעמדו בראש הרבנות הראשית לישראל:

← דברי הרב יעקב מאיר הראשון לציון זצ"ל, רבה הספרדי הראשון של ארץ ישראל:

ואין אדם בא לעולם אלא על ידי האחדות... וזה אחד מפלאי ה', שחיה יכול לברוא את כל בני האדם יחד מן האדמה, ולא עשה כן... להראות, כי קיום החיים הוא דווקא על ידי התדבקות ואחיזה איש ברעהו.

← דברי הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל (בתוך: 'סוד היחיד והיחד'):

אם יעלה על הדעת להנתק מהאומה, צריך הוא לנתק את נשמתו ממקור חיותה... אמנם צינורות ההזנה הנשמטית והגנת החיים שלה חולכים בכנסת-ישראל על-ידי המצוות, דבר ד', זהו הפלג הכללי המתגלם בארח החיים, הרשום בתוכניתו.

גם הרב קוק וגם הרב מאיר מלמדים אותנו שקיום החיים בא לידי ביטוי בחיבור ובקשר הנוצרים בין בני אדם ובדיבוק החברים המצרפם לכדי קהילה.

שלב ב – פעילות

כל הורה מקבל קובייה / חלק של תצרף (פאזל) / פרח (או פריטים אחרים שעולים בדעתכם, שצירופם יחד יוצר מהות שלמה אחת), וכולם יחד בונים מגדל של קוביות / מרכיבים תמונה שלמה.

לפני הצירוף, הגננת/המורה תבקש שכל הורה יכתוב על הפריט שקיבל תכונה ייחודית המאפיינת את ילדו.

התוצר יישאר בגן/בכיתה לשימוש הילדים.

שלב ג – שיתוף במליאה

מתכנסים למליאה ומקיימים בה סבב שיתוף – כל הורה מציג את עצמו ומשתף בתכונה מיוחדת של ילדו.

בתום דבריו של כל אחד מההורים, הגננת/המורה תודה לו על השיתוף ותחזור על הייחודיות שציין.

שלב ד – סיכום וסיום

הגננת/המורה תסביר שזה הזמן להציג את ה"אני מאמין" שבבסיס הגישה החינוכית החותרת להצמיח לומד שיכולותיו מתאימות למידה במאה ה־21. גישה זו רואה בבית החינוך מקום שמטרתו לטפח את התלמידים – לתת מענה לסקרנותם הטבעית ולתחומי העניין שלהם, להגביר את חוזקותיהם ויכולותיהם. בתי החינוך מעודדים חקר והרחבת אופקים באמצעות למידה בדרכים מגוונות: למידה עצמית, התנסות חווייתית וחקר וגם למידת עמיתים; ובאמצעות מגוון אמצעי למידה ובהם מקורות מידע עשירים. בעזרת כל אלו הוא שוקד להנחיל לתלמידים ידע, מיומנויות וערכים.

הגננת/המורה תסביר שבמהלך השנה נעמיק עם הילדים ונחזק את תחושת השייכות לגן/לכיתה מתוך העמקה במקומו של ה'אני':

אני שעומד על דעתי, אני שמכיר את כוחי ואני שאין לו קיום ללא שייכותו ומחויבותו לכלל. נבחר שלהיות באמת 'אני' אינו אומר להיות לבד. כך נחשוף מעט בשנה זו את הסוד שהופך את היחיד ליחד, סוד הקובע שלא רק שהיחיד והיחד אינם סותרים זה את זה – אלא הם משלימים, מעצימים ומאפשרים ליחיד ולכלל להגיע לעוֹלָם למות ולגבהים חדשים.

(מתוך דברים שכתב דני הירשברג, מזכ"ל בני עקיבא לשעבר)

הגננת/המורה תשאל את ההורים אם ברצונם להוסיף משהו או לשאול, להעיר או להאיר וכד', ולאחר מכן תסכם את הערב: מה נעשה בו, מה משמעותו, ואיזו השפעה אנו מצפים שתהיה לו על העשייה הגנית/כיתתית.

וכמובן, תחתום בברכת ערב טוב ובברכת הצלחה.

חח"ע (חינוך חברתי ערכי) בחינוך היסודי חינוך לחסד ונתינה

בחמ"ד רואים בבית החינוך את המוקד העיקרי והמשמעותי ביותר בטיפוח הזהות הציונית-דתית של כל תלמיד ובעיצוב דמותו על פי דמות הבוגר המשורטטת בחזון החמ"ד, היינו: טיפוח הדור הבא. לצורך מילוי משימות חשובות אלו עוסקים בחמ"ד בבירורים הנוגעים למהות, ועל בסיס הבירור, מנחילים – בעזרת מערכי הוראה ולמידה שנבנו בקפידה ובשיקול דעת – מיומנויות, ערכים וידע בכל תחום ובכל תתתחום כדי להצמיח בוגרים היודעים לזהות אתגרים והזדמנויות ומצוידים בכלים להתמודד איתם ולהתנהל במציאות בדרך מיטבית.

בתי החינוך בחמ"ד שוקדים לבחון את המציאות ולזהות בה אתגרים חדשים והזדמנויות, ולפעול להתמודדות מיטבית עם כל אתגר ולנצל כל הזדמנות לצמיחה. כדי לתת מענה לצרכים המשתנים ולטפח את הזהות האישית לאור אתגרי התקופה, מגייס המבנה הארגוני כולו על כל היבטיו הפדגוגיים והארגוניים. לנגד עיני כל באי בית החינוך עומדים תדיר עצת החכם באדם "בכל דרכיך דעהו" (משלי ג, ו) ודברי אביו, נעים זמירות ישראל: "שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהלים טז, ח), והם מתווים את דרכם בכל המעשה החינוכי בבית החינוך, ובהרחבת השפעתו אל המעגלים ההולכים ומתרחבים: משפחה, קהילת העם היהודי בארץ ובתפוצות וגם המציאות הכוללת בעולם.

אבן הדרך "חסד ונתינה" היא אבן דרך מתכללת השוקדת להקנות כלים לפיתוח המודעות לסביבה ולזולת, לראיית צרכים העולים מן השטח, לעידוד יוזמות לסיפוק אותם הצרכים ולגיוס המשאבים להצלחת היוזמות הללו. המציאות משתנה לנגד עינינו תדיר, והקב"ה מזמן לפתחנו אתגרים חדשים שנועדו לפתח בנו את הדאגה לכלל ואת מידות **החסד והנתינה**. מגפת הקורונה שפקדה את העולם כולו בשנה האחרונה, העצימה את האתגרים וחידדה התפיסה של מהות הפרט והכלל, וכמו כן היא הבליטה את החשיבות שיש למעורבות החברתית ואת כוח ההשפעה של היחיד על הקבוצה.

מערכי שיעור ויחידות הוראה בתחום זה – סירקו את הברקוד בתחתית העמוד.

לשיעורים בכיתות ראוי להקדים בירור מקיף ומעמיק של הצוות החינוכי, ולפיכך מוצעים להלן כלים ארגוניים לבחינת המעשה החינוכי בחינוך החברתי-ערכי לאור האתגרים וההזדמנויות.

עיצוב תלמידינו והצמחתם להיות בוגרים עצמאים המיטיבים לעצמם ולקהילתם – דורשים מאיתנו לקדם תוכניות לפיתוח תלמידינו לאור דמות בוגר החמ"ד המשורטטת בחזון החמ"ד. השלב הראשוני בהתקדמות במשימה זו כולל בירור מהות דמות בוגר החמ"ד, זיהוי אתגרי התקופה והצרכים העולים מן השטח, וחשיבה על דרכים מיטביות המביאות בחשבון את כלל ההיבטים ומתאמות ביניהם. התובנות שלנו עשויות להתגבש מתוך שיח וסיעור מוחות, מתוך נתונים אמפיריים שנאספו ועוד (להלן נדגים). מומלץ לפתח את השיח בקרב באי בית החינוך.

תובנות מתוך שיח

ניהול שיח בצוות הבית ספרי / כיתתי / מקצועי / קהילה ההורים / תלמידים

מטרה

יצירת שיח חופשי ודיון מעמיק לבירור דמות בוגר החמ"ד בהלימה לאתגרים ולצרכים העולים מהשטח

עזרים

- ↪ ערכת "קלפי שבילים" – מתוך הערכה "חינוך חברתי-ערכי" – סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.
- ↪ חפצים (המנחה יביא עימו או יבקש מן המשתתפים להביא); חפצים המזוהים עם עולם בית הספר, עולם הבית וכדומה [לפי שיקול דעתו]
- ↪ תצלום/תמונה/ציור של מקום כל שהוא / תמונה מבית הספר (לבקש מהמשתתפים להביא)

שאלות מנחות לדיון

- ↪ מהי דמות הבוגר בעינינו?
- ↪ מה ייחשב בעינינו הצלחה בעוד _____ שנים?
- ↪ מהי נקודת החוזק המיוחדת שיש ב _____?
- ↪ מהי המיומנות החברתית החשובה ביותר לתלמידים בעת הזאת / לקראת העתיד?

גיבוש תובנות לאור נתונים אמפיריים

עיבוד נתוני מיצ"ב אקלים / הכנת מחוונים מותאמים בית ספריים

מטרה

קידום העשייה החינוכית לשיפור האקלים החברתי מתוך התמקדות בנקודות חוזק ותורפה בתחום זה

דרכי פעולה

- ← פריסת היגדי מיצ"ב האקלים הקשורים לחינוך החברתי-ערכי ודירוגם על פי סדר חשיבותם (בעיני קבוצת המשתתפים);
- ← בחינת נתוני מיצ"ב אקלים ובחירת התחומים שבהם מבקשים להתמקד – בעזרת סימון מידת הדחיפות של הטיפול בכל אחד מהם ("דחוף" או "נחוץ");
- ← כתיבה משותפת של שאלוני אקלים חברתי מקדימים לכיתות הנמוכות.

נקודות לדיון

- ← בחינת המעשה החינוכי לאור הנתונים בהשוואה לנתונים משנים קודמות.
- ← מהם התחומים העיקריים שקשורים לתחום החברתי-ערכי המשפיעים על עיצוב דמות הבוגר?
- ← מה ייחשב הצלחה לטווח קצר/ארוך?

חילוץ תובנות מתוך תוכניות מחייבות

כל בית חינוך נדרש לעמוד ביעדים שמציבים משרד החינוך, החמ"ד, המועצה שבתחומה הוא פועל וגופים נוספים, לדוגמה: אבני הדרך של החמ"ד, מיומנויות גישות ערכים, דמות הבוגר, נושא שנתי, דמויות החמ"ד. כדי לבדוק שהוא אכן עומד במשימתו, גופים אלו מעמידים לרשותו תוכניות שעליו להפעיל בתחומו וגם סולם של מדדים שבעזרתם יוכל לוודא שהוא אכן צועד בדרך הנכונה.

מטרה

בחינת מידת ההצלחה במשימת טיפוח הזהות הציונית-דתית-חברתית והמיומנויות החברתיות לאור המחויבויות והדרישות

עזרים

כרטיסי מיומנויות גישות וערכים –
המצפן המערכתי, כותרות, כרטיסי עקרונות המצפן ולוח ארגון חודשי – סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.

כלל חומרי החמ"ד נמצאים באתר "המנהל לחינוך דתי".

חילוץ תובנות מתוך סוגיות של זהות ציונית-דתית

בחינת תמונת המצב הבית ספרית לאור מהות הזהות הציונית-דתית כפי שהיא נתפסת בראייה מקיפה – "המצפן המערכתי לב לדעת, חמ"ד"

מטרה

עמידה על חשיבות העשייה החינוכית-ערכית מתוך הבנת השפעתה על עיצוב הזהות הציונית-דתית בהווה ובעתיד

עזרים

"האוצר מתחת לגשר" – סרטונים, מצגות, ערכת הטמעה בתחום הזהות-סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.

חילוץ תובנות לאור מודל SEL – מיומנויות ידע וערכים

בחינת תרומת המעשה החינוכי לקידום הנחלת ערכים ומיומנויות ובמיוחד מיומנויות רוחניות רגשיות וחברתיות

להרחבה על המודל והכלים –

אפשר להסתייע באתר מנהל החינוך הדתי – סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.

כלים לקידום המיומנויות השונות –

אפשר למצוא בפורטל עובדי הוראה – סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.

מסכמים ובונים... "בכל דרכיך דעהו"

אחרי התעמקות ביעדים ובירור הדרכים שבעזרתן נתקדם לעברם – נוכל לגבש תוכנית מובנית לטיפול התחום החברתי-ערכי בבית החינוך שלנו. נסתייע בטופס ובטבלה להלן כדי לדייק ולבנות תוכנית שלמה.

טופס

בתקופה _____
נמקד את העשייה החינוכית לקידום: _____
כמענה לאתגר: _____
מתוך התייחסות לידע מיומנויות וערכים: _____
פירוט התוכנית:

הישגים ותוצאות שיעידו על הצלחת העשייה:

טבלה ארגון העשייה החינוכית

זמנים	במליאה	בעבודה / אישית / כיתתית	בעבודה בקבוצות	במרחבים: הפסקות מרחבי למידה	ביוזמות אישיות / כיתתיות	בפעילות בית ספרית	בחדרי מורים / הורים / קהילה
שבוע 1							
שבוע 2							
שבוע 3							
שבוע 4							
שבוע 5							
שבוע 6							
שבוע 7							
שבוע 8							

חח"ע בחינוך העל-יסודי "ממני אליך" תוכנית להתפתחות אישית ומעורבות חברתית לאור חזון החמ"ד

התוכנית להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית מובילה תהליכים של למידה משמעותית שתעצים את הלומדים ומתוך כך תקדם מעורבות חברתית ואזרחית. התוכנית מכוונת לטפח בוגר ערכי, בעל תחושת ערך ומשמעות, בעל יכולת ניהול עצמי, המרגיש שייכות לקהילה, לחברה ולמדינה; ומתוך האחריות שהוא חש כלפיהן הוא מוכן ליטול חלק בעיצובן ובבנייתן.

התוכנית כוללת שני ממדים: **ממד מעשי** – התנסות פעילה במעורבות חברתית; ו**ממד עיוני** – ליווי ההתנסות בתהליכים מובנים ובהם עיבוד רפלקטיבי, שיח ערכי והרחבת ידע.

רציונל התוכנית

"וְאֶשְׁמַע אֶת קוֹל אֲדֹנָי אֲמַר אֶת מִי אֶשְׁלַח וּמִי יֵלֶךְ לָנוּ וְאָמַר: הִנְנִי שְׁלָחְנִי" (ישעיהו ו, ח).

אנו מבקשים לאמץ את דברי הנביא ולחיות חיים של ערך – מתוך תודעת שליחות, ומתוך מודעות ליכולות, לכישורים ולצרכים של כל אחד מאיתנו כיחיד ושל החברה והקהילה המקיפות אותנו.

תוכנית זו, כמו תוכניות חינוכיות נוספות, מבטאת את חזון החמ"ד שלאורו אנו מבקשים לחנך את ילדינו. **חזון החמ"ד הוא בחזקת "יין ישן בקנקן חדש" – שרטוט שלם וחדש של עקרונות המתאימים לימינו, אך מושתתים על הררי קודש קדומים:**

- ↪ חזון החמ"ד מתבסס על "לך לך" – חיים של שליחות מתמדת.
- ↪ חזון החמ"ד מתבסס על "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים..." – האמונה שאנו חוליה בשרשרת הדורות ושליחים במרוץ הפיד, ומוטל עלינו להעביר את הפיד לדורות הבאים באמונה ובאהבה גדולה.
- ↪ חזון החמ"ד מתבסס על "סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה" – חיבור בין שמיים לארץ, בין חומר לרוח, בין קודש לחול, בין התורה לחיים.
- ↪ חזון החמ"ד מתבסס על דמותו של אהרון הכהן "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" – חינוך לאהבת ישראל.
- ↪ חזון החמ"ד מתבסס על "ממלכת כהנים וגוי קדוש" – על חובתנו לחיות כציבור, כאומה בארצה ולקיים חיים מלאים במדינה יהודית ודמוקרטית.
- ↪ חזון החמ"ד מתבסס על "לך בכחך זה והושעת את ישראל" – אכפתיות, מסירות ודאגה לעם ישראל בענווה גדולה.
- ↪ אימוץ חזון החמ"ד פירושו חיים שיש בהם התגשמות חזון הנביא יחזקאל: "והבאתי אתכם אל אדמת ישראל... וידעתם כי אני ה'" והודאה על הזכות שנפלה בחלקנו.

בממד המעשי – ההתקדמות להטמעת החזון ולהנחלת עקרונותיו לתלמידים נעשית לאור חמש מטרות על שהגדרנו בתחום המעורבות והאחריות, והיא נעה בתנועה ספירלית – מן המעגל האישי־פרטי אל מעגלי החיים החברתיים:

בין אדם לעצמו: חינוך התלמידים למידות טובות, לשאיפה לצמיחה מתמדת ולמיצוי עצמי בכל תחומי החיים.

בין אדם לאלוקיו: חינוך התלמידים לאמונה, לאהבת ה' וליראת שמיים, לחיי תורה ומצוות.

בין אדם לזולתו: חינוך התלמידים לראיית צלם אלוקים בכל אדם ולדבקות בכלל הגדול "ואהבת לרעך כמוך" ובמצוות הנובעות ממנו.

בין אדם לעמו: חינוך התלמידים לאהבת כלל ישראל, לאחריות לכלל ולמעורבות בקהילה.

בין אדם לארצו ולמדינתו: חינוך התלמידים לאהבת הארץ, להכרה בערכה הרוחני, הלאומי וההיסטורי של מדינת ישראל, לאחריות לעתידה ולנכונות לפעול למענה.

חמש מטרות על אלו הן התשתית הרעיונית שבבסיס הפעילויות העוסקות בנושא מעורבות חברתית ואחריות אישית. חמש המטרות שלובות זו בזו, ומצד האמת הניסיון לחלק ביניהן ולחנך למען מטרה אחת בלבד איננו מעשי. ועם זאת בחרנו, בחירה מלאכותית במקצת, להדגיש בכל פעילות מטרה אחת מתוך המכלול העשיר, וזאת כדי להאיר באור מדויק יותר ולהדגיש את הפן הייחודי שלה, וגם כדי להנחיל שפה משותפת לכלל תלמידי החמ"ד השואפים להתפתח ולפעול מתוך מעורבות חברתית ואחריות אישית.

בתי החינוך שלנו הם בבואה של הקהילה כולה. מתוך מחויבות לתפילה: "שים שלום... **עלינו ועל כל ישראל עמך...**" (תפילת עמידה, ברכת שלום), אנחנו מבקשים לראות ביחס בין בתי החינוך לקהילות שהם משרתים, יחס המתאפיין בהדדיות: בתי החינוך הם מוקד השפעה על הקהילה מחד גיסא, והם גם ניזונים ומושפעים ממנה ונעזרים בה מאידך גיסא.

הטמעת ערך החסד והנתינה הלכה למעשה באורח החיים היא מטרה ראשונה במעלה בכל עת ובכל גיל. החסד והנתינה יוצרים חיבור מעשי ואמוני לעולם התורה.

הרחבת מעגלי החסד במוסדות החמ"ד מאפשרת לתלמידים לחוות את הרגש שהנתינה מעוררת ומעניקה להם השראה לפעילויות חסד ונתינה לאורך ימים ושנים.

בתוכנית "ממני אליך" סדנאות, מאמרים להעשרה וגם רעיונות למיזמים אישיים וקבוצתיים. התוכנית משתלבת בתוך המסגרת הרחבה יותר של התוכנית (המיועדת לתלמידי כיתות י') להתפתחות אישית ולמעורבות חברתית, והיא עוסקת **בהיבטים הערכיים המשולבים בלמידה העיונית.**

1... עובר לעשייתה – סדנאות כיתתיות

הסדנאות משתלבות בשעות הלימוד העיוניות של תוכנית הלימודים בכיתה י'.

שמונה הסדנאות שלפניכם עוסקות בערכים העומדים בבסיס המעורבות החברתית, בהתאם לחזון החמ"ד. אפשר לשלבן **בהכנה לתוכנית ובשיח הערכי** המתקיימים במהלך השנה (ראו הערות בטבלה).

רכז המעורבות בבית הספר יבנה, על פי שיקול דעתו ובהתייעצות עם המחנכים ועם המורים המקצועיים, תוכנית למידה, שבה ישולבו סדנאות (מן המוצעות להלן) ופעילויות נוספות העשויות להשתלב [בתוכנית הלימודים המלאה לכיתה י'](#) ונוגעות למגוון התכנים הנלמדים בכלל תחומי הדעת, ולפיכך מומלץ להסתייע בהן להעשרת השיעורים בתחומי הדעת השונים.

הסדנה

הפעלת פתיחה מעורבות חברתית ואחריות אישית לאור חזון החמ"ד

* סרקו את הברקוד בתחתית העמוד

רציונל

חזון החמ"ד הוא בחזקת "יין ישן בקנקן חדש" – שרמוט שלם וחדש של עקרונות המתאימים לימינו ומושגתים על הררי קודש קדומים.

יעד משרד החינוך – **טיפול מעורבות חברתית ואחריות אישית** – הוא ביטוי לשאיפה להצמיח יהודים מאמינים המודעים לעצמם, המחויבים לקיום מצוות והמעורבים בקהילה, בעם ובמדינה.

פעילות זו נועדה לברר את הקשר בין המושגים "אחריות אישית" ו"מעורבות חברתית".

הסדנה

בין אדם לעצמו

2. "מי אני?"

"כל העולם כולו שלך הוא, מה שאתה רוצה לעשות בעולמך עשה"
(בבלי, סנהדרין לח ע"ב)

מתאים לתוכנית הלימודים בנושא:
היכרות עם עצמי בהקשר של מעורבות חברתית

* סרקו את הברקוד בתחתית העמוד

רציונל

מימוש חזון החמ"ד מתחיל במעגל הקרוב ביותר לתלמיד – בין אדם לעצמו. הוא מתחיל בחינוך התלמידים למידות טובות, לשאיפה לצמיחה מתמדת ולמצוינות בכל תחומי החיים.

הפעלה זו מציעה כלים לבירור אישי, למיצוי הפוטנציאל האישי ולמצוינות לאדם, יציר הבריאה, ניתנו כישורים ויכולות, ועליו לעמול לפתחם. כדי שאדם ימצה כישורונות ויגיע למצוינות, עליו להכיר תחילה את עצמו: לבדוק מהם כישוריו ולהכיר את החוזקות ואת האיכויות שבן.

הסדנה

בין אדם לאלוקיו

3. למה לשאוף ליותר?

"שלושה דברים רובן ומיעוטן רע ובינוניותן יפה –
השאור, והמלח והסירוב" (ירושלמי, ברכות ה, ג)

**מתאים לתוכנית הלימודים בנושא:
מוטיבציה למעורבות חברתית**

* סרקו את הברקוד בתחתית העמוד

רציונל

חזון החמ"ד כולל חינוך התלמידים לאמונה, לאהבת ה' וליראת שמיים, לחיי
תורה ומצוות.

הקב"ה נתן באדם תכונות, כישרונות וכוחות. תפקידו של האדם בעולם הזה
לממשם במלואם ולהביאם לידי ביטוי. מימוש פוטנציאל הכוחות והכישורים
מביא ברכה ליחיד ולחברה ומאפשר לאדם לחיות חיים מלאים ומשמעותיים.

הסדנה

בין אדם לעמו

4. "צריך גלגל? – אני גלגל"

"לפיכך נברא אדם יחידי" (משנה, סנהדרין ד, ה)

מתאים לתוכנית הלימודים בנושא:

שיח ערכי

* סרקו את הברקוד בתחתית העמוד

רציונל

חינוך התלמידים לאהבת כלל ישראל, לאחריות לכלל ולמעורבות בקהילה הוא נדבך מרכזי בחזון החמ"ד ובמלאכת המחשבת של עבודת החינוך. יהודי מגיע לעולם הזה כדי למלא שליחות. לכל יהודי תפקיד שהעולם נצרך לו. יש תפקידים רבים ושליחויות שונות. צרכי העם, המדינה והעולם מרובים. תפקידו של כל יהודי לברר מהי שליחותו ולפעול ככל יכולתו כדי למלאה.

הסדנה

בין אדם לעמו, לארצו ולמדינתו

5. "הנני"

"וְאֶשְׁמַע אֶת קוֹל אֲדֹנָי אֵימֶר אֶת מִי אֶשְׁלַח וּמִי יֵלֶךְ לָנוּ וְאָמַר: הֲנִי שְׁלַחְנִי"
(ישעיהו ו, ח)

מתאים לתוכנית הלימודים בנושא:

שיח ערכי

* סרקו את הברקוד בתחתית העמוד

רציונל

מסירות הנפש הישראלית, הצורך לקיים ייעוד מסוים והרצון לחיות חיים משמעותיים טבועים בהווה שלנו. הם ירושה לנו מאברהם אבינו, בבחינת "מעשה אבות סימן לבנים".

בחזון החמ"ד כלולה השאיפה לחנך את התלמידים לאהבת כלל ישראל, לאחריות לכלל ולמעורבות בקהילה; לאהבת הארץ, לדאגה לעתידה ולנכונות לפעול למענה מתוך אחריות.

השאיפה וגם היכולת לשנות, להשפיע ולתת אינן נחלתם של מנהיגים גדולים בלבד אלא של כל יחיד ויחיד המאמין בעצמו ובדרכו. המראה אל מעל לצורכי היום־יום היא האידיאל התורני והאלוקי בעולם החומרי, והגשמת השאיפה היא מימוש האידיאל.

על בסיס ההנחה והאמונה שבכוחו של מפגש עם עוצמות גדולות לעורר רצון לגדול – בהפעלה זו תינתן למשתתפים הזדמנות להתוודע לאנשים גדולים שחוללו שינוי בעולם.

הסדנה

בין אדם לזולתו

6. על אהבת החסד

"יותר ממה שהמעשה מורה על העושה, מורה הרצון על הרוצה"
(הרא"ה, ערפילי טוהר, צ"א)

מתאים לתוכנית הלימודים בנושא:

שיח ערכי

* סרקו את הברקוד בתחתית העמוד

רציונל

חינוך התלמידים לראיית צלם אלוקים בכל אדם ולדבקות בכלל הגדול "ואהבת לרעך כמוך" ובמצוות הנובעות ממנו, הוא עיקר חשוב בחזון החמ"ד. במעורבות חברתית, עזרה לזולת, חסד ונתינה בהתאמה לכישוריו וליכולותיו של כל נער טמון ערך כפול – הן למקבל הן לנותן, הזוכה לרוממות רוח ולעשייה חיובית ואף מהנה.

הפעלה זו עוסקת במשמעות חוויית הנתינה ובהיותה נדבך חשוב ומעצים בטיפוח הזהות התרבותית של בני הנוער.

הסדנה

בין אדם לדולתו

7. אפשר לעזור?

על פי "שמונה מעלות בצדקה" לרמב"ם

מתאים לתוכנית הלימודים בנושא:

שיח ערכי

* סרקו את הברקוד בתחתית העמוד

רציונל

חינוך יום-יומי של התלמידים, לאורך שנים, לראות את צלם האלוקים בכל אדם ולדבוק בכלל הגדול "ואהבת לרעך כמוך" ובמצוות הנובעות ממנו, מקדם את התלמידים בתחום עשיית החסד.

שמונה המעלות שהרמב"ם מונה בצדקה מציבות לפנינו מדרג חינוכי-ערכי ומלמדות אותנו איזו נתינה גדולה מחברתה. מלבד זאת הן משרטטות לפנינו דרך שמגמתה עלייה – כל מעלה היא שלב (מדרגה), והאדם יכול להתקדם משלב לשלב ולהגיע עד למעלה.

הדברים אמורים בכל מערכת יחסים: בכיתה, בבית ספר, בקהילה ובחברה כולה.

הפעלה זו מעוררת חשיבה רפלקטיבית על הנתינה עצמה ומתוך כך מעצימה אותה.

הסדנה

בין אדם לעצמו ולזולתו

8. "מה ה' דורש ממך..."

...ואהבת חסד והצנע לכת עם ה' אלקיך" (מיכה ו, ח)

מתאים לתוכנית הלימודים בנושא:

שיח ערכי

* סרקו את הברקוד בתחתית העמוד

רציונל

חזון החמ"ד כולל חינוך התלמידים למידות טובות, לשאיפה לצמיחה מתמדת ולמצוינות בכל תחומי החיים, וגם לראיית צלם אלוקים בכל אדם ולדבקות בכלל הגדול "ואהבת לרעך כמוך" ובמצוות הנובעות ממנו. המטרות ה'אישיות' והמטרות ה'כלליות' מזינות ומשלימות זו את זו.

מעורבות חברתית ותרומה לחברה הן ביטויים מודרניים לערך יסודי ומרכזי בעולם היהודי – חסד. היבטים רבים יש למידת החסד בעולם: הדדיות, יוזמה, קבלה ועוד. בספר משלי נאמר: "גומל נפשו איש חסד" (יא, יז) – כלומר אדם העושה חסד עם זולתו ומעניק לאחר, גומל חסד עם עצמו.

בהפעלה זו נעסוק בבירור המניעים האנושיים השונים לעשיית חסד ומתוכו – נעצים את עשיית החסד.

לקט מערכים ותוכניות הקהל למען ציון - טיפול זהות ציונית-דתית / הצעות לפעילות כיתתית

מתוך החוברת:
"הקהל למען ציון 2"

רציונל

"זהות" היא מושג המתפתח ומשתנה בכל שלבי החיים. הזהות מורכבת מאוסף של תפיסות, אמונות ומחשבות של היחיד ביחס לעצמו וגם לסביבתו. למציאות שהאדם נולד לתוכה (משפחה, מקום, חברה, תרבות) יש השפעה מכרעת על האופן שבו יתפוס את עצמו. זהות ציונית-דתית היא מציאות שלמה וכוללת של תפיסות, מחשבות, אמונות ומעשים. טיפוח זהות ציונית-דתית היא לב ליבו של המעשה החינוכי בבתי החינוך של החמ"ד. בחירתם של נציגי "הקהל" בוועידת ההיגוי שהתקיימה בשבט תשע"ה בנושא "דע את עצמך", מעידה על רצון כן ועמוק להיטיב ולברר את הזהות האישית כחלק מתהליך של צמיחה והתבגרות.

מטרות

- ↪ לברר עם המשתתפים דילמות ואתגרים של תהליך בניית זהות בכלל וזהות ציונית דתית בפרט;
- ↪ להתחנך ולחנך להכרה בערכה הרוחני, הלאומי וההיסטורי של מדינת ישראל, לאחריות לעתיד המדינה ולנכונות לפעול למענה;
- ↪ לחזק בקרב המשתתפים תחושות ורגשות של זהות ציונית דתית;
- ↪ לגבש עם המשתתפים רעיונות מעשיים לטיפוח ולבנייה של זהות אישית וחברתית ברוח הציונות הדתית, ועשייה למען חיזוק הקשר בין אדם לעצמו ובין אדם לאלוקיו – בבחינת "דע את עצמך".

מהלך הפעילות

שלב א

- עידוד חשיבה בנושא "זהות ציונית דתית" והצפת רעיונות מעשיים לטיפוח ולבנייה של זהות אישית וחברתית ברוח הציונות הדתית.
- הצעה 1:** המנחה יבחר אחד מדפי הפעילות או המקורות המופיעים בנספח 1, יחלק אותם למשתתפים ויקיים דיון או פעילות.
- הצעה 2:** המנחה יחלק את המליאה לכמה קבוצות (בכל קבוצה 4–5 משתתפים). לכל קבוצה הוא ייתן דף משימה "עלה למעלה עלה..." (נספח 3) ויבקש ממנה לבחור כיוון למידה בנושא "דע את עצמך".
- כל קבוצה תקבל דף מידע / מקור לפי בחירתה (נספח 1).

שלב ב – מי אני: יהודי, ישראלי, ציוני?

המנחה יחלק למשתתפים דף משימה "מי אני: יהודי, ישראלי, ציוני?" (נספח 2) ויבקש מהם למלאו.

שלב ג – במליאה: גיבוש הצעות מעשיות לפעילות בתחום

מובילי "הקהל" יאספו את הדפים ויכינו רשימת הצעות מעשיות לבחירה. הכיתה תצביע ותבחר שלושה רעיונות לפעילות בית ספרית לקידום הקשר בין אדם לעצמו ולאלוקיו, וכן רעיון לעשייה כיתתית לאלתר (תיתכן חפיפה).

שלב ד – סיכום

מובילי "הקהל" ירכזו את המידע ויכינו דף שיקוף כיתתי (נספח 4). הם יציגו את הדף לפני הכיתה, ולאחר מכן יעבירו אותו למליאת "הקהל" הבית ספרית.
*מומלץ לקיים את הפעילות בהשתתפות מובילי "הקהל" הכיתתיים.

לאחר, לחוברות "הקהל למען ציון" למצגות, סרטונים ועוד – סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.

מתחברים לתפוצות ערכת קלפים

דבר המחברות היוצרות:

מאז גלה עם ישראל לראשונה (בשנת 586 לפני הספירה) והתחיל חי בארצות שונות, מתקיימת מערכת יחסים מיוחדת ודינמית בין היהודים החיים בארץ ישראל ובין אלה החיים מחוצה לה. אומנם היהודים פזורים ברחבי תבל, ועם זאת היהודים כולם נשארו אומה אחת, מלוכדת. הכוחות המלכדים את כלל היהודים לאומה אחת הם כלל הגורמים המשותפים לכולם: היסטוריה, דת ומולדת משותפות, וגם המחויבות של כל פרט לקיומו הפיזי והרוחני של העם היהודי השלם.

הקמת מדינת ישראל הייתה התגשמות חלום בן אלפיים שנה – לחזור למולדת הקדומה ולבנות בה חיים עצמאיים של עם החי בארצו, היינו: כיוון הריבונות הלאומית. לאחר קום המדינה, לצד הקריאה לעלות לארץ ולממש את החזון הציוני, נוצר קשר מיוחד בין קהילות היהודים בתפוצות ובין מדינת ישראל. אוכלוסיית היהודים בעולם מונה כ־14.8 מיליון נפש. מתוך כלל האוכלוסייה היהודית, כ־8.1 מיליון חיים מחוץ לישראל (מתוכם כ־5.7 מיליון בארה"ב). בארץ עומד מספר היהודים על כ־6.7 מיליון נפש (מתוך אומדנים שהתפרסמו בשנתון היהודי האמריקני 2019 AJYB). קהילות יהודיות ברחבי העולם מקיימות חיי קהילה פעילים, ולצידם – קשר הדוק עם מדינת ישראל, הכולל סיוע כלכלי, שיתוף פעולה חינוכי ושמירה על האינטרסים של מדינת ישראל במישור הפוליטי והבינלאומי.

ישראל, מצידה, מבקשת לחזק את הקהילות היהודיות ואת הקשר איתן בהושטת עזרה לזקוקים לה, בקידום פעילויות שמחזקות את הזיקה לישראל, בהוראת עברית, בפיתוח הזדמנויות לשיתוף עסקי, בעידוד ביקורים של קבוצות ושל יחידים בישראל ועוד.

במרוצת השנים מאז קום המדינה, חלו תמורות במערכת היחסים שבין יהדות ישראל לבין יהדות התפוצות. אירועים שונים בארץ ובעולם שבים ומעוררים דיונים בדבר חשיבות הקשר שבין העם היהודי בתפוצות לבין מדינת ישראל; ויש שאירועים מסוימים מעוררים את נציגי הקהילות היהודיות בעולם להפגין את תמיכתם בישראל ובתושביה, ואת מדינת ישראל – להביע את אחריותה כלפי יהודי התפוצות.

מערכת החינוך מייחסת חשיבות לקיום דיון מתמשך בנוגע לעתיד המשותף ליהודי ישראל והתפוצות. הדיון יכלול בירור מגמות המאפיינות את מערכת היחסים שבין ישראל לתפוצות ודרכים לחיזוק ולטיפוח המחויבות ההדדית, על רקע תמורות בישראל ובקרבת הקהילות היהודיות שבתפוצות.

ערכה זו פותחת פתח לדיון בנושא ומאפשרת עמידה על חשיבות הקשר עם יהדות התפוצות. אנו תקווה שהערכה תהיה לכם לעזר ומאחלות לימוד מהנה שיקדם שיח משמעותי בנושא.

יוצרות הערכה

שושי שפיגל, מפקחת ארצית חינוך חברתי-קהילתי, ח"ן חמ"ד

יעל קופרשטוק, מנהלת מרכז הדרכה, ח"ן חמ"ד

רונית גוטמן-גרוס, מדריכה ארצית, מנהל ח"ן

רציונל

כפי שצוין לעיל, מערכת החינוך מייחסת חשיבות לקיום דיון מתמשך בנוגע לעתיד המשותף ליהודי ישראל והתפוצות. לאור הידיעה הכללית לגבי חשיבות הקשר הן למדינת ישראל הן ליהדות התפוצות – ראוי לבחון את הקשר וגם לחדד במה טמונה חשיבותו לשני הצדדים גם יחד.

מטרות

- ↪ דיון במערכת היחסים שבין ישראל ליהדות התפוצות;
- ↪ בירור מידת הקשר שבני נוער בישראל חשים כלפי יהודי התפוצות וחיזוק תחושת הסולידריות בין הנוער בישראל לנוער היהודי בתפוצות.

הוראות

- ↪ בחרו בתמונה או בהיגד/ציטוט שלדעתכם מבטאים את הקשר – המצוי או הרצוי – שבין מדינת ישראל ליהדות התפוצות או את היחס של הישראלים אל יהדות התפוצות.
- ↪ נמקו את בחירתכם.

שאלות לדיון במליאה בעקבות הפעילות

- ↪ האם על כל היהודים לחיות במדינת ישראל או רצוי שחלק מן היהודים יהיו פזורים בקהילות שונות בעולם? נמקו.
- ↪ לדעתכם, מה מדינת ישראל אמורה להיות עבור יהודי התפוצות? (בית, מרכז, תפוצה משמעותית, תפוצה ככל התפוצות וכו')
- ↪ האם אחד הציטוטים/ההיגדים שקראתם שינה את דעתכם לגבי הקשר הרצוי בין ישראל לתפוצות?
- ↪ אילו מגמות מסתמנות בקבוצה בעניין היחסים הרצויים בין ישראל לתפוצות? (בחנו היבטים כגון מידת הקרבה והריחוק, סוג היחסים, מקומה של המדינה בחיי יהודי התפוצות ואחריותה כלפיהם וכד')
- ↪ אילו שאלות נוספות בנוגע ליחסי ישראל-תפוצות עולות בכם מתוך העיון בתמונות ובהיגדים/ציטוטים?

האם יהודי התפוצות צריכים לקיים קשר ביניהם (לא רק בהקשר של מדינת ישראל)?

מה אתם יודעים על הקשר המתקיים כיום בין ישראל לתפוצות?

אילו גורמים מחלישים את הקשר שבין ישראל לתפוצות? מה יכול לחזק אותו?

האם הקשר בינינו לבין יהודי התפוצות הוא 'קשר התלוי בדבר'? מה עלול לקרות אם הקשר בין ישראל לתפוצות יחדל להתקיים?

במקורות שקראתם הוזכרה האמרה "ישראל ערבין זה לזה". באילו תחומים עשויה אמרה זו לבוא לידי ביטוי?

מה אתם, כבני נוער, יכולים לתרום לקשר עם יהודי התפוצות?

*השאלות לקוחות מתוך הפעילות [עם אחד גורל אחד](#).

היגדים / ציטוטים

[ראובן ריבלין]

עלינו לצאת לדרך חדשה: לא עוד יחסים של צדקה, אלא מחויבות משותפת לצדק, לערבות הדדית יהודית ואנושית... לא עוד השתקה של ביקורת הדדית, אלא פתיחות אמיצה וכנות. לא עוד אידיאליזציה, אלא שותפות אמת, שמבוססת על היכרות אמת ועל מוסדות מוסכמים לפתרון בעיות ולקביעת מדיניות משותפת.

[נפתלי בנט]

מדינת ישראל היא מדינה מיוחדת. היא גם המדינה של האזרחים שלה, אבל היא גם המדינה של יהדות העולם. כנזה, ראש הממשלה צריך להיות לא רק ראש ממשלה של אזרחי ישראל אלא בעצם המנהיג של העם היהודי...

[אברהם בורג]

אופייה של מדינת ישראל, שהוקמה כמדינת העם היהודי, מתעצב על ידי הזיקה בינה לבין אלה שאינם דרים בה בפועל אבל רואים עצמם בשר מבשרה.

[יאיר שלג]

כיום, כאשר אין כמעט יהודי שהעלייה לארץ נמנעת ממנו בכפייה, ההכרעה שלא לעלות מטילה צל כבד על יומרתו של העם היהודי לבטא נאמנות אין־סופית למולדתו ההיסטורית. הבחירה לא לעלות מטילה צל על מידת הרצינות של יהדות הגולה בכוונותיה להתמודד עם מה שהיא מגדירה לכאורה כבעייתה הקיומית – ההתבוללות.

[פרופ' שלמה אבינרי]

מצב שבו קבוצה של מיליונרים ומיליארדרים יהודים, שאינם אזרחי המדינה, מתערבת באמצעות כספה בהכרעות בישראל הוא בלתי נסבל, בלתי דמוקרטי ומשחית. איש מהוגי הציונות לא חלם על מדינה יהודית שיהודי הגולה קובעים את גורלה.

[דוד בן־גוריון]

אנו, העם בישראל, אין ברצוננו ואין בכוונתנו להתערב בכל צורה שהיא בענייניהן הפנימיים של הקהילות היהודיות בחו"ל. הממשלה והעם בישראל מכבדים ביותר את זכותן ושלמותן של העדות היהודיות בארצות אחרות לפתח את צורת חייהן שלהן ואת המוסדות הסוציאליים, הכלכליים והתרבותיים המקומיים שלהן, בהתאם לצורכיהן ולשאיפותיהן.

[תנא דבי אליהו רבה יא]

כל ישראל ערבים זה לזה.
למה הם דומים? לספינה שנקרע בה בית אחד, אין אומרים: נקרע בית אחד
בספינה, אלא נקרעה כל הספינה כולה.

[מדרש תנחומא לפרשת ניצבים, א]

בנוהג שבעולם, אדם נוטל אגודה של קנים – שמא יכול לשברם בבת אחת?
ואילו נוטל אחת אחת – אפילו תינוק יכול לשברן.

[יאיר לפיד]

הפיצול בינינו – החלוקה בינינו – הם בסך הכול תאונה היסטורית... איפשהו
בהיסטוריה המשפחתית של כל אדם שיושב בחדר הזה יש אדם שעומד על
מזח בנמל ומנסה להחליט לאיזה כיוון הוא מפליג.

[גרשום כהן]

הגיעה שעתנו להכיר בכך שמקומם הלגיטימי של העם היהודי, של התרבות
היהודית ושל הדת היהודית אינו מצומצם למקום גאוגרפי יחיד. עתה יכולים
אנו להודות כי החלום הציוני במקורו, שראה את ישראל בחינת ביתם של כל
היהודים, היה בלתי מציאותי.

[עו"ד הרב גלעד קריב]

תרומתה של מדינת ישראל לקיום היהודי בתפוצות אינה מוטלת בספק, אבל לא פחות מכך גם תרומתה של יהדות התפוצות לחוסנה של ישראל ולעתידו של העם היהודי. ההכרה בתרומה ההדדית ובתלות ההדדית יכולה להיות בסיס איתן לשיח שיעצב את היהדות במאה ה־21 ושיבטיח את המשך הקיום היהודי. תנאי מקדים לשיח זה הוא צמיחת גישה ישראלית חדשה ובוגרת ביחס לחיים היהודיים בתפוצות.

[פרופ' גור אלרואי]

ספק אם מדינת ישראל הייתה מגיעה להישגים כה מרשימים ובפרק זמן כה קצר, לולא תמיכתה של יהדות ארצות הברית.

[שמעון הרמן]

לישראל מצידה יש תחומי אחריות שעליה לפעול בהם ביתר יעילות. יש לה האפשרות והחובה, שעדיין אין היא ממלאת אותן כיאות, לשמש כתחנת הכוח הרוחנית והתרבותית של העולם היהודי.

[זאב ביילסקי]

לפתחן של הקהילות היהודיות בעולם רובצת היום בעיה קשה ומטרידה של התבוללות: התרחקות בני הדור הצעיר וחוסר העניין שלהם במסגרות חיי הקהילה... למדינת ישראל חייב להיות עניין ראשון במעלה לסייע לקהילות היהודיות לעצור את הסחף הזה ולהתגייס בדרכים חדשות ויצירתיות למען המשך קיומו של העם היהודי... הדרך העיקרית שאנו מציעים היא מיצובה של ישראל כמקור עניין, אתגר והזדהות לצעירים יהודים מכל העולם... אנו פועלים לחזק את גורמי ה'משיכה' של ישראל.

[אילן גאל דור]

כשאני בודק את הקשר בין הנוער בישראל לתפוצות מצבנו לא טוב. זה לא ממש מעניין את הנוער ואת מערכת החינוך בישראל. הם רואים את האתגרים שלנו כאן מול האינטרנט, היהדות החברה וכו' ולא רואים ביהדות התפוצות משהו שמחייב אותנו וקשור אלינו.

[אוהד טל]

אין לנו הפריבילגיה לוותר על יהודי התפוצות... המציאות של יהודי התפוצות מורכבת, תהליכים של היחלשות והתנתקות מהזהות היהודית וממדינת ישראל מביאים למציאות של התבוללות קשה. אי אפשר לשבת בארץ ולצפות מהם שיעלו לארץ – צריכים להגיע אליהם ולחזק איתם את הקשר על מנת שזה יקרה.

[דניאל הרטמן]

העולם עודנו מקום מסוכן לישראל ולחלק מיהודי התפוצות. אבל תכלית החיים הקיבוציים שלנו אינה מתמצה בהתגברות על הסכנות הללו; אנו חותרים להתגבר על הסכנות הללו כדי שנוכל להגשים את תכליתנו כעם – לחיות חיים מלאי ערך, משמעות ותועלת.

[זאב אלקין]

הקשר בין העם היהודי היושב בציון לבין יהדות התפוצות, שהחל עוד בטרם קום מדינת ישראל, והתמיכה הבלתי מתפשרת של יהדות התפוצות ככלל ויהדות ארה"ב במיוחד בישראל, הם אבן יסוד בהקמת המדינה ובקיזמה לאורך השנים... אין מדינת ישראל ללא דאגה ליהודי התפוצה, ואין מצב שקט ורגוע של יהודי התפוצה ללא מצב שקט ורגוע במדינת ישראל.

[דוד בן-גוריון]

ירושלים נקודת המוקד של האהבה, הגעגועים, השאיפות והתקוות של העם העברי.

[מגילת העצמאות]

אנו קוראים אל העם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב הישוב בעליה ובבנין ולעמוד לימינו במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל.

[חנה סנש]

רעיון אחד מעסיק אותי כל הזמן: ארץ ישראל.
כל מה שקשור בשאלה זו מדבר אל ליבי – כל השאר אינו חשוב.

[שלום חנוך]

אדם נשאר אדם, אל תקרא לי עם.

[במדבר כג, ט]

הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב.

[ר' יהודה הלוי]

לבי במזרח ואנכי בסוף מערב –
איכה אטעמה את אשר אוכל ואיך יערב?
איכה אשלם נדרי ואסרי, בעוד
ציון בחבל אדום ואני בכבל ערב?
יקל בעיני עזוב כל טוב ספרד, כמו
יקר בעיני ראות עפרות דביר נחרב!

[ר' יהודה הלוי]

ציון הלא תשאלי לשלום אֲסִירֶיךָ
דורשי שלומך והם יתר עֲדִירֶיךָ
מִיָּם וּמִצָּרְח וּמִצָּפוֹן וְתִימָן שְׁלוֹם
רְחוֹק וְקָרוֹב שְׂאִי מִכָּל עֶבְרֶיךָ..."

[עמוס אטינגר]

יש מקום רחוק אחרי הים...
זה מקום רחוק, מקום נפלא
שם מכל חלון שומעים תפילה
בחצר הבית אם ובת
בתנור אופות חלות שבת
הבית שם, אחרי הים
את העיניים של אבי שם לא אשכח
איך מביט, מביט אל המזרח..."

כישורי חיים חט"ב-חט"ע

ערכת קלפים

משפטים מעוררי השראה של הרב קוק זצ"ל

להתבוננות אישית, להתפתחות אישית
ולדיהוי כוחות צמיחה פנימיים

מתוך החוברת:

"כתר מלוכה"

כתיבה:

אדווה זיידמן, מדריכה ארצית בכישורי חיים שפ"י
ומובילת התחום בחמ"ד

קהל היעד:

צוות מורים, יועצות, תלמידי על-יסודי והוריהם

משך זמן מומלץ:

שעה

מבוא

הערכה כוללת 25 קלפים לעבודה אישית וקבוצתית. בכל קלף תובנה או הדרכה מתוך כתבי הרב קוק זצ"ל, הרלוונטיות להתפתחות האישית ולתהליכי צמיחה פנימיים במסע חיינו כבני אדם, כאנשי חינוך, כהורים וכתלמידים. הקלפים מאפשרים עיסוק בדילמות, אתגרים והזדמנויות לצמיחה באופן יצירתי והשראתי; הרחבת את זווית הראייה והתבוננות במציאות ובמצב הקיים בדרך חדשה ומעמיקה.

מטרות

- ← הרחבת יכולת ההתבוננות האישית (אינטרוספקציה) בתהליכי צמיחה והתפתחות בחיים;
- ← הגברת היכולת לזהות אתגרים והזדמנויות במסע החיים בהשראת כתביו של הרב קוק זצ"ל;
- ← חשיפת המשתתפים להגותו ולתפיסת עולמו של הרב קוק זצ"ל ולימוד על דמותו.

מושגים מרכזיים שיילמדו בשיעור

- ← התפתחות אישית ותהליכי צמיחה
- ← מיומנויות רגשיות וחברתיות

משאבי למידה

ערכת קלפים

דרכי הערכה

ניתן לסיים את המפגש בהמלצה שכל משתתף יבחר קלף אחד אשר ילווה אותו בעבודתו בשבוע הקרוב או הדרכה חינוכית שאותה יישם בתקופה הקרובה.

מקורות מידע

- ➔ המאמר "משנתו החינוכית של הראי"ה קוק ומשמעותה לדורנו" מאת הרב יוחאי רודיק. לקריאת המאמר – סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.
- ➔ מודל SEL משרד החינוך (מתוך דמות הבוגר [נספח 3])

מהלך הסדנה

שלב א – פתיחה

נפתח בהסבר כללי על דמותו של הרב קוק ופועלו. אפשר להיעזר בפרק על קורות חייו שכתבה לאה מוריה (בחוברת "כתר רבנות" באתר מנהל החמ"ד). נאמר למשתתפים שבמהלך הפעילות נפגוש את אמירותיו מעוררות ההשראה של הרב קוק העוסקות בתהליכי התבוננות אישית, צמיחה והתפתחות, ובעזרתן נוכל לקדם תהליכי צמיחה והתפתחות אישיים, ולפתח ולטפח מיומנויות רגשיות וחברתיות.

שלב ב – התבוננות ושיח בעזרת ערכת קלפים

לביצוע שלב זה ריכזנו עבורכם רעיונות אחדים ליצירת שיח ושיתוף במסגרת הנחיה קבוצתית של חדרי מורים או מפגש הנחיה של הורים.

אפשרות א: קלפים גלויים

נפרוס את הקלפים כשפניהם כלפי מעלה. נזמין את משתתפי הקבוצה לקום ולעיין בכתוב על הקלפים ולבחור קלף אחד בהתאם להנחיה אחת מתוך בנק הרעיונות (להלן) בהתאם להרכב הקבוצה ולמטרת המפגש.

בנק רעיונות לשיחה ושיתוף

- ➔ בחר קלף אשר מושך את תשומת ליבך ומעורר בך עניין.
- ➔ בחר קלף המתאר אתגר בחיך.

- ← בחר קלף המתאר הזדמנות לצמיחה והתפתחות עבורך.
- ← בחר קלף המתכתב עם תפיסת עולמך לגבי תהליכי צמיחה והתפתחות.
- ← בחר קלף המביע שאיפה / רצון פנימי שלך.
- ← בחר קלף המתכתב עם אירוע שחוויית והתמודדת איתו בהצלחה.
- ← בחר קלף המבטא איחול עבורך להמשך מסע ההתפתחות והצמיחה שלך.

אפשרות ב: קלפים סמייים

נעבור בין משתתפי הקבוצה כשחבילת הקלפים בידנו – הקלפים מוחזקים במהופך. נבקש מכל משתתף לקחת לעצמו קלף הפוך-סמיי מתוך חבילת הקלפים. נקצה זמן להתבוננות והתחברות אישית לכתוב על הקלף. נעודד את משתתפי הקבוצה לשתף על פי אחת ההנחיות מתוך בנק הרעיונות (להלן) בהתאם להרכב הקבוצה ולמטרת המפגש.

בנק רעיונות לשיחה ושיתוף

- ← נסה להבין איך הכתוב על הקלף מתקשר לחיך כרגע (ניתן לעשות פעילות זו בזוגות, ולהתבונן בקלף יחד ולשתף במחשבות, רגשות ותובנות).
- ← התבונן בקלף ונסה להבין איזה מסר הוא נושא עבורך.
- ← חשוב על דילמה או אתגר בחיך, משוך מהחבילה 3 קלפים ושאל את עצמך כיצד התובנות המוצגות עליהם יכולות לסייע לך.

שלב ג – שיתוף בקבוצה, המללה והמשגה

שיתוף והמללה

ניתן לשתף בסבב או לאפשר למי שמוכן לשתף ראשון, והשאר – בעקבותיו. נבקש התייחסות לסימול של המיומנויות המופיע על הקלפים. על כל אחד לנסות לזהות את המיומנות התוך-אישית או הבין-אישית שאליה מתייחס הציטוט.

↪ נדמין את המשתתפים להתבונן על החוויה ונשאל כיצד חוו את המפגש עם קלפי הרב קוק: מה חשבו ומה הרגישו? איפה זה פגש אותם?

המשגה (פירוט בנספח מס' 2)

↪ תפיסת תפקיד המחנך בתהליכי צמיחה והתפתחות, הדגשים מתוך מאמרו של הרב יוחאי רודיק "משנתו החינוכית של הראי"ה קוק ומשמעותה לדורנו".
לקריאת המאמר – סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.

↪ תהליכי התבוננות אישית, זיהוי כוחות ויכולות במפגשי כישורי חיים.

המשגת מודל SEL

↪ המכוון לטיפוח ופיתוח מיומנויות אישיות ובין-אישיות כחלק מתהליכי צמיחה והתפתחות של הפרט.

שלב ד – סיכום: תובנות ויישום אישי

לסיום נציע שני רעיונות (תוכלו לחשוב על רעיונות נוספים משלכם):

↪ אפשר לבקש מהמשתתפים לציין תובנה אחת שהתחדדה או התחדשה בעבורם במפגש – בתפיסתם הנוגעת לתהליכי צמיחה והתפתחות אישיים / רעיון שעלה בדעתם ליישומה.

↪ אפשר להציע לכל משתתף לבחור קלף אחד שילווה אותו בשבוע הקרוב / בתקופה הקרובה (היינו: את ההדרכה המופיעה עליו בדעתו ליישם בתקופה הקרובה).

למערך המלא כולל הנספחים והקלפים – סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.

תוכנית שגרירים שגרירי "מפתח הל"ב" "ילדים מלמדים ילדים"

מטרות

- ← התנסות במעורבות חברתית מתוך תחושת אחריות, התמדה ויזומה;
- ← יישום של ערכי "מפתח הל"ב מתוך אמונה" ושל ביטויי ההתנהגות הנגזרים מהם בקרב באי ביה"ס;
- ← קידום תחושות השייכות והמסוגלות.

קיימים שני מודלים לפעילות השגרירית:

- ← שגרור ערך
- ← שגרור יוזמה

בפעילות יושם דגש במרכיבים האלה:

- למידה** – הצגת הנושא הערכי בעזרת אמצעי המחשה מגוונים;
- שיתוף** – הזמנת המשתתפים לשתף בסיטואציות מחיי יום-יום הרלוונטיות לנושא הערכי;
- התנסות** – הזמנת המשתתפים להתנסות בערך ולעודד את יישומו בחיי יום-יום;
- משוב והערכה** בעקבות הפעילות – בקרב קהל היעד ובכיתת השגרירים.

קליטת עלייה

מערכים מתוקשבים מתוך החוברת "כתר מלוכה":

↪ רבנות של קיבוץ גלילות / רוני קליינולד:
סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.

↪ הרבנים הראשיים ויהדות אתיופיה / רוני קליינולד:
סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.

שיח בעקבות סרטון

"בואי" – סרטון בנושא קליטת עלייה / בוגרי מגמת תקשורת בכפר הנוער כפר חסידים
(תשס"ט)

(מתוך: יחידת "חסד ונתינה", חינוך חברתי-ערכי)

תקציר הסרטון

נערה עולה חדשה מאתיופיה מתארת את הסיפור הקשה של קליטת העלייה של בני
הקהילה האתיופית.

פתיחה

מומלץ לספר על העלייה מאתיופיה באופן כללי (לדוגמה: להזכיר את מבצעי העלייה "מבצע משה", "מבצע שלמה") או להקרין קטעים תיעודיים מעליות אלו וכדומה.

מעלים לדיון את המציאות המורכבת של העולים ומנסים לברר אילו מאמצים מיוחדים נדרשים מהם ולאילו מיומנויות הם זקוקים כדי להתערות בחברה. מלבד אלו ראוי לברר אילו ערכים הניעו אותם לעלייה ארצה, ומה קורה להם במפגש עם הערכים של החברה הישראלית.

חשוב להתחבר אל העולם הרגשי של העולים: הכמיהה הגדולה שלהם אל ארץ ישראל, המאמצים הכבירים שעשו כדי להגיע אליה והקשיים שהם מגלים שעדיין ניצבים בדרכם.

את המיומנויות והערכים שעולים מהדיון מומלץ לכתוב על הלוח/כרטיסים.

לאחר מכן, מקרינים את הסרטון "בואי".

בתום הצפייה מפתחים דיון סביב התחושות שהתעוררו במשתתפים בזמן הצפייה בסרטון, ומעלים נקודות למחשבה על תפקידנו במציאות הקיימת.

ניתן לעבד את הרגשות ולפתח מתוכם הצעות ליוזמות בתחום קליטת העלייה, כגון מיזמים של שיח משותף, מיזמים של קרבה ושותפות, יצירת סיסמאות המבטאות מודעות ועוד.

כבוד הרבנות 100 שנה לרבנות הראשית

סדנה לחדרי מורים

כתיבה:

דבורה פרידמן, מדריכה מחוזית להטמעת יעדי החמ"ד במחוז ירושלים

קהל היעד:

צוותי חינוך והוראה

משך הסדנה:

כ־45 דקות

מבוא

השנה מלאו 100 שנה לייסוד הרבנות הראשית בישראל. מנהל החמ"ד בחר לעסוק בנושא זה לצד למידה על דמויותיהם של שני הרבנים הראשיים הראשונים: הרב אברהם יצחק הכהן קוק והראשון לציון – הרב יעקב מאיר זצ"ל. במפגש זה נעסוק במקומו וחשיבותו של מוסד הרבנות הראשית.

מטרות

- ← עידוד עיסוק, חשיבה ובירור בעניין מצבה של הרבנות הראשית בציבור הישראלי;
- ← העלאת המודעות למגוון תפקידיה של הרבנות כיום;
- ← הכרת התהליך שעברה הרבנות הראשית מתחילת דרכה ועד היום.

עזרים

- ← כרטיסים שעליהם קטעים מכתבות הדנות בנחיצות הרבנות הראשית בימינו (נספח 1)
- ← כרטיסי שאלות להנחיית הדיון בקבוצות (נספח 2)

מהלך ההפעלה

שלב א – פתיחה במליאה (כ־10 דקות)

המנחה יפתח בהקדמה ויסביר שלרגל שנת ה־100 לייסוד הרבנות הראשית בישראל, בחר מנהל החמ"ד לעסוק בנושא הרבנות הראשית בכללותו ובמסגרתו ללמוד על דמויותיהם של שני הרבנים הראשיים הראשונים: הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל והראשון לציון – הרב יעקב מאיר זצ"ל. במפגש זה נעסוק במקומו ובחשיבותו של מוסד הרבנות הראשית לישראל.

מפעם לפעם מתפרסמות בעיתונות כתבות שמטרתן לעורר דיון בסוגיית נחיצות הרבנות הראשית לעם ישראל בכלל ולמדינת ישראל בפרט.

כותרות לדוגמה

- ← "האם הרבנות הראשית עדיין רלוונטית?"
- ← "הרבנות הראשית (שוב) לא רלוונטית..."
- ← "קץ הרבנות הראשית?"

וכותרות דומות נוספות.

מבקשים מהמשתתפים לחפש כותרות/ידיעות הקשורות לרבנות הראשית ולהציגן במליאה.

אנו יודעים שנאשר ייסד הרב קוק את הרבנות הוא התווה לה ייעוד – "לקרב את הלבבות ולהכניס רוח של שלום... לחזק התורה וכבודה על אדמת הקודש".

במפגש זה נבחן את תפקיד הרבנות הראשית מנקודות התבוננות שונות ונסה לעמוד על הפער בין החזון למציאות. העבודה תתבצע בקבוצות בעזרת כרטיסי מידע ושאלות מנחות שתוצגנה בכרטיס נפרד (כרטיס מלווה).

השאלות

➔ מהו לדעתכם מקומה של הרבנות הראשית לישראל?

➔ איזה מעמד יש לה?

➔ איזה מעמד אמור היה להיות לה?

➔ מה מטרתה במציאות ימינו?

לאחר העבודה בקבוצות – כל קבוצה תשתף את כלל המורים בתובנות שעלו בדיון שלה, מתוך התייחסות לשאלות המנחות לעיל.

שלב ב – עבודה בקבוצות (כ־20 דקות)

המנחה יחלק את המשתתפים לקבוצות (4 לפחות). כל קבוצה תבחר כותרת אחת (יש לוודא שכל הנושאים אכן נבחרו).

כל קבוצה תקבל:

➔ כרטיס מידע – הנושא הנבחר (נספח 2)

➔ כרטיס שאלות לדיון (נספח 1)

כל קבוצה תדון בנושא לפי השאלות שבכרטיס שקיבלה.

שלב ג – דיון וסיכום במליאה (כ־15 דקות)

נציג מכל קבוצה ידווח על הדיון שהתקיים בקבוצתו – הוא יציג את הנושא שבו דנו ואת התובנות שחברי הקבוצה הגיעו אליהן. לאחר מכן אפשר לקיים דיון מסכם המחדד את התובנות שהתגבשו לגבי מעמדה של הרבנות הראשית כיום.

העשרה

אנו רוצים להתבונן בתפקוד הרבנות גם מנקודת מבט של מודל ניהול. מודל אמ"י הוא אחד המודלים המשמשים כמודל מקצועי ניהולי – מודל זה יכול לשמש אתכם לבדיקת תפקודכם כמנהלים – מנהל כיתה, מנהל בי"ס, מנהל תחום דעת וכד'.

← התבוננו במודל לאור המקורות שבהם עיינתם.

היכן במיוחד בא לידי ביטוי תפקוד הרבנות הראשית על פי המקורות שבהם עיינתם:

← האם היא מתפקדת בעיקר כאינטגרטור / כיועץ מומחה או כמחדשת?

← היכן לדעתכם רצה הרב קוק שיהיה מרכז תפקודה של הרבנות על פי חזונו בהקמתה?

← האם יש דרך לפעול כדי לגשר בין הרצוי למצוי? בין החזון למציאות?

לנספחים – סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.

תפילה באהבה

המיזם "תפילה באהבה" הוא מיזם המגיש לילדי החינוך היסודי 'שיעורונים' (משך כל שיעורון כ־3 דקות) מפי מיטב הרבנים והמרצים, ובהם נקודות אור חדשות במהות התפילה ובכוונות התפילה, סיפורים וביאורי תפילה על פי סדר הסיודור. מטרת כולם – לחבר את ליבנו לתפילה.

מורים יקרים,

לפניכם המלצות אחדות לשימוש בחומרים:

צפייה עם הילדים בסרטון וקיום דיון בכיתה (לפני התפילה או בהפסקת אוכל) בשאלה המוצגת בעקבותיו.

האזנה ללימוד בבית או בדרך לעבודה (ניתן לקבל גם כקובץ שמע בלבד וגם כחומר משוכתב עבור מוסדות על פי העדפתם) ושימוש ברעיונות שתרצו – במילים שלכם. שליחה לילדים הלומדים מרחוק (כיתות ה'–ו') כדי לחזקם ולהזכיר להם שגם בבית מתפללים.

לחומרים להעמקה והרחבה – סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.

המצפן המערכתי

"בביאור חובת האדם בעולמו..."

"יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה הוא שיתכרר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו ולמה צריך שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו"

(רמח"ל, מסילת ישרים)

האדם היהודי נדרש בכל עת ובכל מציאות לברר מהי החובה שהטיל עליו הבורא יתברך, ולבחון את אורחותיו והנהגותיו – אם הן אכן מובילות אותו למילוי חובתו. עלינו, אנשי החינוך, האמונים על הנחלת התורה, המצוות, הערכים, ההנהגות והמיומנויות, מוטלת החובה להציב מסגרת שתשמש קרקע פורייה ומצמיחה לכל באי בית החינוך – צוותים, הורים, תלמידים וקהילה – ותיתן בידם כלים להתמודד עם המציאות המשתנה.

ההבנה שהמציאות היא מהות שחלים בה שינויים כל העת אינה רעיון חדש, והיא מופיעה בהגותם של חכמי התורה וגם של הוגים בתרבות הכללית. בעולם התורה אנו רגילים לציין את השינויים האלה אפילו בעניין בריאת העולם: "המחדש בטובו כל יום תמיד" (ברכת יוצר אור).

המציאות המשתנה מחייבת את המנהיגים, המחנכים, הפילוסופים והמדענים להיות ערים וקשובים לסביבתם, מתוך ההבנה שדבר שהם רואים ברגע מסוים, יכול להשתנות זמן קצר לאחר מכן. עליהם להתייחס אל המציאות הקיימת לאור שינויים שחלו בה עד לנקודת הזמן שבה הם רואים 'הווה', וגם לאור שינויים שהם צופים שיחולו בה בעתיד.

היכולת לחזות שינויים עתידיים חשובה מאוד בתחומים רבים ובהם התחום העסקי: ארגונים וחברות שוקדים לפתח מוצרים (ודרכים לייצורם) על פי הצרכים הקיימים וגם על פי צרכים שהם צופים שיתעוררו בעתיד. החוכמה העסקית מתבססת על יכולת החיזוי של מנהיגי הארגון ויצירת מענה עתידי לצרכים שיגיעו במרוצת הזמן.

המצפן המערכתי "לב לדעת" שעניינו בדמות בוגר החמ"ד, הוא מנגנון שנבנה מתוך מחקרים של שנים, והוא מאמץ את עקרונות התפיסה הארגונית הכוללת ומחיל אותם על המערכת החינוכית והבית ספרית. המצפן כולל התבוננות במגמות הקיימות, זיהוי אתגרים והזדמנויות שהן מביאות לפתחנו, וניצול כלים פדגוגיים וארגוניים לקידומם.

המצפן מגדיר שישה עקרונות: פרסונליות, אי-פורמליות, שיתופיות, גלוקליות, תמורתיות ותכלול של ייעוד וזהות אישית. בשל חשיבותו של המצפן המערכתי, הפיק החמ"ד ערכה להטמעתו בכלל מוסדותיו.

הראייה המערכתית רואה בתוכניות הלימודים, במערכת השעות ובפעילויות החינוכיות והחברתיות אמצעים שבעזרתם יוכל בית החינוך לתת מענה למגמות, לשינויים, לאתגרים ולהזדמנויות, בהתאמה לדרכו הפדגוגית ולמבנהו הארגוני.

פירוש הדבר שאף על פי שרגילים למדוד את העשייה של בית החינוך בעזרת 'סרגלי מדדים' כגון שיעורי ההצלחה במבחני הבגרות ובנותוני מיצ"ב וכדומה, על פי התפיסה המערכתית – המדידה חייבת להקיף היבטים נוספים, שכן בית החינוך הוא מקום העוסק בזיהוי של מגמות, אתגרים וכו', ומתוך כך בגיבוש תוכניות מתאימות שתקדמנה אותו להשגת יעדיו.

המצפן המערכתי בחמ"ד מציב את עקרון תכלול הייעוד והזהות האישית במרכז, וסביבו – את חמשת העקרונות האחרים, וזאת לאור ההבנה שכל יתר העקרונות מושפעים ממנו וגם משפיעים עליו, והוא – מטרות החינוך ומטרת החמ"ד.

דורנו הוא דור נפלא, דור שכולו תימהון. קשה מאוד למצוא לו דוגמא בכל דברי ימינו. הוא מורכב מהפכים שונים, חושך ואור משמשים בו בערבוביה. הוא שפל וירוד, אך גם רם ונישא, הוא כולו חייב, וגם כולו זכאי. אנחנו חייבים לעמוד על אופיו למען נוכל לצאת לעזרתו... הבה נבין לו את הדרך, נראה לו את מבוא העיר... נודיע לו שימצא מה שהוא מבקש, דווקא בגבול ישראל

(הרב קוק, "עקבי הצאן", מאמר הדור)

ולוואי שנזכה אנו, מובילי החינוך, להיות כתובת עבור דור נפלא זה.
לערכה, למצגות ולחומרים נוספים בנושא המצפן המערכתי "לב לדעת" –
דמות בוגר החמ"ד – סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.

תוכנית "דור לדור יביע אומר"

מְנִהֵל החינוך הדתי מוביל השנה את התוכנית "דור לדור יביע אומר" כחלק מאבן הדרך של זהות ציונית־דתית. מטרת התוכנית לחבר את התלמידים לערכי המורשת והמשפחה ולתרום לגיבוש זהות ציונית־דתית אישית.

התוכנית מזמנת למידה חווייתית ומשמעותית, מפתחת מיומנויות חקר של לומד עצמאי בהתאם לתפקודים הנדרשים מן הלומד במאה ה־21 ומקדמת מטרות שפתיות ובהן השבחת הכתיבה, תרגול שיח ודיבור לפני ציבור.

לפנינו הזדמנות להוביל תוכנית הנותנת מענה לחיבור הילד למורשת משפחתו, לחיזוק מיומנויות השפה ולהשתלבות התלמידים העולים בחברה. המסורות המשפחתיות וגם המסורות הקהילתיות הייחודיות שהביאו העולים מארצות מוצאם והכרה בחשיבותן (לצד המנהגים והמסורות שהתפתחו בארץ), הן רכיב משמעותי בזהות התלמידים בכלל ובזהות התלמידים העולים בפרט.

לפירוט התוכנית באתר המְנִהֵל לחינוך הדתי – סרקו את הברקוד בתחתית העמוד.

המסע היומי שלי – התמדה

יישומון (אפליקציה) לתלמידי חט"ב בשיח הרגשי /
הפיתוח בשיתוף מכללת הרצוג

ה'תשפ"א
2021

מתמידים! <

לפעמים אנחנו מחליטים לקבל עלינו לעסוק בתחום שמעולם לא עסקנו בו או 'לתת תנופה' חדשה לעיסוק קצת ישן: חוג חדש, פעילות גופנית, מיזם לימודי או כל משימה אחרת. בדרך כלל ההתחלה מלווה בהתלהבות רבה, ואנחנו בטוחים שנראה תוצאות מייד, אבל עם הזמן המוטיבציה יורדת וההתלהבות דועכת.

התמדה היא המפתח להישגים: אם אנו שומעים על אנשים שהגיעו להישגים גדולים, יש להניח שמדובר באנשים שהשקיעו שנים באימונים מייגיעים, חוו מעט כישלונות ומשברים אבל הצליחו להתגבר עליהם ולהתמיד לאורך זמן. לא נוכל להיות שחקני ספורט גדולים אם לא נתמיד באימונים, ולא נוכל להצטיין בלימודים אם לא נתרגל.

ההתמדה מאפיינת את האנשים שממשיכים את הפעולות לאורך זמן ואינם נכנעים לקשיים. הם שקדנים, עקיבים וחדורי נחישות להמשיך בכל מצב. חשבו על מעשה או הנהגה שהייתם רוצים להצליח להתמיד בהם יותר. אילו כוחות יש בכם שיסייעו לכם להתמיד?

כתוב תגובה...

מגן מסך – החינוך החברתי מייצר מרחבי משמעות בהתמודדות עם הסמארטפונים והמסכים

כתיבה:

שושי שפיגל,

מפקחת ארצית חינוך חברתי, מנהל חברה ונוער חמ"ד

יעל קופרשטוק,

מנהלת מה"ד חמ"ד, אגף תכנים ותוכניות, מנהל חברה ונוער

מחקרים שנערכו בשנים האחרונות ברחבי העולם בעניין השפעת השימוש בסמארטפונים ובמסכים על בני נוער, מלמדים על עלייה בשיעור הדיווח על תחושות של בדידות, עצבות וחוסר ערך.

במאמרה "מרימים מסך",¹ אוריה חורש מתארת סדרת מפגשים עם בני נוער מתוך רצון להבין את חווייתם בהקשר זה. במאמר מוזכר המושג (FEAR OF MISSING) FOMO (OUT) ומוסבר שפירושו "חשש להחמיץ את ההתרחשות במדיה במצב של ניתוק". המתבגרים דיווחו על קושי להתנתק מהסמארטפון בשל החשש להחמיץ התרחשות בדירה החברתית.

1 אוריה חורש, "מרימים מסך – שיחות עם מתבגרים על השפעת המדיה, ומקומם של המבוגרים בעולם זה", פסיכואקטואליה, גיליון יולי 2018.

מדיווחים של המתבגרים שהשתתפו במחקרים הללו עולה כי במסגרות החינוך הלא פורמליות יש ירידה ניכרת בחוויית ה־FOMO: "כשאני נכנסת לשבט (בתנועת הנוער) אני שוכחת מהסמארטפון". נראה כי בחינוך הלא פורמלי מתרחש תהליך אחר, מעין "מנגנון חיסוני" המאפשר את הניתוק.

החינוך החברתי־ערכי־קהילתי עוסק בתכנים ערכיים־חברתיים ומנכיח אותם במרחב העשייה על פני הרצף החינוכי. הפעולות המגוונות שהחינוך החברתי־ערכי־קהילתי מציע למתבגר מאפשרות לו לברר לעצמו את מערכת הערכים שלו ולבחון את יישומה במציאות.

התפיסה הפדגוגית של החינוך החברתי גיבשה עקרונות אחדים, העומדים בבסיס **הלמידה החברתית** (שבה היא דוגלת): למידה מתוך התנסות (EXPERIENTIAL LEARNING), בחירה, עידוד השונות, שיתופיות, הדדיות ודיאלוגיות. למידה מסוג זה מכוונת להתפתחות ולצמיחה של הפרט, לפיתוח תפיסה חברתית־ערכית, לרכישת מיומנויות חברתיות ולטיפוח המסוגלות החברתית. בזכות תכונותיה המיוחדות היא מצליחה ליצור "איי המשמעות" שבהם מתקיים "המנגנון החיסוני" שחורש מזכירה במאמרה.

"המנגנון החיסוני" מתגבש באמצעות שלל פעולות שמתמקדות בפרט, בקהילה ובחברה.

במוקד הפרט – פעולות שתכליתן לפתח את אישיותו של התלמיד, את כישורותיו ואת תחומי התעניינותו ולאפשר לו לבטא את הייחודי שבו ולמצות את יכולתו. מטרת פעולות אלו – לעורר את מודעות התלמיד ואת רגישותו לצורכי החברה ולפתח בו אכפתיות ונכונות לקבל עליו אחריות ולפעול בהתאם, וכן לפתח את היכולות והמיומנויות החברתיות של התלמיד לקידום תהליכי הסתגלות מושכלים ולהגברת תחושת השייכות, המעורבות והאחריות לקבוצה ולקהילה שבה הוא חי ולסייע לו לגבש לעצמו סולם ערכים שיתרום לצמיחתו החברתית־מוסרית ויאפשר לו לקבל הכרעות במגוון מצבי חיים.

במוקד הקהילה והחברה – פעולות שמטרתן לטפח חיי חברה וקהילה בבית הספר ולעודד־להגביר מעורבות חברתית ומנהיגות ייצוגית של חברת התלמידים; לטפח שייכות ואחריות הדדית בין באי בית הספר, לקדם הפנמת ערכים ונורמות ההולמים את אורח החיים בחברה דמוקרטית ולהכשיר לאזרחות פעילה (הכוללת יוזמה, מעורבות חברתית והתנדבות מתוך קבלת אחריות ונכונות להתגייס למשימות ולתפקידים חברתיים) בבית הספר, בקהילה ובחברה, ולפתח תחושת סולידריות ורגישות לצדק חברתי, המושתת על כבוד האדם ועל מימוש זכויותיו.

כל אחת מהפעולות האלה בפני עצמה וכולן יחד בהשפעה מצטברת מחזקות את "המנגנון החיסוני" בהתמודדות עם הסמארטפונים בפרט והמסכים בכלל. הן מייצרות "אי" של משמעות, של ערך ושל עניין שמייתר את הצורך בשימוש במסכים למיניהם, או לכל הפחות מפחית אותו.

ניתן לסכם ולומר שהחינוך החברתי־ערכי־קהילתי הופך להיות עוגן של קרבה, משמעות וממשות בעולם וירטואלי.

פעילות 1 – מתנתקים כדי להתחבר

מטרות

- ← לעמוד על ההשלכות השונות שיש לשימוש בסמארטפונים על הקשרים החברתיים שלנו בפרט ועל חיינו בכלל;
- ← לבחון דרכים לקדם פעילויות משמעותיות שתהיינה חלופה לשימוש בסמארטפון.

עזרים

- ← סרטון [DISCONNECT AND ENJOY](#) (2:20 דקות)
- ← פתקים אדומים וכחולים כמספר המשתתפים

מהלך הפעילות

שלב א – מתנתקים כדי להתחבר

הקרנת הסרטון [DISCONNECT AND ENJOY](#) (2:20 דקות)

שאלות לדין

- ← האם אתם מזדהים עם המצבים המוצגים בסרטון?
- ← אילו תחושות עוררה בכם הצפייה? שתפו.
- ← מה לדעתכם אנוחנו מחמיצים כשאנוחנו שקועים במסכים?
- ← כיצד משפיע השימוש במסכים על הקשרים החברתיים שלנו?
- ← כיצד ניתן להתמודד עם האתגר הזה? הציעו רעיונות.
- ← האם ההתמודדות מחייבת התנתקות? הסבירו את עמדתכם.

שלב ב – לחיות את החיים שלנו באמת

"החיים הפכו לסרט, והטלפון הסלולארי הוא השלט־רחוק. בעזרתו אנחנו מזפזפים ממקום למקום, מאדם לאדם, לא באמת מתחייבים לשום דבר. כשאני באמצע חתונה, אני יכול באותו זמן לשוחח עם חבר המטייל בתאילנד. כשאני באזכרה, אני יכול גם להזמין באותו זמן פיצה שתחכה לי בבית. אני לא באמת פה וגם לא באמת שם... יום שלם בלי סלולארי? זה יום שלם שבו צריך לחיות באמת את החיים שלנו..."

(הרב חיים נבון, "טיפול נקודתי", מקור ראשון, כ"ד בטבת תשע"א, גיליון 699)

↪ האם אתם מסכימים עם דבריו של הרב חיים נבון?

↪ מסכימים? – הרימו פתק כחול; אינכם מסכימים? – הרימו פתק אדום.

↪ התחלקו לשתי קבוצות: קבוצת המסכימים לדבריו של הרב חיים נבון (מחזיקי הפתקים הכחולים) וקבוצת המתנגדים להם (מחזיקי הפתקים האדומים).

↪ בכל קבוצה נסחו יחד שני נימוקים משכנעים לדעתכם. התכוונו לשכנע את חברי הקבוצה השנייה בדעתכם.

↪ במליאה: נציג מכל קבוצה יציג את נימוקי קבוצתו. המנחה יקיים הצבעה חוזרת ויבדוק אם חל שינוי בגודל הקבוצות או בפער ביניהן.

↪ המנחה ישאל: האם מישוהו שמע נימוק שלא חשב עליו לפני כן? שתפו.

שלב ג – הופכים את השיעמום למשמעות

לפניכם הקטע מתוך כתבה שהתפרסמה ב־MAKO 18.2.2020. קראו אותו.

"מסתבר שההורים וגני הילדים באנגלייה מתמודדים עם תופעה שרווחת גם בישראל – ההתמכרות של ילדים למסכים. עכשיו, בית הספר היוקרתי BURGESS HILL במערב סאסקס מצא פתרון מקסים לבעיה, והחליט לערוך רשימת 50 דברים שצריך להספיק, שמייעדת לראשונה לילדים מתחת לגיל 5. הרעיון עלה בעקבות מחקר... שמצא שמשך הזמן שילדים מבליים בחוץ מועט משהיה בעבר. בבית הספר מקווים שיוכלו לעצור את מגפת ההתמכרות למסכים בכך שיציעו לילדים אלטרנטיבות לטלפונים, טאבלטים וטלוויזיות, ויעודדו אותם להשלים את הרשימה".

(מתוך 50 דברים שילדים חייבים להספיק לעשות עד גיל 5 – במקום לשקוע במסכים, 18.2.2020, MAKO)

← מה דעתכם על הפתרון שהגה צוות בית הספר באנגלייה?

← מהי לדעתכם התועלת ברשימה כזאת?

← הציעו רעיונות משלכם שיתאימו לרשימה דומה עבור בני נוער.

← למנחה: רצוי להעלות את רעיונות התלמידים לכלי המקוון TRICIDER שמאפשר גם דירוג של הרעיונות השונים והתייחסות אליהם.

← מתוך כלל הרעיונות שהוצעו, בחרו 50 רעיונות והרכיבו את הרשימה המומלצת שלכם לפעילויות משמעותיות שתשמשנה חלופה לשימוש בסמארטפון ובמסכים.

← חשבו על דרכים להפיץ את הרשימה שיצרתם ולעודד בני נוער נוספים להשתמש בה.

← שם הפעילות הוא: **מתנתקים כדי להתחבר**. למה לדעתכם אנחנו מתחברים כשאנחנו מתנתקים מהמסכים?

פעילות 2 – "מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך"²

מעובד על פי על סדר היום 107 – רשתות חברתיות

מטרות

- ← עמידה על השפעת השימוש ברשתות החברתיות – כוח ההשפעה עצמו ותחומי ההשפעה;
- ← בחינת דרכים לשימוש מקדם ערך ומשמעות ברשתות החברתיות.

עזרים

- ← כרטיס משימה קבוצתית
- ← כרטיסי מידע (נספח)

מהלך הפעילות

שלב א – הרשתות החברתיות ואני

המנחה יקרא באוזני המשתתפים את ההיגדים המובאים להלן. לאחר כל היגד יבקש מהם להצביע **LIKE** (אהבתי – אגרוף קמוץ, האגודל מופנה כלפי מעלה) או **UNLIKE** (לא אהבתי – אגרוף קמוץ, האגודל מופנה כלפי מטה).
למנחה: אם מקיימים את הפעילות באופן מקוון ניתן להצביע ב'זום' או להשתמש בכלי מקוון.

2 הציטוט מתוך "חובת הלבבות" של רבנו בחיי.

היגדים

- ← יש לי חשבון ברשת חברתית אחת או בכמה רשתות.
- ← עשיתי לייק למישהו בשעה האחרונה.
- ← אין בני נוער שלא פעילים ברשתות החברתיות.
- ← אחד מכל שני בני נוער קיבל באינטרנט פנייה בעלת אופי פוגעני.
- ← פגיעות באמצעות האינטרנט קשות יותר מפגיעות במרחב הרגיל.
- ← אני נעלב כאשר אף אחד לא מגיב למה שהעליתי ברשתות החברתיות.
- ← אינטרנט אינו מסוכן יותר מכל מצב חברתי אחר.

שלב ב – טוב לי או רע לי?

המליאה תתחלק לקבוצות. כל קבוצה תקבל שני קטעי מידע (נספח) וכרטיס משימה קבוצתית.

כרטיס משימה קבוצתית

קראו את קטעי המידע שלפניכם ודונו בנושאים האלה:

- ← ספרו לחבריכם לקבוצה על התנסות חיובית או שלילית שחווייתם ברשתות החברתיות.
- ← מהן ההשפעות האפשריות של הפעילות האינטרנטית שקראתם עליה בקטעי המידע על בני נוער?
- ← אילו היבטים חיוביים או שליליים נוספים אתם מוצאים בשימוש ברשת חברתית?
- ← להשפעות שליליות – הציעו דרך למניעה או להגנה.
- ← להשפעות חיוביות – כיצד לדעתכם אפשר להעצים את ההיבטים הללו של הרשתות החברתיות? הציעו רעיונות.

שלב ג – "מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך"

דיווח – כל קבוצה מציגה את ההצעות שלה לדרכי מניעה והגנה ואת הרעיונות שלה להעצמת ההיבטים החיוביים של השימוש ברשתות החברתיות.

שאלות לדיון

- ↪ מה התחדש לכם בדיווחים ששמענו?
 - ↪ האם לדעתכם יש ברשת סכנות שאין להן פתרון? מהן?
 - ↪ מה ההשפעה של הרשתות החברתיות על חיי החברה שלכם?
 - ↪ האם לדעתכם יש פוטנציאל חיובי לא ממומש ברשתות החברתיות? הדגימו.
- ← **תנו רעיונות לדרכים להעצים פעילויות בעלות ערך ומשמעות (כגון: לימוד תורה, התנדבות, פעילות בתנועת נוער, התפתחות אישית ועוד) בעזרת שימוש ברשתות החברתיות.**

למנחה: רצוי לאסוף את רעיונות המשתתפים ולהעלותם ללוח שיתופי. ניתן להשתמש בכלי המקוון TRICIDER שמאפשר גם דירוג של הרעיונות השונים והתייחסות אליהם.

נספח: קטעי מידע

קטעי מידע לקבוצה א'

תנועת נוער ברשת החברתית

מדריך בתנועת נוער סיפר שהוא משתמש ברשת החברתית לצרכים ארגוניים כגון הודעות על פעילויות שונות, וגם ככלי לדיונים בהשתתפות מספר רב של חניכים בתנועה. כך למשל נערך דיון על בחירת נושא למחנה קיץ או על שיר לשבט. הרשת משמשת גם להעלאת תמונות מהווי התנועה בטיולים ובפעילויות השונות. לדברי המדריך, בשל כוח החשיפה של הרשת, היא כלי יעיל גם לקידום פעילויות התנועה ולגיוס חניכים – סרטון פרסומת שהועלה לפייסבוק הצליח להגדיל את מספר הנרשמים למחנה.

(עובד מתוך: דור שי, "כולה לייק? הרשת ככלי למטרות חיוביות בקרב הנוער", **כנס איגוד האינטרנט הישראלי**, פברואר 2011)

חרם

ילדה בת 11 נאלצה להתמודד עם חרם והתעללות מצד ילדי הכיתה והשכבה שלה. החרם החל בעקבות תמונה שהעלתה לרשת וגררה עשרות תגובות בוטות ורומסות עד כדי איזמים במוות. "אם תדברי ככה, את מתה", כתבו לה, "אם תפתחי עליי את הפה, אהרוג אותך", או "תסתמי, כולם שונאים אותך". הפייסבוק לא המציא את הגלגל בכל הקשור לחרם על ילד בכיתה, אבל ללא ספק הוא במה המשמשת זרז נמרץ בכל מה שקשור בהעברת המסר של החרם בין הילדים (המסר מגיע לתפוצה עצומה בתוך דקות ספורות). בעבר, אם קבוצת ילדים החליטה להטיל חרם על ילד או ילדה, נדרש זמן עד שההחלטה תקרום עור וגידים. כיום, בעידן הפייסבוק, בתוך דקות מצטרפים לחרם יותר ממאה ילדים.

(מתוך: איריס ליפשיץ קליגר. **ידיעות אחרונות**, 24 שעות, 9.1.2011)

קטעי מידע לקבוצה ב'

אם אי אפשר לנצח אותם – נצטרף אליהם

לא מעט מורים וגם מנהלי בתי הספר כבר הצטרפו לפייסבוק, והם משתמשים ברשת החברתית כדי לפקח על מעשי התלמידים ולעקוב אחריהם. לטענת המורים – "אם אי אפשר לנצח אותם – נצטרף אליהם". "אני חבר בפייסבוק של רבים מהתלמידים שלי, וכך יש לי קשר ישיר איתם", סיפר מורה בכיר במוסד חינוך גדול במרכז הארץ. מתוך אותה הבנה, ישנם כיום מוסדות חינוך שהפכו את רשת הפייסבוק למעין אתר חלופי של בית הספר, והם מאפשרים להורים ולתלמידים להתעדכן באמצעות הרשת החברתית בנעשה בבית הספר.

(מתוך: תומר ולר, "UNLIKE לסמארטפון: פייסבוק משתלט על הכיתות", YNET, 20.2.2011)

טשטוש גבולות

הבעייתיות של הרשת היא טשטוש הגבולות בין מורה לחבר. בעבר הקשר בין המורה לתלמיד התקיים באופן בלעדי בין כותלי בית הספר, ואילו היום, בעידן הרשתות החברתיות, אין לו גבולות של זמן ומקום, ותלמידים ומורים יכולים לתקשר בכל זמן ובכל מקום. הדבר מקשה על המורים לשדר סמכותיות בין כותלי בית הספר, ולתלמידים קשה להבחין בין פעילות בשעות הלימודים לבין הפעילות הבלתי פורמאלית ברשת.

(מתוך: תמר טרבלסי חדד, "המורה, עשיתי לך לייק", ידיעות אחרונות, 3.1.2011)

אנונימיות ברשת

דף חדש בשם "על כל אחד", מאפשר למשתמש **פייסבוק** "להתפרק" ולבטא את גשותיו האמיתיים כלפי חבר אחר בפייסבוק. ייחודו בכך שהוא מאפשר לעשות זאת בצורה אנונימית. כך למשל נכתב בדף: "אנחנו לא חייבים לדעת כל פרט בחיים הדי משעממים שלך. את לא חייבת לשחרר סטאטוס שאת הולכת למיטה, קמה מהמיטה, שאת מצוננת, שחם לך. אנחנו לא חייבים לדעת על כל סרט שראית. תסתמי". זה לא מסוג הדברים שרואים בדרך כלל בפוסטים בפייסבוק, אבל הסכנה העיקרית היא שכל אחד שיש לו משהו נגד מישהו, ולא חשוב מאיזו סיבה, יכול לכתוב כל מה שירצה באופן אנונימי.

(מתוך: נחמה אלמוג, "אתר חדש מאפשר לגולשים לספר מה הם באמת חושבים על חברי הפייסבוק שלהם", **אנשים ומחשבים**, 21.3.2011)

קטעי מידע לקבוצה ג':

שליטה במידע הנחשף

בני הנוער תופסים את הרשת כמקום פרטי יותר מבית ההורים, כי בבית ההורים מעמדם מוגבל, ההורים יכולים לחדור לפרטיותם והם אינם יכולים לומר ככל העולה על רוחם. בני נוער לא מודעים מספיק לכך שאנשים נוספים, שאינם מוכרים להם, עוקבים אחר המידע שהם מעלים לרשת ולא תמיד ניתן לשלוט במידע האישי שלהם כאשר הוא נחשף לאחרים. לעיתים בני נוער מתויגים בתמונות ללא ידיעתם, ולפעמים חברים פותחים עבורם פרופיל משתמש ללא רשותם.

(מתוך: יוסי הטוני, "ד"ר דאנה ביד: 'בני נוער רוצים לעזוב את פייסבוק, אולם הם לא מסוגלים; המחקר החברתי גדול מדי'", **אנשים ומחשבים**, 31.10.2010)

זהירות בעת הזנת פרטים אישיים בפייסבוק

"אני מציע לכולכם להיזהר כשמזינים פרטים בפייסבוק. דברים שפורסמו בעבר בפייסבוק עלולים להתגלות בעתיד כשמבקשים להתקבל לעבודה", כך אמר הנשיא ברק אובמה לתלמידים בני 14–15 שעימם נפגש. ואכן, סקר שנערך בשנת 2009 העלה כי 45% מבין המעסיקים נעזרים ברשתות חברתיות כדי לבדוק את הרקע של המועמדים לעבודה.

(מתוך: "אובמה מזהיר בני נוער: אל תזינו יותר מדי פרטים אישיים בפייסבוק – זה עלול להתנתקם בכך!", **INFORMATION WEEK**, 9.9.2009)

קטעי מידע לקבוצה ד':

כתובות נאצה של תלמידים נגד מורים על "קיר" הפייסבוק

מה שפעם נאמר רק במפגשי כיתה, נכתב היום בבוטות על "קיר" הפייסבוק: דפי נאצות שמפרסמים תלמידים נגד מורים, הכוללים גידופים, איומים ותמונות מביכות, מציפים את הרשת החברתית.

"בני נוער תמיד התלוננו בינם לבין עצמם על מורים, ואולי אף גידפו אותם במילים קשות", אומרת ד"ר כרמל וייסמן ממכון סמארט לקומוניקציה באוניברסיטה העברית בירושלים, "אבל כל עוד זה היה בדיבור בעל פה, ארעי ובהקשר מקומי, זה כנראה לא הטריד אף אחד יותר מדי ונתפס כהוצאת קיטור. עכשיו הם נהנים מכוח חדש ונראות חדשה שהיא חרב פיפיות בעבורם. הם עצמם לא לגמרי מודעים למשמעויות של הכוח הזה ולהשפעתו על חייהם".

(מתוך: דפנה ארד, "דה וול": כשכתובות הנאצה עוברות לפייסבוק, **הארץ**, 18.1.2011)

הרשת החברתית בשירות המחאה במצרים

ב־25.1.2011, היום שבו חל "יום המשטרה במצרים", הכריזו כוחות פוליטיים רבים במצרים על "יום זעם", ובמסגרתו נערכו הפגנות בהיקף חסר תקדים מאז 1977. יוזמי ההפגנה השתמשו ברשתות החברתית כדוגמת פייסבוק וטוויטר כאמצעי לתכנונה וארגונה תוך ציון זהותה הא־פוליטית של המחאה. המחאה החלה בדף בפייסבוק המכונה "כולנו ח'אלד סעיד", ובו למעלה מ־400,000 חברים, אשר נפתח בעקבות מותו של ח'אלד סעיד, צעיר בן 28, שנהרג ביוני 2010 במהלך התקפות של אנשי משטרה ברחוב באלכסנדריה. כדי לפרסם את ההפגנה נפתח עוד דף בפייסבוק שנקרא "יום ההפיכה נגד העינויים, העוני, השחיתות והאבטלה", ובעקבותיו נפתחו עשרות חשבונות פייסבוק בעד ונגד ההפגנה.

(מתוך: י' יהושע, "הרשת החברתית בשירות המחאה במצרים", **המכון לחקר תקשורת המזרח התיכון**, 27.1.2011)

